

Že skoraj mesec dni pustoši gozdove na severovzhodu Kitajske. Doslej je uničil tudi nekaj mest. Doslej je požar terjal 191 mrtvih in 221 hudo ranjenih. Na sliki eno izmed mest v okrožju Mohe po požaru.

Plenum o našem kmetijstvu

Po domala dveh desetletjih smo se v Jugoslaviji spet spomnili, da imamo (tudi) kmetijstvo, in tako smo tej panogi včeraj in danes posvetili plenum kmetistov na najvišji, to je zvezni ravni.

Ko je predsedstvo slovenskih komunistov govorilo o kmetijstvu oziroma se je pripravljalo na plenum, je bilo v precej dolgi razpravi povedano marsikaj, o čemer se govori, naredi pa bolj malo.

Začetek reševanja zdajšnjega obupnega položaja kmetijstva je vpeljava tržnih zakonitosti in čim manj vtikanja države v reproduktivne tokove. To se ve, žal pa se ve tudi to, da bo država zavoljo bogsigavosti kakšnih interesov na tem področju nerada popustila. Kmetijstvo je gospodarska panoga, čeprav mu tega za zdaj še nečemo priznati, in ker je tako, mu pravzaprav nič nima pravice jemati dohodka z nerazumljivo nizko postavljenimi cenami, in to zavoljo tega, da ohranja socialni mir, ki bi se lahko zaradi slabega gospodarjenja na drugih področjih kaj hitro sprevrgel v nemir. To pa seveda ne pomeni, da smo apriori proti zaščitnim cenam — nasprotno, takšne cene naj kar bodo, toda v bistveno drugačni funkciji, kot so zdaj, ko ščitijo porabnika in ne pridelovalca hrane. Biti bi torej morale tolikšne, da bi tudi v najslabših razmerah zagotavljale kmetu normalen obstoj, ne pa zgolj preživetje.

Podobno kot z zaščitnimi cenami bi se moralo dogajati tudi z intervencijami. Zdajšnje so v bistvu krpanje lukenj v dohodku kmetovalcev, rabijo torej za pokrivanje izgub, ki pa niso zmeraj posledica slabega gospodarjenja, temveč s strani oblasti nerealno postavljenih cen. Intervencije bodo imele svoj smisel takrat, ko bodo nastopale kot spodbujalec razvoja — in glede na njene funkcije ne bi bilo torej nič narobe, če bi imele zvezni značaj s

tem, da bi lahko republike in pokrajini oziroma občine k temu tudi same še kaj dodale, če bi to štele za potrebno, predvsem pa, če bi kaj imele. Precejšen del naše domovine je hribovit, in ker se zdi, da smo z dilemo, ali pridelava hrane tudi v hribovih ali ne, že razčistili, je treba iti korak naprej. Pridelava v hribovih je dražja, o tem ni dvoma, in zato je potrebno tamkajšnje kmete drugače, predvsem pa bolj izdatno podpirati. Toda prav tako nesporno kot to je tudi dejstvo, da poseljenost hribovitega sveta ni pomembna zgolj iz kmetijskega stališča, temveč tudi zavoljo drugih stvari, rekli bi lahko kar splošno gospodarskih in kulturnih. To pa pomeni — temu prebivalstvu niso dolžni pomagati zgolj kmetijci oziroma kmetijstvo kot panoga, temveč družba v celoti.

Na svetu najbrž ni države, kjer bi deagrarizacija potekala tako

kot pri nas. Drugod se dovčerajšnji kmet odloči za drugačen način življenja in zemljo zapusti, pri nas pa ni tako — človek gre v tovarno, zemljo pa za vsak slučaj obdrži. Skratka, nikjer na svetu ni zemlja tolikšen kapital kot pri nas, pa čeprav je neobdelana, torej ne prinaša nobenega dohodka. Marsikaj bi se dalo urediti z davčno politiko, toda le malokdo verjame, da bi še tako dober davčni sistem lahko bil učinkovit v razmerah netržnega gospodarstva. S trgom pa bi bilo možno vpeljati tudi takšne davke, ki bi zgolj lastnike zemlje in polkmete prisilili, da zemljo boljše obdelujejo ali pa jo prepustijo drugim. Rekli bi, da je »spor« s polkmeti skorajda neizbežen.

Domala 90 odstotkov celotne pridelave hrane je pri nas v kmetijskih rokah, in če bo končno (in kot kaže, se bo to tudi zgodilo) prišlo do tega, da bodo kmetije lahko tudi večje, potem bo gospodarnost boljša in na tak način tudi hrana relativno cenejša. Samo večje kmetije pa seveda še ne pomenijo tudi večje in cenejše pridelave, dodatki je potrebno tudi več znanja in nove tehnologije.

Nevarnost nenamerne incidenta

Nenamerani napad iraških lovcv na ameriško fregato Stark v Perzijskem zalivu, pri čemer je bilo ubitih 38 ameriških vojakov, je povzročil živahno diplomatsko dejavnost. Iračani so se Američanom opravičili, ti pa so opravičilo — do obstrejanja z raketami je prišlo pomotoma — sprejeli, vendar so svojemu vojnemu ladjevu v Zalivu ukazali, naj v podobnih primerih takoj odgovori z ognjem.

Nekaj pred tem je na mino naletela tudi sovjetska trgovska ladja Maršal Čajkov, vendar na srečo ni bilo človeških žrtev. Tako v Washingtonu kot v Moskvi zadnje čase veliko govorijo o tem, da je treba prenehati s sovražnostmi med Irakom in Iranom.

NEKATERI NE ZARDEVAJO

Beograjski NIN je že nešteto krat, bolj ali manj uspešno, ponudil javnosti svojo podobo o raznih družbenih pojavih in deformacijah, da bi premaknil okostenele dogmatske rešitve. Sem sodi tudi raziskava o družbenih avtomobilih.

Morali bi se primerjati z razviti po svetu, zato je NIN objavil tudi poročilo o tem, kako na primer uporabljajo družbena vozila v desetih najbolj bogatih in najbolj razvitih državah po svetu. Ob teh poročilih lahko Jugoslovani samo še zardijo — ni si mogoče predstavljati, da bi vodilni ljudje kje v tujini tako mirne duše uporabljali družbene avtomobile. Cela Velika Britanija nima več kot sto državnih avtomobilov, Švedska 50 ali pa še manj itd.

V SFRJ je bilo konec leta 1985 registriranih 2.674.071 osebnih avtomobilov, od tega 150.196 v družbenem sektorju. Od teh je 102.276 pripadalo gospodarstvu (to so novi podatki), 30.534 avtomobilov so imele v lasti negospodarske organizacije, 17.386 (oziroma 11,57 odstotka vseh družbenih avtomobilov) pa je bilo v

lasti »neznanih dejavnosti«! Od 30.534 družbenih avtomobilov v negospodarstvu je bilo »samo« 19.292 v lasti družbenopolitičnih skupnosti in organizacij, drugi pa so bili last organizacij s področja izobraževanja, kulture, zdravstveno-socialnega varstva in sisov.

Ustaličev vrednosti dinarja

Po presenetljivem rekordnem dvigu menjalne vrednosti jugoslovanskega dinarja na deviznem trgu v Zürichu, do katerega je prišlo sredi aprila, je dinar spet začel izgubljati vrednost, vendar drsenje navzdol ni tako močno kot v začetku leta. Celotno nasprotje: menjalna vrednost dinarja se

je proti koncu aprila ustalila in od takrat naprej v zürichskih bankah menjajo 100 dinarjev za 0,19 švicarskega franka, kar pomeni, da je po nakupnem tečaju švicarski frank vreden 526,32 dinarja. Vendar pa je prodajni tečaj zelo nizek in kdor hoče v švicarskih bankah kupovati dinarje, tam dobi za en švicarski frank komaj 344,83 dinarja (v jugoslovanskih bankah pa dobi več kot 400 dinarjev). Glede na marec se je torej položaj dinarja popravil. Marca je namreč dosegel najnižjo menjalno raven, zdaj pa je vreden kar za 24 odstotkov več kot takrat. Treba pa je upoštevati, da je švicarski frank izjemno trdna valuta in da so v zadnjem času vse evropske valute v primerjavi s frankom izgubile precej svoje menjalne vrednosti in da samo japonskemu jenu raste tečajna vrednost bolj kot švicarskemu franku.

Na meji tveganja

Upravnica Univerzitetne knjižnice Svetozar Marković je obkrožena z »vohunkami«. Ne z navadnimi, temveč specialnimi. Njihova naloga je, da opozarjajo na potrebe in opozorijo zaposlene, da se posloje premika. Beseda »vohun« je povzeta iz gradbeniškega žargona. To je tenka steklena ploščica, pričvrščena z mavcem za razpoko v zidu, ki je posledica potresa. Pri premikanju hiše steklo popoka in ljudje vedo za nevarnost.

Tako poroča Politika o šestdesetletni univerzitetni knjižnici Beograda in še o marsičem. Nedavno smo na primer zvedeli, da bo najbrž kar sedemnajst zdravstvenih ustanov zaprtih zaradi nehygien-skih, zdravju nevarnih razmer. Pravijo, da se v posameznih zdravstvenih domovih ne morejo opremiti niti z metlami, kakor si v ome-njeni knjižnici ne upajo prižigati preveč luči in ne uporabljajo sodob-nih naprav, ker se bojijo, da se bo poslopje vžgalo, saj je električna napeljava že izrabljena...

Refren takšnih zgodb je: ni denarja. Univerzitetno knjižnico so pred dvema letoma že podzidali z betonskimi podporniki s treh strani, za četrto pa je zmanjkalo denarja...

Zgodbe so zelo čustvene, a čustvenost je osnova za tragedijo. Humor je lastnost razmišljajočih, ker se razum ne zadovoljuje samo s površinskim. Toda za humor zdaj ni pravi čas, ugotavljajo humoristi, ki so pod pritiskom pomirjevalcev razpoloženja v forumih.

Kljub vsemu pa tudi v forumih ne morejo več mimo dejstev, ki jih kot neljuba najraje prikrivajo. Gospodarske razmere Beograda so namreč takšne, da ne obetajo nič dobrega. Gospodarstveniki so namreč navajeni rešitev od zgoraj in so še vedno preveč lahkomišelnii glede usode lastnega gospodarjenja. Zato že nekaj časa opozarjajo, da bodo s premiki v gospodarjenju prizadeti mnogi beograjski delavci — čez polovico njih bo slabo gospodarjenje čutila na svojih plačah, če se seveda ne bodo urazumili tisti, ki so zadržani za gospodarjenje.

Napredek je le, da zdaj več ne govorijo o tem, da bi država in njene banke morale posredovati vselej, ko gre kje kaj narobe v podjetjih, čeprav je zdaj še vedno v modi, da prizadejo obtožujejo tudi za svoj enuspehe, predvsem interventne ukrepe, ZIS, kajpak ne iz nekih načelnih razlogov, temveč zaradi prikrivanja lastne neorganiziranosti.

Spomnimo se pač dejstva, da se občani o ničemer ne vprašajo, češ da oni niso sposobni reševati večjih problemov in bi potratili še tisto, kar imamo v rokah na ravni mesta. To je zgodba o propadanju stanovanjskih poslopij zaradi vsemočnosti sisovskih administracij in nemočnosti stanovanjcev samih. To je zgodba o velikem odporu Beograda drobnemu gospodarstvu zaradi bojazni pred bogatenjem posameznikov, ki jo spremlja toleriranje sivega gospodarstva, ki načinja posloje mesinega gospodarstva. Itn.

O vsem tem smo že dovolj sporočali, pa bi bilo vse skupaj zdaj že ponavljanje. Toda ob omembi podpiranja temeljev univerzitetne knjižnice vendarle velja omeniti nedavno vztrajno podkopavanje temeljev združenemu delu s tezo, da temeljne organizacije združenega dela onemogočajo učinkovitost gospodarjenja delovnih organizacij.

Kako bi bilo, če bi na razpoke združenega dela pritrdili »vohun-ke«. Da bi vedeli, kakaj nam preti nevarnost in da bi znali reagirati. Toda potem bi morali vedeti tudi, kako je treba reagirati in kje. Sam preplah nam pač ni koristen, a panika nam tudi ni potrebna.

Morda je dobro vedeti, da je velemesto pravzaprav nakopičen kapital, a z njim je nakopičena tudi moč. Tako je v vseh velemestih, ki so obenem glavna mesta držav. Vsa taka mesta imajo svoj privilegiran položaj, in če privilegiji začno doživljati potrebe, ima to svoje nedvomno zaznavne posledice. Brez potresov pa ne gre, kajti zemlja in življenje na njej sta v stalnem premikanju. Nič na svetu ni večnega, pa naj si to kdo še tako želi.

Takšni potresi so zaznavni tudi v obliki sodobnih stavk pri nas. Neki funkcionar je to komentiral na najenostavnejši način: »Če bi labinski rudarji lahko sami menjali svoje direktorje, zagotovo ne bi bilo razlogov za tako dolgotrajno stavko!« Preprosto rečeno: stvar je v tem, da oblast še vedno ni v rokah delavcev, če ne odločajo niti o kadrovanju v svojih kolektivih...

Viktor Širec

V ŽARIŠČU DOGODKOV

Malo verjetna zgodba

Kot smo na kratko zapisali prejšnji teden v Globusu, so neznanci na judovskem pokopališču v Eisenstadtu v Avstriji podrli ali izruvali štiri-trideset nagrobnikov. Zadeva naj bi bila sedaj razjasnjena: policiji so svoje »dejanje« priznali štirje otroci, ki naj bi pod nagrobniki iskali polže. Delo dejanje takole komentira.

Izruvali ali prevrnili so 34 spomenikov, pet so jih razbili. Za štiri do desetletne otroke kar precejšnje delo. Da ne rečemo nadrealistično.

Ko je minulo nedeljo govoril na spominski slovesnosti v koncentracijskem taborišču Mathausen, je mladi socialistični finančni minister Ferdinand Lacina tudi dejal, da je antisemitizem nekakšen duševni aids. »Antisemit je preživel, Žid je umrl«. Poslušali so ga nekdanji taboriščniki.

ki v progastih pižamah, diplomate vsih štirih nekdanjih zavezni-kov, mnogo mladine, med njimi skupina socialistične z velikim napisom: Hočemo antifašističnega predsednika republike.

V parlamentarni razpravi kakšen dan prej, kjer je bil govor o premagovanju avstrijske in razčiščenju Waldheimove preteklosti, je neka socialistična poslan-ka povedala, da jo je mati vprašala: »Povej no, ali se bomo morali spet izseliti?« Predsednik iz-

globus

NEW YORK — Ameriški predsednik Reagan je zavrnil zahtevo avstrijskega kanclerja Vranitzkega, da bi ameriška administracija avstrijskega predsednika Waldheima brisala s seznama oseb, ki jim je prepovedan vstop v ZDA.

LONDON — Lastniki tankerjev so zagrozili, da bodo bojkotirali plovbo po Perzijskem zalivu, če Irak in Iran ne bosta ustavila napadov. V 170 napadih na tankerje, ki so se v Zalivu vrstili od pomladi 1984, je umrlo 90 mornarjev.

TOKIO — Dve japonski ladjedelnici sta se odločili, da bosta za neko norveško družbo zgradili do-slej največjo potniško ladjo, ki bo lahko vkrcala 6 tisoč potnikov.

RIM — Papež Janez Pavel II. je pred dnevi sprejel jugoslovansko delegacijo, ki je sodelovala na vsakoletni manifestaciji Jugoslavija v čast sv. Cirila.

LIMA — Ekvadorski predsednik Cordero je izjavil, da Ekvador nima s čim plačevati tujih dolgov. Če bi jih, bi po njegovem mnenju hudo ogrozili življenjsko raven prebivalstva.

RIO DE JANEIRO — Brazilski finančni minister je zagrozil, da vlada ne bo več poravnala obveznosti do upnikov, če ji ne bodo zagotovili novih posojil. Samo zasebnim bankam je Brazilija dolžna 70 milijard dolarjev.

ISLAMABAD — Generalni sekretar afganistanske ljudske demokratične stranke je zatrdil, da bi bil lahko bivši kralj, ki sedaj živi v Rimu, predsednik revolucionarnega sveta DR Afganistan, če bi si ljudstvo to želelo.

WASHINGTON — Zaradi nedavnega incidenta v Zalivu bo enajst kувajtskih tankerjev od-slej plulo pod ameriško zastavo. Voditelja obeh ameriških kongresnih strank sta ob tem izjavila, da je takšna odločitev ZDA zelo tvegana.

PARIZ — V departmaju Loire so pred dnevi strmoglavili trije francoski lovci tipa mirage F-1. Ubili so bili trije piloti, vzrok ne-sreče pa še raziskujejo.

globus

Lahko — kdor ima denar

Svojevrstno zanimivost je izbrskala Mirjana Djukić-Srdar, direktorica zagrebškega centra za raziskovanje trženja, gre pa za ceno družbenega dogovora o dohodku in zakona o omejevanju osebnih dohodkov. Ta dva dokumenta sta nas lani stala rec i piši dve milijar-di ameriških dolarjev, vsoto pa so izračunali po najnižji ceni povpre-čne delovne ure.

Uvajanje zakona je lani zaposlilo vodilne in strokovne službe, je povedala Djukić-Srdarjeva. Isto velja tudi za nujno izračunavanje zvišanja osebnih dohodkov v lanskem decembru, do katerega je prišlo zaradi napovedane zamrzitve plač. Upoštevati je treba tudi delo v februarju in marcu, katerega cilj je bil izmuzniti se intervencijskim ukrepom. Vse to je njihovo pozornost odvrnilo od rednega dela, te aktivnosti ter nujne spremembe in prilagajanje samoupravnih aktov pa imajo svojo ceno.

Če upoštevamo, da imamo okoli 30.000 delavskih svetov in več kot 7.000 ovdov brez delavskih svetov, za katere je treba pripraviti gradivo, prav toliko zborov delovnih ljudi, ki jih je treba sklicati za-radi teh vprašanj, zborov, ki se jih udeleži več milijonov delavcev (vseh zaposlenih je 6,6 milijona), k temu dodamo še najnižjo vred-nost bruto ure, če se domnevamo, da je vsak od teh zborov trajal sa-mo eno uro, dobimo vsoto, ki jo je težko prebrati v dinarjih. Če vz-a-memo število delavskih svetov in dva milijona sestankov v skupnem trajanju dveh milijard delovnih ur krat 500 dinarjev (po uradnem te-čaju približno en dolar) za najnižjo ceno povprečne neto ure, dobimo dve milijardi dolarjev.

Politična inflacija

Pogosto govorimo, da je naša inflacija strukturna, stroškovna, psihološka in inflacija povpraševanja, je v razpravi o stabilizaciji in o vlogi SZDL dejal predsednik Zisa Branko Mikulić. Menil je, da bi k temu morali dodati še ugotovitve, da inflacijo povečujejo tudi politični dejavniki, torej bi lahko rekli, da je tudi politična. S tem je mislil poskuse, da bi vsak dosegel čim boljšo ceno za »svojo« izdelek na jugoslovanskem trgu, da bi vsak za svojo družbenopolitično skupnost nagrabil čim več. Na sestankih obojajo inflacijo, pod mizo pa pošiljajo ozdom v svoji družbeno-politični skupnosti sporočila, naj dvignejo cene.

MURSKA SOBOTA — Regionalna komisija za oceno naložb pri Medobčinski gospodarski zbornici je na zadnji seji razpravljala o upravičenosti šestih naložb. Vse so odobrili, gre pa predvsem za manjša vlaganja. Še največje je posodobitev večnamenske proizvodnje v soboški Panoniji. Naložba je namreč vredna 970 dinarjev, z njeno uresničitvijo pa naj bi Panonija po opremljenosti s slovenski kovinskoobdelovalni industriji zasedala približno peto mesto.

GORNJA RADGONA — V četrtek, 21. maja 1987, so se sestali člani sveta za razvoj samoupravljanja in sveta za spremljanje in proučevanje delitve po delu in rezultatih dela pri občinskem svetu ZSS Gornja Radgona. Obravnavali so rezultate gospodarjenja v prvih štirih mesecih leta 1987, spremembe ustreznih samoupravnih aktov ter se seznanili s potekom javnih razprav o osnutku sprememb in dopolnitve Zakona o združenem delu.

LEDAVA — Delavci Gradbenika in drugi so se lotili ureditve občinske upravne zgradbe na Trgu Ljudske pravice. Utrdili bodo temelje, saj se je stavba začela pogrezati, hkrati pa bodo tudi preuredili spodnje prostore. Z deli bodo končali v začetku julija. Potlej bodo v prtiličju ne le sprejemna pisarna (kot je bila doslej), ampak tudi službe za izdajo voznških dovoljenj oziroma prometna pisarna, matična služba, register prebivalstva in še kaj, kar sodi v oddelke za občo upravo in oddelke za notranje zadeve. Dela in oprema bodo stali 50 milijonov dinarjev, od katerih je polovico prispeval republiški proračun. Pa še to: sindikat, ki je imel doslej sedež v prtiličju, se je preselil v nadstropje k drugim družbenopolitičnim organizacijam.

LEDAVA — V lendavski občini bi radi ujeli korak z razviti tudi v telefoniji, saj v tej občini pride na 100 prebivalcev najmanj telefonov v Sloveniji (komaj 4,7 telefonov). Sredstva, ki jih zbirajo z občinskimi in krajevnimi referendum, pritekajo, kot so načrtovali, ni pa (bilo) zagotoviti pti Murska Sobota, da bodo vsa dela opravili v željenem roku. Te dni so peteteljevci na srečanju s predstavniki izvršnega sveta položili karte: povedali so program svojih del, kar je tudi prav, saj zdaj lahko investitorji pti napeljav iščejo izvajalce tudi na drugih območjih. Mimogrede: krajevne skupnosti z območja pošte Lendava so za 1000-številično centralo v Lendavi združile del denarja (za priključek 63.000 dinarjev) za 755 priključkov, zato je nekaj številček še na voljo.

do tedna

SEJA ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE GORNJA RADGONA

Pozabljene obljube

Skupščinsko zasedanje gornjeradganske vlade v ponedeljek, 25. maja 1987, je minilo v znamenju poročil o minulem delu, zato se je seja končala prej kot po navadi. Delegati so se seznanili tudi s pripravi in porabljenimi stroški za Festival bratstva in enotnosti, kateremu je že nekaj časa posvečena vsa pozornost.

Na skupni seji jih je podpredsednik izvršnega sveta seznanil z rezultati poslovanja organizacij združenega dela in skupnosti iz gospodarstva in negospodarstva v prvih treh mesecih, nato pa so seje nadaljevali ločeno.

Delegatsko vprašanje v zboru združenega dela se je nanašalo na neurejeno pravno pomoč občanom v radgonski občini, postavil pa ga je delegat temeljne delegacije skupnih služb Radenske.

Do Lina Apač naj bi se junija reorganizirala, ukinili naj bi tozda in ustanovili enovito delovno organizacijo. Vendar s tem ne bodo rešili vseh problemov, če jim ne bo pomagala širša družbenopolitična skupnost. Delegatka je v zvezi s tem postavila vprašanje in vse navzoče spomnila na neizpolnjeno obljubo, ki so jo dobili ob ukinitvi ukrepa družbenega varstva lani poleti. V zboru krajevnih skupnosti se je oglasil delegat krajevnih skupnosti Stogovci v vprašanju, zakaj izvršni svet SO Gornja Radgona pri odločanju o novem upravljanju gramoznice v Konjišču ni sodeloval s tamkajšnjimi občani. Delegete iz krajevnih skupnosti Radenci pa je zanimalo, kako poteka postopek sprejemanja samoupravnega sporazuma o financiranju krajevnih skupnosti s sredstvi sisa materialne in družbene dejavnosti.

Tudi pri poročilu o delu Uprave za notranje zadeve Murska Sobota ter postaje milice v Gornji Radgoni se je pojavilo dodatno vprašanje, in sicer, koliko je bilo v minulem letu neprimernih

odnosov občanov do miličnikov in obratno. Delegati so izvedeli, da so morali miličniki v letu 1986 v 61 primerih uporabiti prisilna sredstva, od tega osemkrat v Gornji Radgoni, v enem primeru neupravičeno. Predstavnik UNZ je navzoče opozoril na še vedno veliko gospodarsko kriminaliteto, na premajhno požarno varnost (letos je bilo 25 požarov več kot v enakem obdobju lani), prav tako pa bo potrebno več storiti za večjo prometno varnost in varovanje naravnega okolja. Zaradi nevarnosti razlita nevarnih snovi na vrelnem območju radgonske občine bo potrebno normativno urediti prepoved prevoza naftnih derivatov in nevarnih snovi čez to območje.

Delegati so se seznanili tudi s poročilom pravosodnih organov, s delom inšpekcijskih služb, predlogom odloka o potrditvi zaključnega računa davkov in prišpevkov občanov v letu 1986 ter s problematiko zdravstvenega varstva živali.

Soglašali so s samoupravnim sporazumom o ustanovitvi občinske skupnosti za zaposlovanje, delegirali delegata v samoupravni organi pomurskega zdravstvenega centra, medtem ko je odpadla izvolitev sodnika temeljnega sodišča v Murski Soboti (zakaj natančno, ni bilo rečeno). Bernarda Peček

Možnosti za enakopraven razvoj

V tem času je v javni razpravi gradivo Idejnopolična vprašanja nadaljnega razvoja drobnega gospodarstva, o katerem je nedavno razpravljalo predsedstvo CK ZKS Slovenije. Gradivo je priložen tudi osnutek usmeritev, stališč in aktivnosti komunistov pri nadaljnjem razvoju drobnega gospodarstva. O tem v teh dneh razpravljajo v vseh osnovnih organizacijah ZKS, na podlagi širše razprave pa bodo sprejeli dokončne sklepe na eni izmed prihodnjih sej CK ZKS.

Gradivo CK ZKS ugotavlja, da smo še daleč od uresničitve ciljev, ki so nam jih naložili kongresni dokumenti, pa tudi dolgoročni program gospodarske stabilizacije. Ta med drugim ugotavlja: Bistveni pogoj za oživiljanje drobnega gospodarstva, posebno še samostojnega osebnega dela s sredstvi v lasti občanov, je spreminjanje prevladujočih ideoloških pogledov in njihovega vpliva na razvoj te proizvodnje.

Očitno je torej, da je razvoj zaviral tudi ideologija — strah pred morebitnim bogatenjem. V številnih okoljih prevladuje miselnost, da je vsako večje pridobivanje dohodka neupravičeno, četudi izhaja iz dela in njegovih rezultatov. V drobnem gospodarstvu — bodimo odkriti — so tudi pojavi spekulativne narave (ne manjka jih tudi v »velikem« go-

spodarstvu), vendar jih ni mogoče posploševati, saj se socialni položaj nosilcev osebnega dela pogosto ne razlikuje od položaja drugih delovnih ljudi.

V Jugoslaviji je v enotah, ki zaposlujejo do 100 delavcev (te štejemo za drobnogospodarstvo, čeprav le število zaposlenih za tako obravnavo ni edini pogoj), zaposlenih le 8 odstotkov delavcev od skupnega števila vseh zaposlenih, medtem ko je v razvitem svetu v drobnem gospodarstvu zaposlenih od 30 do 60 odstotkov delavcev. Kar zadeva Pomurje lahko ugotovimo, da imamo le par družbenih obrtnikov obratov, vse drugo pa je industrija. Pač posledica teženj, da naj vsak zametek organiziranega dela čim prej preraste v veliko organizacijo združenega dela, ker bo s tem dana možnost za večje

zaposlovanje. Tačas imamo v naši pokrajini 39 tisoč zaposlenih, od tega v zasebnem sektorju drobnega gospodarstva 3380, kar je 8,7 odstotka. Tudi če zaposlitev v družbenih enotah drobnega gospodarstva (v obrtnih tozdi) prištejemo k številu obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev, se odstotek zaposlenosti v drobnem gospodarstvu bistveno ne poveča. Torej tudi Pomurci tonemo (da, tonemo!) v jugoslovanskem povprečju. Nekoliko več pa povedo odstotki deleža obrti v družbenem proizvodni posamezne pomurske občine v primerjavi z republiškim povprečjem. Podatki se nanašajo na leto 1985. Tedaj je znašal delež slovenske obrti v družbenem proizvodni republike 2,35 odstotka. Odstotki v posameznih pomurskih občinah pa so bili naslednji: Ljutomer 4,39, Murska Sobota, 2,52, Radgona 2,51 in Lendava 1,58 odstotka. Vidimo, da je bila pod republiškim povprečjem le občina Lendava.

V naših prizadevanjih, da bi razvili drobnogospodarstvo, pa seveda ne mislimo le na zasebni

sektor, ampak tudi na družbene obrate. Da se ti niso bolj razvili (tisti, ki so, se žal uveljavljajo s klasičnimi dejavnostmi: zidarstvo, instalaterstvo, mizarstvo itd.), je poleg že omenjenega vzroka (teženj po prehodu v industrijsko proizvodnjo) tudi zavora v birokraciji, ki zahteva tudi za majhne obrate enake knjigovodske evidence, obračune, samoupravne akte, delovanje v delegatskem sistemu, družbenopolitičnem delovanju... kot za velike sisteme. Kar zadeva prepočasen razvoj zasebnega sektorja drobnega gospodarstva pa je prav tako več vzrokov: nerealno vrednotenje osnovnih sredstev, potem problem lastninske pravice nad 70 kvadratnimi metri, poslovnih prostorov če obratovalnica preneha delovati (možnost nacionalizacije); računov, ki jih izstavlja zasebne obratovalnice, družbeni sektor ni obvezen poravnati v 14 dneh; obrtnik si kot obdobjo postavko od čistega dohodka lahko odračuna le 70 odstotkov povprečnega osebnega dohodka v republiki, ostanek pa se obravnava kot dohodek, namenjen osebni porabi, zato je treba od njega plačati davek, čeprav obrtniki ta sredstva pretežno namenijo razširjeni reprodukciji. Za zdaj namreč ne morejo izločiti določenega odstotka sredstev za poslovni sklad. Težave so tudi pri uvozu osnovnih sredstev in reprodukcijskega materiala. Obata sicer dovoljena, zanju so potrebna devizna sredstva, ni pa legalne poti za njihovo pridobitev. V sedanjih zakonodaji je tudi načelo, da mora obrtnik neposredno delati z osnovnimi sredstvi, ker s tem izpolnjuje pogoje za opravljanje obrtne dejavnosti, s tem pa mu niso priznane funkcije, ki jih sicer opravlja: poslovodne, finančne, razvojne in druge. V proizvodnem procesu namreč spaja svoje fizično delo z delom, ki se nanaša na tekoče poslovanje, podjetništvo, inovativstvo, kar je pomemben člen razvoja dejavnosti.

Predsedstvo centralnega komiteja ZKS v osnutku svojih stališč povzema vse te vrzeli (in še nekaj drugih). Verjetno bo javna razprava dala še niz drugih predlogov, kako ustvariti boljše možnosti za razmah drobnega gospodarstva tako v družbenem kakor zasebnem sektorju. Naposled je upati, da bodo sprejetimi usmeritvami sledili upravni organi občin, kajti ti so imeli že doslej škarje v svojih rokah, o čemer govori tudi zelo neenakomeren razvoj obrti v posameznih slovenskih občinah. Občina Domžale je že nekaj časa na prvem mestu.

Štefan Sobočan

Dušan Loparnik

VSE VEČJI DELEŽ

Vsekakor je lepo slišati, da je občina Ljutomer, ki je še vedno v prehodnem obdobju, se pravi je med manj razvitimi in razviti, vsaj po enem kazalcu na visokem republiškem mestu: delež obrti v družbenem proizvodni občine je tako visok, da je na 4. mestu v SR Sloveniji. V letu 1984 je bil ta delež 4,11 odstotka, leto pozneje pa 4,39 odstotka. Ta podatek pa je le statističen in je lahko dvorezen. Kaže lahko, da je gospodarstvo na nizki stopnji razvoja, ker pač ustvarja tako majhen družbeni proizvod, ali pa da je obrt tako močno razvita.

Statistika je pač zvit in resnica je nekeje vmes. Drobnogospodarstvo je v zadnjem času doseglo precejšen razmah. Razlog je enostaven: vse ustanove, ki so poklicane za razvoj drobnega gospodarstva, so našle skupen jezik in si prizadevajo doseči napredek na vseh področjih. Naj jih naštejemo: Obrtno združenje, Obrtna zadruga Priekija in komisija za razvoj drobnega gospodarstva pri IS SO Ljutomer. Vsaj nekaj temeljnih usmeritev je pomembnih za ta napredek: seznanjanje deficitarnih in suficitarnih obrti v občini Ljutomer, na temelju tega potem spodbujajo občane za ukvarjanje s takšno obrtjo, ki je za občino potrebna, obenem sodijo v ta sklop tudi davčne olajšave, seveda s celotno davčno politiko v obrti, in kot zadnje — možnost za razvoj drobnega gospodarstva v obrtnih conah. Podatki o rasti drobnega gospodarstva so doslej zelo vidni: o deležu v družbenem proizvodni občine smo že spregovorili. Drugi takšni kazalec je rast zaposlovanja, oziroma število novih obrtnikov in pri njih zaposlenih delavcev: leta 1982 je bilo v občini Ljutomer 226 obrtnikov, konec

leta 1986 že 276 (s 410 delavci) in konec meseca marca 1987 284 obrtnikov (s 416 zaposlenimi).

Dejstvo je, da je ravno zaposlovanje pri obrtnikih zadnja leta reševalo občinski plan zaposlovanja, saj prav pri obrtnikih stopnja zaposlovanja nenehno narašča.

Kot smo že omenili, je pomemben dejavnik v razvoju drobnega gospodarstva tudi davčna politika. V letošnjem letu so v občini uveljavili 40-odstotno oprostitve pri investicijskih vlaganjih, kar je vsekakor več, kot omogoča zakon: le-ta ponuja 25-odstotno olajšavo — s tem da daje možnost olajšav do 50 odstotkov, vendar pa bodo v občini Ljutomer do maksimalno dovoljene olajšave verjetno prišli šele po temeljiti analizi sedanje stopnje olajšav.

Ljutomer je industrijsko pestro razvit, ima kovinsko in lesnopredelovalne ozde. Prav to pa so področja, kjer bi lahko obrt močno sodelovala v proizvodnem procesu. Nekaj takšnega sodelovanja je že (tozdr Vitrina), je pa obenem to področje še najmanj raziskano in daje največ možnosti za razvoj obrti in odpiranje novih obratovalnic. V občini Ljutomer še ni podrobne analize, ki bi razčlenila možnosti takšnega sodelovanja, vendar pa izvršni svet v letošnjem letu namerava pripraviti takšno študijo.

Morala pa bi biti gotova čim prej, saj v sedanjih industrijskih conih pripravljajo velik kompleks obrtne cone, v kateri je veliko možnosti za razvoj drobnega gospodarstva, ki pa bi moralo biti tudi usklajeno z željami in potrebami združenega dela.

Skratka — v občini Ljutomer so (ne glede na statistiko, ki je dvorezna) spoznali, da je drobnogospodarstvo pomemben dejavnik v razvoju celotne občine, in zato so vsi naporji uperjeni v skladen razvoj celotnega gospodarstva, ob tem pa drobnemu dajejo poseben poudarek.

Z ozirom na takšno stanje mora tudi Zveza komunistov dati razvoju drobnega gospodarstva vso podporo, so menili na predsedstvu OK ZKS Ljutomer. V celoti so podprli osnutek stališč CK ZKS o tej problematiki, menili pa so, da bi se v razvoju moral vključiti prav vsi — od samoupravnih interesnih skupnosti, do upravnih organov SO, predvsem pa — čimprej končati študijo, ki bi nakazovala možnosti povečave drobnega gospodarstva z združenim delom. Tudi davčna politika bi morala biti še naprej stimulativna in na tak način spodbujati razvoj drobnega gospodarstva. V bančni politiki pa bi morali iskati tudi druge načine kreditiranja in prilagajati kreditne pogoje ter jih podprejati razvojnimi možnostmi.

Dušan Loparnik

—MURSKA SOBOTA—

Učinkoviteje izvajati stališča

O idejnopoličnih vprašanjih nadaljnega razvoja drobnega gospodarstva ter osnutku usmeritev, stališč in aktivnosti komunistov v soboški občini razpravljajo osnovne organizacije ZKS, komisija za idejnopolična vprašanja družbenoekonomskega razvoja in mednarodnih ekonomskih in političnih odnosov. Razprave pa so strnili na seji predsedstva OK ZKS Murska Sobota. Povod so podprli vsebino gradiva ter usmeritve in stališča, ki jih je pripravilo predsedstvo CK ZKS. Kljub temu pa so bila izražena številna opozorila, da imamo o tej problematiki našega gospodarskega razvoja v dolgoročnem programu gospodarske stabilizacije precej podrobna stališča, ki pa se v naši družbeni praksi zelo neučinkovito izvajajo.

Soboški komunisti ugotavljajo, da je osnovni problem za hitrejši razvoj drobnega gospodarstva davčni sistem. Zato predlagajo, da se na ravni regije ali občine drobnogospodarsko diferencira s predpisi. Pospeševali naj bi le tisto, kar prispeva h gospodarskemu preustroju in najnujnejšim potrebam za dopolnjevanje družbenega sektorja. Menijo, da je drobnogospodarstvo v družbenem sektorju v primerjavi z zasebnim sektorjem bistveno bolj obremenjeno s prispevki za splošni in skupni razvoj družbe, s čimer izgublja konkurenčnost. Poleg tega je bistveno bolj obremenjen z raznim administriranjem, kot je dodatna režija.

Zavzemajo se, da bi v osnutku usmeritev in stališč posebej izpostavili težave pri uvozu opreme in reprodukcijskega materiala. To naj bi veljalo tudi za družbeni sektor drobnega gospodarstva, in sicer na podoben način, kot je to opredeljeno za samostojno osebno delo. Rečeno je, da morajo organi upravljanja v organizacijah združenega dela bolj se-

lektivno obravnavati prošnje za dovoljenje za popoldansko obrt, saj delo v popoldanski obrti, kot ugotavljajo, zmanjšuje učinkovitost dela v rednem delovnem razmerju. Prav tako bo potrebno dopolniti predpise o obrtnih zadrukah. Kljub velikim davčnim olajšavam zasebnega sektorja lete ne dajejo rezultatov — bistveno nižje cene. Zasebni sektor je prek zadruge praviloma cenejši za minimalni odstotek od družbenega sektorja, kar pomeni večjo konkurenčnost, vendar ne v obsegu ugodnosti, ki jih uživa. Soboški komunisti podpirajo tudi predloge sprememb Zakona o združenem delu, ki govorijo o ustanavljanju začasnih pogodbenih delovnih enot, začasnih skupnih delovnih enot in začasnih delovnih organizacij za skupne projekte. S predpisi pa naj bi natančno določili povezave drobnega gospodarstva z velikimi organizacijami pri kooperacijskih odnosih. Predvidevajo, da bodo perspektivno veliki ozidi dosti bolj temeljili na kooperaciji z drobnim gospodarstvom.

Milan Jerše

V OSPREDJU: GOSPODARSTVO

O poročilu, ki ga je izvršni svet skupščine občine Lendava pripravil ob svoji 1. obletnici, v tem času razpravljajo v družbenopolitičnih organizacijah, pretresli pa ga bodo tudi na prihodnjem zasedanju občinske skupščine. Že zdaj pa je mogoče reči, da je lendavska »občinska vlada« dokaj uigrana in uspešna. Tako je tudi ugotovitev nekaterih razpravljalcev, ki so se oglasili na zadnji seji izvršnega sveta.

Izvršni svet lendavske občinske skupščine se nenehno ubada z gospodarskimi vprašanji. Pa ne gre le za bdenje nad delitvijo sredstev, zlasti za osebno porabo, čeprav so intervencijski zakoni »izvršniki« močno angažirani! So še drugi problemi! Uspehi gospodarstva, če gledamo nanj kot celoto, ne zadovoljujejo in izgube se prenašajo iz enega v drugo obračunsko obdobje. Največji izgubar je seveda Ina Nafta, zato je prav, da to organizacija združenega dela, ki zaposluje čez 1200 delavcev, čede obravnavajo. Tako so na zadnji seji izvršnega sveta menili, da so sicer znani vzroki za izgubo, da pa ni mogoče sprejeti izgovora, da so za vse krive objektivne okoliščine, ko pa je tudi znotraj kolektivna ne-

malo subjektivnih vzrokov. So pa bili v razpravi previdni (niso hoteli govoriti »na pamet«). Verjetno pa bodo s povsem konkretnimi podatki prišli člani posebne komisije, ki jo bodo sestavljali gospodarstveniki, družbenopolitični delavci in člani izvršnega sveta, ki bo obiskala Nafto. Komisije bodo pogledale tudi k drugim organizacijam združenega dela. Tako tudi v Opekarno v Dolgi vasi, ki je tudi eden izmed dolgotrajnih izgubarjev. Negativne poslovni rezultat v prvem četrtletju naj bi bili tudi posledica dolgotrajne obnove strojne in druge opreme. So pa seveda še drugi vzroki, recimo prepočasno prilagajanje izdelkov zahtevam tržišča tako po namenu, obliki, vrstah... To, da je Opekarna stavila svoj razvoj na tovarno keramike, pa ni nobena tolažba, kajti, kot smo slišali na seji izvršnega sveta, je ta naložba »tako oddaljena kot še nikoli doslej«. Kaže, da Konstruktor Maribor (zadnja beseda sicer še ni bila izrečena) ni pripravil razvezati mošnje. Tačas si bolj prizadevajo za statusno rešitev in v tej zvezi vse bolj omenja »starega znanca« — Gradbenik Lendava, ki pa se izgubarja seveda otepa, če-

prav mu ne bi bilo treba pokrivanja izgube.

Problemov ne manjka tudi v Golf turizmu, tozdr Naravno zdravilišče Lendava, saj je tačas direktor zaradi boleznih odsoten, turistična sezona je ponekod na vrhuncu, matično podjetje (Golf turizem Ljubljana) pa letos v Lendavo menda še ni usmerilo nobenega turističnega avtobusa (s turisti seveda).

V predlagano statusno organiziranost (namesto štirih tozdr dve enoviti delovni organizaciji) v Varstrovu se izvršni svet ne namerava vmešavati, nasproti temu pa v družbenopolitičnih organizacijah, na primer v sindi-

katu, menijo, da prednosti take organiziranosti niso dovolj pojasnjene in da je razkorak med poslovnimi odobrom in vodstvi tozdr. Pa najbrž ne le zato, ker bo potem manj direktorjev?

Izvršni svet lendavske občinske skupščine ima torej o čem razpravljati in v okviru svojih pristojnosti vplivati, usmerjati... To pa seveda ne pomeni, da si ne prizadevajo za »snubljenje« združenega dela z razvitih območij za prenos programov. Prav danes je v Zireh na Gorenjskem delegacija, ki bo ugotovila, kaj pravzaprav ponuja Kladivar.

Š. Sobočan

PRIZNANJA OB DNEVU MLADOSTI

ZLATA ZNAKA ZA AKTIVISTA

V Ljubljani so pred sklepnim praznovanjem dneva mladosti podelili priznanja za udeleževanje v mladinski organizaciji. Poleg plaketa in zlatih znakov republiške konference ZSMS so v sodelovanju z revijo Mladina izročili zlato priče, ki jih dobivajo posebno uspešni mladi usvarjalci na različnih področjih: publicistika, gledališka scenografija, arhitektura in oblikovanje, literatura, filmska kritika, likovno ustvarjanje, plesna dejavnost, glasha in video-multimedialni projekti.

Na slavnostni podelitvi, ki je bila v soboto na prizorišču številnih kulturnih dogodanj — v ljubljanski Krizankah, sta prejela najvišji republiški priznanji za delo med mladinci tudi dva pomurska aktivista. Med 35 prejemniki zlate priče, ki jih dobivajo posebno uspešni mladi usvarjalci na različnih področjih: publicistika, gledališka scenografija, arhitektura in oblikovanje, literatura, filmska kritika, likovno ustvarjanje, plesna dejavnost, glasha in video-multimedialni projekti.

Na slavnostni podelitvi, ki je bila v soboto na prizorišču številnih kulturnih dogodanj — v ljubljanski Krizankah, sta prejela najvišji republiški priznanji za delo med mladinci tudi dva pomurska aktivista. Med 35 prejemniki zlate priče, ki jih dobivajo posebno uspešni mladi usvarjalci na različnih področjih: publicistika, gledališka scenografija, arhitektura in oblikovanje, literatura, filmska kritika, likovno ustvarjanje, plesna dejavnost, glasha in video-multimedialni projekti.

Bojan Peček

Kapital in delo šele za znanjem

Vsaka nacionalna ekonomija, ki ne želi stagnirati, rabi za svoj razcvet trije: kapital, delo in znanje. Pri tem je slednja komponenta na zadnjem mestu samo v prejšnjem stavku, po vsebinski plati pa je daleč spredaj. Dokaz: Arabci imajo kapital, črnci so odlični delavci, tako eni kot drugi pa zavoljo premalo znanja ne morejo konkurirati razvitemu svetovnemu severu. Ta malce poenostavljena, pa prav zato nazorna primerjava, ki jo je na zadnji strani predstavljal soboški sindikalni predstavnik, izrekel predsednik raziskovalne skupnosti, Andrej Janc, zgovorno pravi o prednosti, ki jo ima znanje za razvoj vsakega gospodarstva. Pomurje ni izjema, tudi ne občina Murska Sobota. Znanje pa implicira inovacije. Janc je izrazil globoko razočaranje nad razmerami. Zakaj? Ker je soboško zdru-

inovacije

skovanje in inovativnost na stranskem tiru. Kratkovidnost tovrstne poslovne politike je jasna verjetno vsakemu pomurskemu direktorju, po drugi strani pa gre ravnanje razumeti zaradi borbe za preživetje, ki jo bje skoraj vsak ozd pri nas. Životarjenje iz dneva v dan namreč onemogoča razvijanje strategije, kamor nedvomno sodi tudi uveljavljanje inovativne dejavnosti, ki je v soboški praksi praktično ni, le za odtenek bolje pa je v drugih pomurskih občinah.

Vendar pa lahko v gibanju za razvoj domače pameti, kakor bi lahko označili trud soboškega sindikata, opazimo tudi pozitivne premike. O inovacijah se je vsaj začelo razpravljati, v zavest

Da se z inovativnostjo v soboški občini ne morejo hvaliti, naj pokaže naslednja primerjava: lani je bilo prijavljenih 23 inovacij, v gospodarstvu pa je zaposlenih okrog 15 tisoč delavcev. Vsak 652. je torej predlagal izboljšavo. In da ne bi šli predaleč, primerjajmo to število z mariborskim Tamom — tam je inovator vsak četrti...

ženo delo že leta 1983 podpisalo družbeni dogovor, po katerem naj bi imeli raziskovalna in inovacijska dejavnost večji pomen. Zakaj ni tako? Zakaj ostaja sindikat (ob podpori raziskovalne skupnosti in nekaterih, a žal redkih ustanov) donkihотовski borec, združeno delo pa vsaj v tem segmentu njegov nasprotnik? Vzroki so mnogi, med sabo prepleteni. Pa jih naštejmo: nezainteresiranost vodilnih v naših ozidih, nemotiviranost inovatorjev, psihološko-osebne dejavniki (ljubosumnost, nevoščljivost, posmeh) — vse to skupaj pa se izraža v temeljnem problemu: premalo prisotni zavesti, da nas lahko reši le lastno znanje, lastna gibljivost, lastne ideje. V Pomurju se še vedno preveč zanašamo na (imaginarno) pomoč »iz Slovenije«. Resnica pa je, da ta Slovenija nima dovolj kakovostnih proizvodnih programov niti zase, kaj šele, da bi jih kar tako delila po provinci!

Občinski sindikalni svet za svoja razsvetljenska prizadevanja vsekakor zasluži pohvalo. Vendar za zdaj dlje kot od povedanega in obljubljanega ni prišel. Kaže, da je miselnost v našem združenem delu na splošni ravni še vedno taka, da je razi-

počasi vendarle pronicu nujna razvoja po lastnem vzorcu. Na razširjeni seji predsedstva sindikata je bilo namreč tudi nekaj predstavnikov ozdov. Res je, da so bili, razen častnih izjem, med razpravo bolj ali manj tihi, toda tudi to je ena od faz v razvoju.

Ob vsej sivini inovativne dejavnosti v soboški občini je razveseljivo, da sindikat (in še nekateri) ne misli obupati. Zastavili so si nove cilje, sklepe. Še bolj bodo skušali pritegniti k dogajanju direktorje in razvojnike, zavzemali se bodo za čim boljše plačevanje inovacij, razvzljali bodo, kje so republiški viri, s katerimi bi dotirali raziskovalno in množično inventivno dejavnost, pogovarjali se bodo (vsaj enkrat mesečno) z novatorji, oziroma tistimi, ki bi to lahko postali. Vrsta dejavnosti torej, ki lahko pripeljejo k izboljšanju razmer. Posebno še, kakor so na seji omenjali predstavniki združenega dela, če bodo enako mero razumevanja pokazale tudi druge družbenopolitične organizacije. Led se počasi, kot kaže, vendarle prebija. Kot vedno pa je tudi v tem primeru najtežje v pionirskih časih. In inovativna dejavnost je na našem območju slej ko prej še v povojih.

Bojan Peček

Prenova ZK ni enkratna zadeva!

V vodstvu občinske organizacije Zveze komunistov v Murski Soboti je prišlo pred kratkim do kadrovske spremembe. V novem mandatnem obdobju je postal sekretar predstava OK ZKS Boris Štefanec, 33-letni diplomirani pravnik, ki je bil doslej izvršni sekretar občinske partijske organizacije, pred tem pa namestnik javnega tožilca. S svojimi sposobnostmi, delovnimi in družbenopolitičnimi izkušnjami naj bi kot mladi kader ustvarjalno prispeval k uresničevanju nalog soboških komunistov. Najprej nas je zanimalo, katere so tačas najpomembnejše naloge vodstva občinske organizacije ZK?

»Eno takšnih področij je gotovo kadrovska politika, ki smo jo kot najpomembnejši dejavnik razvoja uspešni uveljavili le načeloma. Konkretni rezultati na področju štipendiranja, vključevanja mladih strokovnih kadrov v naše združeno delo, skrbi za študente iz naše občine in podobno, niso najboljši, oziroma z njimi ne moremo biti zadovoljni. Drugo takšno področje je načrtovanje razvoja v združenem delu, saj pogrešamo razvojne koncepte. Močno razširjeno je namreč prepričanje, da zaradi nestabilnih pogojev gospodarjenja, ki jih povzročajo predvsem ukrepi tekoče gospodarske politike, ni mogoče oblikovati realnih planov. Očitno prevladujejo malodušje, neznanje in nepripravljenost za spopad z dejanskimi problemi. Seveda je še več drugih aktualnih problemov, s katerimi se bomo komunisti v občinski organizaciji morali spopasti in jih odpravljati, predvsem pa odločnejše vztrajati na tem, da sklepe, stališča in dogovore, izoblikovane v demokratični razpravi, dosledneje izvajamo. Doseči moramo predvsem večjo idejnopolično enotnost in akcijsko usposobljenost sleherne osnovne organizacije ZK in vsakega komuniste, ker je le tako mogoče spreminjati razmere. Omenil bi še vprašanje kmetijske politike, analizo družbenopolitične angažiranosti učiteljev srednjih šol in kadrovanje v pedagoške poklice ter razvejanje oblike mednarodnega sodelovanja.«

— Pogostokrat je slišati o nizkem idejnopoličnem znanju in usposobljenosti komunistov za spopadanje z dejanskimi problemi. Kakšne uspehe imate na tem področju?

»Znanje je gotovo eden od najpomembnejših dejavnikov nadaljnjega razvoja. To nedvomno drži tudi za idejnopolično usposabljanje v ZK. Zavedati se namreč moramo, da smo razvijajoča se družba, še vedno polna raznih protislovij. Za spremljanje

nje vsega tega razvoja pa nam je potrebno mnogo znanja in usposobljenosti. Splošna ugotovitev je, da komunisti nismo najbolj idejnopolično usposobljeni za celovitejšo razumevanje družbenih procesov. Kljub temu da imamo organizirane vse oblike idejnopoličnega usposabljanja, imamo zelo velike težave z odzivnostjo osnovnih organizacij ZK. Tudi v združenem delu ni vedno dovolj posluha za takšno izobraževanje, ki vsaj pri nas gotovo ni izenačeno s strokovnim izobraževanjem in izpopolnjevanjem, ki je vezano na delovni

INTERVJU

BORIS ŠTEFANEC — Novoizvoljeni sekretar predstava OK ZKS Murska Sobota. Foto: A. Abraham.

proces. Pomanjkljivost je tudi ta, da tistih ki so končali posamezne oblike usposabljanja, ne vemo ali pa tudi nečemo ustrezno izkoristiti, npr. za opravljanje različnih družbenopolitičnih ali samoupravnih funkcij. Da so to resni problemi celotne ZK, izhaja iz kongresnih dogovorov o idejnoteorični prenovi.

— Vse to je tesno povezano s kadrovsko krepitvijo partijskih vrst. V mislih imam predvsem kakovost in diferenciacijo. »V občinski organizaciji ZK je po podatkih iz letošnjega aprila včlanjenih 2192 komunistov. Še vedno pa se nadaljuje težnja večjega osipa članstva kot sprejema-

nja novih članov, zlasti je veliko število črtanih in izstopov. Iz zgodovinskih izkušenj vemo, da se to dogaja vedno takrat, ko sta se ugled ZK ter njena prisotnost in vplivnost zmanjšala. Zato bo treba zaupanje v ZK povrniti z doslednejšim uresničevanjem stališč in sklepov, z večjo prisotnostjo in vplivnostjo v vseh okolišjih, da bi se povečalo zanimanje za vstop v ZK. Kljub vsemu pa mislim, da nas sedanje upadanje števila članstva ne sme preveč skrbeti, saj je gotovo večina tistih, ki so črtani ali izstopajo, takšnih, ki niso pripravljeni ali sposobni prevzeti nalog ZK. Lahko bi rekli, da gre skozi vsakodnevno aktivnost ZK tudi za kakovostno diferenciacijo članstva.«

— Morda še kakšno besedo o načrtovani prenovi ZK v soboški občini, o kateri zadnje čase veliko govorimo?

»Prenova ZK razumemo kot aktivnost in prizadevanje ZK, da se otrese stare vloge partije, da se notranje učvrsti, da ponovno pridobi ugled med množicami ter da postane aktivnejša in uspešnejša na strateških področjih boja za samoupravni socializem. V občinski organizaciji si predvsem prizadevamo, da bi osnovne organizacije in vse komuniste pripravili do tega, da bi širše probleme prenesli v svoje lastno okolje, jih konkretizirali in v lastno akcijo spreminjali razmere. Mislim, da smo dokončno spoznali, da je aktivnost nujno v kar največji meri prenesti v osnovne organizacije ZK, med komuniste, ker forumsko reševanje zadev, čeprav je kratkoročno lahko večših učinkovitejše, dolgoročno prav gotovo ne more imeti uspeha, kar nam jasno kaže praksa. Veliko bo potrebno storiti že pri spodbujanju samoinicativnosti OO ZKS, ki je zdaj pomanjkljivo. Zavedati pa se moramo, da prenova ZK ni, ne more in ne sme biti nekaj trenutnega; torej naloga, ki jo opravimo in nanjo pozabimo. To je aktivnost, ki jo moramo izvajati daljši čas in sproti preverjati rezultate, vsebinsko in metode dela, ki jih je treba prilagajati zahtevam družbene prakse.«

Milan Jerše

POČITNIŠKA SKUPNOST MURSKA SOBOTA

Novo letoviško naselje na srednjem Jadranu?

Počitniška skupnost Murska Sobota, ki ima letoviško naselje v Monseni pri Rovinju in počitniški dom Jelka na Pohorju, se je zaradi vedno večjega zanimanja delavcev za cenena letovanja ob morju in na pobudo nekaterih delovnih kolektivov odločila za akcijo gradnje novih letoviških zmo-gljivosti na srednjem Jadranu. V ta namen je bila imenovana komisija, ki je obiskala več krajev ob jadranski obali in se s predstavniki družbenopolitičnega življenja posameznih krajev in občin pogovarjala o možnostih gradnje letoviškega naselja. O rezultatih pogovorov so razpravljali na iz-

vršnem odboru Počitniške skupnosti Murska Sobota in ugotovili, da bi od predloženih šestih možnih lokacij prišle v poštev le tri, kjer bi lahko gradili letoviško naselje po vzorcu Monsene pri Rovinju. To so Povljane v občini Pag, Pakošćane v občini Biograd in Soline v občini Zadar. Kot vse kaže pa bi bili najprimernejši lokaciji v Pakošćanah in Povljajah, kjer so pokazali tudi največ zanimanja in postavljal najugodnejše pogoje. Povsod, pa tudi v teh dveh krajih, pa bi odstopili zemljišče za gradnjo letoviškega naselja le pod določenimi pogoji, kot so vlaganja v infrastrukturne, trgovske in gostinske objekte, ali celo da bi zgradili kak proizvodni obrat. Izvršni odbor Počitniške skupnosti Murska Sobota je kljub ne preveliki zainteresiranosti in določenim pogojem posameznih obalnih krajev in občin razgovore ocenil kot uspešne ter sklenil, da bo v najkrajšem možnem času poslal svoje ponudbe v vse tri omenjene kraje in se bo šele potem odločalo o lokaciji za gradnjo letoviškega naselja, ko bodo znane tudi cene in vsi ostali pogoji. Obstaja namreč mnenje — in to so pokazali tudi pogovori — da čez kakšno leto sploh ne bo več mogoče graditi letoviških naselij ob morju po vzorcu Monsene — to je bungalovov. Zato bi tokrat kazalo pametno premisliti in proučiti sedanje možnosti gradnje letoviškega naselja, kjer bi lahko delavci poceni letovali. Izvršni odbor Počitniške skupnosti Murska Sobota se tudi pogovarja s predstavniki Tovarne avtomobilov Maribor, ki prav tako išče lokacijo ob morju, da bi skupaj gradili letoviško naselje. Akcijo pa bo možno širše zastaviti šele, ko bodo znani vsi pogoji za gradnjo naselja.

Člani izvršnega odbora so govorili tudi o pripravah na letošnje letoviško sezono v Monseni pri Rovinju, za katero je med delavci veliko zanimanje, in ugotavljali, da so se priprave začele z zamudo zaradi določenih težav, vendar pa bo vse nared do začetka sezone. Zaradi pomanjkanja denarja ne bo mogoče dobiti nekaterih potrebnega inventarja in materiala. Nova pridobitev v Monseni pa je urejeno otroško igrišče, za kar je prispeval sredstva soboški občinski svet Zveze sindikatov

Feri Maučec

Branko Žunec — Tomšičev nagrajenec

Tudi letos je Društvo novinarjev Slovenije (prejšnji četrtlet v prostorih skupščine SRS v Ljubljani) podelilo tradicionalne Tomšičeve nagrade in med nagrajenci je bil tudi novinar Vestnika in Radia Murska Sobota Branko ŽUNEC.

Še ne desetletna, vendar razgibana in vsestransko prizadevna Brankova novinarska pota so vitnila svoj pečat pomurskemu žurnalizmu. Ni je problematike, ki se je ne bi lotil s pravim poklicnim žarom, z osebno prizadetostjo, tako po človeški kot po profesionalni

plati. Razgledan in načitan ter neizmerno radoveden in hkrati neusmiljeno oster in prodoren je preganjal sivino pomurske samozadovoljnosti in pogostokrat navidezne brezizhodnosti. S svojimi številnimi intervjuji je s sogovorniki — vidnimi kulturnimi in drugimi pomembnimi osebnostmi, izhajajočimi iz panonskega prostora — presegal običajno sporočilnost ter razgrinjal spoznanja stroke, aktualnost družbenopolitičnega trenutka ali umetniškega snovanja: svet ob Muri se je ob prebiranju teh intervjujev zadel človeku večji, pomembnejši.

Lani je bralcem Vestnika razgrnil svojevrstno in precej zanemarljivo problematiko Slovencev na avstrijskem Štajerskem, z Vestnikovo prilogo Izvizi Mure pa je pred slabim letom učinkovito posegel v zaplete okrog gradnje elektrarn na Muri. Z vrsto zapisov v iskanju projekta Pomurje 2000 je Žunec izžival dokazovanje o številnih naravnih danostih Pomurja. Nenehno je spodbujal k ustvarjalnemu in tudi kritičnemu razpravljanju.

Bodi tudi po prejemu tega družbenega priznanja tako. Čestitamo!

Sodelavci

Zapora cest ob nepravem času

Vsem je znano, kako so naše ceste »prezimatele« in v kakšnem stanju so danes. Popravilo cest se vleče v nedogled, udarne luknje na magistralskih cestah so le za silo zakrpane ali pa tudi ne. Turistična sezona je pred nami in prav v tem času smo se spravili na večja popravila cest. Cesta od M. Sobote do Gederovec bo zaprta do 3. junija. To cesto naj bi utrdili in na novo prevlekli z asfaltno prevleko. Takoj za to cesto pa bodo zaprli cesto M. Sobota Petanjci, tudi zaradi popravila in posodobitve. Nihče seveda nima nič proti tem potrebnim delom, vprašanje pa je, ali so v tem času najbolj primerne. Turistična sezona je na pragu, se je že začela, mi pa se spravljamo na ceste in tako še bolj zapletamo že tako zapleten prometni voz. Tu gre samo za dve cesti, kdaj pa bodo popravljene druge? Morda do zime, ko bodo zaradi mraza spet »zacvetele«.

Jani B.

LENDAVA BREZ TOLMAČA

Delegacija Ine Nafta je v zboru združenega dela postavila vprašanje, zakaj enota temeljnega sodišča v Lendavi nima prevajalca za nemški jezik. V odgovoru na to vprašanje zvezo, da sodišča nimajo uradnih prevajalcev za tuje jezike, pač pa poznajo stalne sodne tolmače, ki prevajajo na zahtevo sodišča, državnega organa, organizacije ali občana govorjeno ali pisno besedilo iz uradnega v tuji jezik, iz tujega v uradni jezik ali iz tujega v drugi tuji jezik. Stalne sodne tolmače imenuje in razrešuje republiški sekretariat za pravosodje. Ta organ tudi vodi seznam stalnih sodnih tolmačev, s katerim se vsi zainteresirani lahko seznajajo na enotah temeljnih sodišč v Murski Soboti, Radgoni, Ljuto-

meru in Lendavi. Na območju temeljnega sodišča Murska Sobota imamo 7 sodnih tolmačev za nemški jezik, žal pa noben od njih ni z območja lendavske ob-

čine. Sodišče si je prizadevalo (in si bo še), da bi tudi na tem območju pridobilo sodelavca oziroma tolmača, seveda pa je pogoj odlično znanje nemškega jezika. Š. S.

V torek, 12. maja 1987, smo se na pokopališču v Sori pri Medvodah za vedno poslovili od drage kolegice in prijateljice, prof. MAJDE LOPERTOVIČE. Dnevi minevajo, mi pa še vedno ne moremo dojeti, da je vse, kar se je zgodilo, res, in da je nikoli več ne bomo videli. Saj je bila vedno zdrava, prijazna, pripravljena priskočiti na pomoč... Vse jo je zanimalo, o vsem se je zvala in hotela pogovarjati.

Rojena je bila pred 47 leti v Ljubljani. Otroštvo in čas do gimnazije je preživela v čudovitih krajih ob Sori. Tega obdobja se je rada spominjala in ljubezen do vsakega življenja in preprostih ljudi, do gorskega in planinskega sveta ji je bila globoko v srcu. Imela je poseben odnos do vsega lepega, duhovno bogatega in moralno čistega. Na oblikovanje njene osebnosti so imeli velik vpliv srečno otroštvo, razumevanje v družini in tudi narava, ki okoli Sore ni skoparila z lepoto.

Po gimnazijskih letih v Ljubljani se je, prav tam, vpisala na filozofsko fakulteto, oddelek za slavistiko, in se kot mlada diplomirana slavistka zaposlila na Gimnaziji Juša Kramarja v Murski Soboti. Ustvarila si je družino in polno zaživela kot uspešna in cenjena prosvetna delavka, skrbna soproga in nežna mati.

22. službeno leto se ji je iztekalo, 22 let je preživela med so-

boškimi srednješolci. Petnajst let je poučevala slovenski jezik na soboški gimnaziji, po ukinitvi le-te pa je od šol leta 1980/81 dalje poučevala na SCTPU — Murska Sobota.

Koliko generacij je uspešno pripeljala do mature, oziroma, po ukinitvi le-te do konca srednješolskega izobraževanja! Vsako generacijo je poučevala skrbno in natančno, enako zavzeta za pouk jezika kot za pouk domače in svetovne književnosti. Bila je ravno prav stroga in zahtevna, vendar s polno pravico, saj učitelji, ki veliko nudijo, imajo pravico tudi zahtevati. In prof. LOPERTOVIČA je svojim učencem veliko nudila!

Čeprav Gorenjka oz. Ljubljanka, ni tega s svojo govorico nikdar poudarjala. Njena slovenščina je bila lepa, bogata, čista, skozi vsa leta, ki jih je preživela v Pomurju, enako skrbna in živa.

V dobrih dveh desetletjih pedagoškega dela ni bilo z dijaške strani prav nobenih kritičnih pripomb v njeno škodo. Bila je preveč tankočutna, da bi, četudi morda kdaj prizadevala, enako vračala z enakim. S svojim mirnim in resnim odnosom je dosegla več kot marsikdo z vpitjem in grožnjami.

IN MEMORIAM

znak ki vam daje
GARANCIJO
kvalitete

IZOLACIJE SERVIS
i CO
PTUJ
SLAVKO FURMAN — PTUJ
pri železniški postaji HAJDINA
generalna popravila vseh
znanih zamrzovalnikov in
hladilnikov
ZA OBNOVO OHIŠJA DAJEMO
TRILETNO
GARANCIJO
vaša cenjena
naročila lahko oddate
nonstop po telefonu
št. 062/771-637
za storitve v vašem domu
ne zaračunavamo KILOMETRINE

TITO — svetel zgled in vzornik!

V letu, ko se spominjamo 50. obletnice prihoda tovariša Tita na čelo Komunistične partije Jugoslavije in 95. letnice rojstva največjega sina jugoslovanskih narodov in narodnosti, kakor tudi ob bližnjem 25. maju — dnevu mladosti, še posebno upremo pogled v življenjsko in revolucionarno pot človeka, ki je v tistih neizbrisanih pečat današnjemu času. Osebnost Josipa Broza-Tita in njegovo delo so ostali smerokaz in navdih današnjim in prihodnjim rodovom pri nas in po svetu.

ŠTIRI NEPOZABNA SREČANJA S TITOM

Dolgoletni mladinski aktivist iz Beltincev Filip Matko, danes sekretar občinske konference Zveze rezervnih vojaških starešin v Murski Soboti, je imel priložnost, da se je večkrat neposredno srečal s tovarišem Titom. Prvič je bilo to pred 19 leti v zgodovinskem Jajcu. »Leta 1968 smo planinci iz Slovenije organizirali štafeto pod naslovom od Triglava do Jajca v spomin na 25. letnico drugega zasedanja Avnoja. Ker smo jo na območju Štajerske, Koroške in Pomurja dobro organizirali, sem bil izbran v skupino štirih mladih planincev Slovenije, ki smo v Jajcu predali štafeto palico delegatom-planincem iz vse Jugoslavije. Na tej slovesnosti je bil tudi tovariš Tito. Drugo srečanje, ki mi je ostalo najbolj globoko v spominu za vse življenje, pa je bilo v rezidenčni oziroma stavbi zveznega izvršnega sveta na rojstni dan tovariša Tita 25. maja 1970. Koi delegat mladih planincev iz SR Slovenije sem bil na sprejemu pri našem predsedniku. Z njim smo

Delegacija slovenske mladine 25. maja 1970 na sprejemu pri tovarišu Titu. Naš sogovornik, Filip Matko, je na fotografiji prvi z leve.

se na kratko pogovorili, mu povedali o svojih aktivnostih in se za spomin tudi fotografirali. Tretje srečanje je bilo štiri leta pozneje, to je leta 1974 na 10. kongresu Zveze socialistične mladine Jugoslavije v Beogradu, kjer je imel pozdravni govor na uvodnem zasedanju. Zadnjič pa sem bil pri tovarišu Titu leta 1975, ko sem bil kot pripadnik esalona teritorialne obrambe Slovenije na paradi zmage. Takrat sem imel priložnost, da sem v uniformi pripadnika oborože-

nih sil SFRJ korakal pred svojim vrhovnim poveljnikom. To je bilo enkratno doživetje. Še isti večer so me med slovenskimi pripadniki TO izbrali za slavnostni sprejem v palači zveznega izvršnega sveta pri tovarišu Titu. Na sprejemu udeležencev parade so bili tudi tuji veleposlaniki, diplomatski predstavniki in delegacija Zveze borcev, je skoraj v eni sapi pripovedoval Filip Matko, ki se še danes živo spominja nepozabnih srečanj s tovarišem Titom. M. Jerše

LJUTOMER

Konec maja bodo na Filozofski fakulteti v Ljubljani podelili nagrade učencem in dijakom, ki so se v letošnjem ciklusu tekmovanj v znanju tujih jezikov najbolj odrezali. Na to sklepno prireditev bosta odpotovali tudi dve učenci iz ljutomerske srednje šole družboslovne smeri Fran Miklošič, Andreja Peterneli in Romana Gajšek, obe dijakini 2. letnika, in njuna mentorica, prof. Anka Bezec. Andreja je na republiškem tekmovanju osvojila 1. mesto, Romana je bila 5., na državnem pa je bila Andreja 3., Romana pa 8. Ti uspehi pa so zadosten razlog za kratke pogovore.

Andreja Peterneli:

»Pravzaprav nemščina niti ni tako težek jezik. No, na začetku, v osnovni šoli so že problemati, ko spoznaš osnove, je že lažje. Sploh pa na srednji šoli, kjer je dosti pogovora, beremo strokovno literaturo in revije. Sicer pa sem z nemščino skoraj vsak dan v stiku, saj gledam spored avstrijske televizije, berem nemške revije in ostalo. Mislim, da so rezultati, ki sem jih dosegla, že nekakšna smernica za moj bodoči študij. Rada se učim tuje jezike, saj več znaš, več tudi veš. Res pa je, da je tudi v meni sami nekaj takšnega, recimo veselje do učenja, ki me spodbuja. O tem, ali je nemščina najljubši predmet na šoli ali ne, se ne bi mogla točno opredeliti, saj imam rada tudi angleščino, pa tudi kakšen naravoslovni predmet, recimo biologijo ali kemijo. Na republi-

precej pripravljali. Z najino mentorico smo vadile kar precej, brali sva tekste in odgovarjali na vprašanja, precej sva se pogovarjali in sami brali ... Osnovno šolo sem končala v Murski Soboti in iz nje sem sicer prinesla znanja, vendar pa je v tej šoli vse drugače in sem trdo poprijela za delo, da sem dosegla to, kar sem. Tudi sama rada berem, gledam televizijo in v končni fazi sem se opredelila za nemški jezik, ki me je začel veseliti. Poleg vsega tega pa imam v Avstriji tudi prijatelje, ki jo obiskujem, in tam sem prisiljena govoriti le nemško, kar pa mi tudi precej pomaga. Seveda sem se tudi jaz odločila, da bom študirala nemški jezik.«

Za konec pa še mnenje prof. Anke Bezec:

»Ljutomerska srednja šola ima že dolgo tradicijo uspešnih uvrstitev dijakov na tekmovanjih v znanju tujih jezikov. Delno je

kakšno spričevalo našega dela. To pa je dokaz, da smo kakovostni. Učenci pravzaprav poleg rednih nimajo drugih možnosti, da bi razvijali svoje sposobnosti, le če se osebno zavzamemo za njihov napredek in jim ponudi-

Andreja Peterneli,

mo strokovno pomoč tudi izven šole, potem so možni takšni ali še boljši rezultati. Mogoče se bo v prihodnje nekaj spremenilo, saj sem sama vzpostavila kontakt z eno od šol na avstrijskem Koroškem, in kot kaže, bomo v kratkem začeli z izmenjavami učencev. Kako bo to šlo, še ne vem. Vsekakor pa sem obeh rezultatov, ki sta jih dosegli Andreja in Romana, tudi osebno vesela.«

Dokaz, da na Srednji družboslovni šoli v Ljutomeru delajo strokovno, so tudi uspehi, ki so jih učenci dosegli na republiškem tekmovanju v znanju angleškega jezika. V kategoriji angleški jezik (kot drugi jezik), sta učenki Anita Hobor in Karmen Goršek. Anita je zasedla 3., Karmen pa 7. mesto. Njuna mentorica je prof. Silva Žnidarič. Z doseženim štama samo dopolnili uspeh ljutomerske šole in dokazali, da je kakovost učenja na visoki ravni.

Dušan Loparnik

LENDAVA

SISA SE ZDRUŽUJETA

V Lendavi niso le polni besed, ampak marsikaj tudi praktično izpeljejo. V tem času se z vso odločnostjo pripravljajo na združitve dveh interesnih skupnosti: komunale in cestne. Seveda je glavni vzrok za to varčevanje. Izračunali so, da bodo v enem letu samo pri sejinah in nekaterih drugih stroških prihranili skoraj 10 milijonov novih dinarjev. Če pa jim bo uspelo zmanjšati še strokovne službe v delovni skupnosti sšov materialne dejavnosti, potem bo prihranek še večji. Naslednji korak pa je enotna strokovna služba za vse sise (materialna proizvodnja in družbene dejavnosti). V to prehajajo z nekoliko upočasnjanimi koraki, saj bo treba za delavce, za katere bodo ob reorganizaciji ugotovili, da so »odveči«, najti nadomestne zaposlitve.

Prof. Anka Bezec

škem tekmovanju so bile naloge nekoliko lažje, kot na državnem, čeprav so nam rekli, da bo ravno obratno. Nalog je bilo več: pisali smo spis, reševali naloge iz slovnice, bile pa so tudi govorne in slušne naloge. Na državnem tekmovanju je bilo isto.«

Romana pa pravi takole:

»Če vzamemo nemški jezik kot celoto, bi rekla, da je slovnica nekoliko težja od literature. Veliko si je treba zapomniti, saj obstajajo določena pravila, ki jih enostavno moraš obvladati. Za obe tekmovanji sva se z Andrejo

Da bi se čim bolj spoznali

Danes, 28. maja 1987, bodo v obsejno mesto ob reki Muri — v Gornjo Radgono — pripotovali mladi iz enajstih jugoslovanskih mest. Gostitelji so se pripravljali že vse od pomladi 1984. leta, največ pa je bilo opravljeno v zadnjih mesecih, še posebno v zadnjih tednih in dneh. Mesto Gornja Radgona bo čez 700 gostov sprejelo olepšano, saj je popravljena marsikatera ograja, pločniki in ploščad pri avtobusni postaji so končno urejeni, obnovljene so fasade hiš, zasadili so mnogo dreves in rož ... Najpomembnejša pridobitev v središču mesta je vsekakor kulturni dom, ki so ga obnovili zunaj in znotraj.

Marsikaj so torej naredili, da bodo lahko vodiči brez sramu pripeljali goste v gornjeradgonsko občino. Prenočevali bodo v dijaških domovih ter bližnjih hotelih, hranili pa se bodo na sejmishnem prostoru. Slavnostna otvoritev 32. Festivala bratstva in enotnosti mladine Jugoslavije bo v četrtek (danes) ob 18. uri na Stadionu bratstva in enotnosti v Gornji Radgoni. Prireditve bo prav gotovo zelo zanimiva, slavnostni govornik bo predsednik CK Zveze komunistov Slovenije Milan Kučan, vabljeni pa so vsi občani.

V petek in soboto bodo športna in druga tekmovanja, kulturni nastopi, razprave. Ekipe dvanajstih mest se bodo pomerile v malem nogometu, rokometu, šahu, namiznem tenisu in streljanju,

tekmovali pa bodo v športnih objektih v Gornji Radgoni, Radenci, Vidmu ob Ščavnici in Apačah v petek in soboto.

Značilnost vseh minulih festivalov mladih so obiski delovnih organizacij in krajevnih skupnosti. Na ta način bodo domačini spoznali v kulturnih nastopih in pogovorih kraj, od koder prihajajo gostje. Tako bodo gostje iz festivalskega mesta Bitola obiskali organizacijo združenega dela Kmetijski kombinat in kra-

Program prireditev štiridnevnega festivala v Gornji Radgoni

jeveno skupnost Apače, mesto Bosanski Samac bo gost Mercatorja Sloje in Spodnje Ščavnice, Kranjčani se bodo seznanili z delom Gorenja Elrad in predstavili svoje plese v kraju Mele, Nikšić bosta gostila VG Kapela in tamkajšnja krajevna skupnost, za mlade iz Niša bodo skrbeli v Elektriku in Intesu ter Spodnjih Ivanjcih, Priština si bo ogledala eden najuspešnejših ozdov v radgonski občini — Murin tozd Moda — in predstavila svoje običaje v Črešnjevcih, Reka bo obiskala edinega izdelovalca pianinov v Jugoslaviji — Lino — ter Ljubljansko banko, gostje pa bodo tudi v krajevni skupnosti Stogovci. Prihodnji organizator 33. Festivala bo Slavonki Brod, obi-

skali bodo Kmetijsko zadrugo in krajevno skupnost Videm ob Ščavnici, med tem ko bosta okrog 50 mladih iz Subotice sprejela Avtoradgona ter kraj Podgrad. Obrtna zadruga 14. oktobra bo seznanila s svojim delom in posebno organizacijo goste iz Trebinja, pričakovali pa jih bodo tudi pri Negovi. Delovno organizacijo Radenska in krajevno skupnost Radenci pa bodo obiskali mladi iz pobratenege Zagreba.

Prireditve v krajevnih skupnostih bodo potekale v petek ob 19. uri, udeležilo pa naj bi se jih čim več tamkajšnjih občanov.

Tematska razprava v petek dopoldne ob 10. uri ima naslov Male produkcijske enote, to pa ni edina novost na letošnjem festivalu, saj bo med srečanjem mladih bogata ekološka razstava.

V nedeljo dopoldne bodo v spominskem vrtu pri osnovni šoli Jože Kerenčič zasadili drevesa, sklepna slovesnost pa se bo začela ob 11. uri prav tako na Stadionu bratstva in enotnosti.

Prijatelje iz enajstih jugoslovanskih mest bodo tako pričakali olepšano mesto, informacijski bilten in Most prijateljstva (bilten OK ZSMS Gorenja Radgona) in kar je najpomembnejše — pričakali jih bodo gostoljubni ljudje.

Bernarda Peček

PO PRIŠTINSKEM FESTIVALU DELA

Pesem, delo in mrzla pijača

Kako zelo redko (in zato gre toliko bolj v uho) je danes slišati mlade, da so dobre volje, zadovoljni! Za pomurske »Prištinke« to drži. S štiridnevnega »delovnega« izleta so se namreč vrnili s pristnimi vtisi. Kar nekako izven dogajanja tu in danes, ko je vedno več besed o nesporazumih in takšnih ali drugačnih nestrpnostih, se zdi pisanje o sodelujočih na zveznem festivalu dela. Obenem pa se krepi zavest, da mlade Jugoslavije, kljub vsem težavam in miselnim razhajanjem, še vedno družijo podobne vrednote.

Po vrnitvi iz kosovske metropole smo se pogovarjali z Davorinom Babičem iz Krapja (med tehničnimi risarji je bil najboljši), Miranom Mekicajem iz Martjanec (zmagal je med strojnimi tehnikami), Slavkom Mertikom iz Odranec (tretji med železokrivci) in Dušanom Serčem iz Gradišča, (tudi tretji, a med mesarji). V pogovoru sta sodelovala še učitelj strokovnih predmetov na SCTPU, Ernest Kološa, in vodnica, ena obeh žensk v pomurski »delegaciji«, Dragica Vučko. Vsaj včasih enostranska, toda vedno nujna novinarska selekcija je pač izbrala omenjene sogovornike, gotovo pa je mogoče posplošiti, da rdeča nit pogovora ne bi bila bistveno drugačna, tudi če bi se pogovarjali z ostalimi od 23 tekmovalcev, kolikor jih je bilo v Prištini.

Tja (in seveda nazaj) so se z avtobusom prevažali kakšnih 13 ur. Sprejem na Kosovu je bil prisrčen in dobro organiziran, samo bivanje v Prištini prav tako. Mladi so namreč od-

potovali — in to je razumljivo — z določeno mero dvoma zavoljo razmer na Kosovu, zato so se vrnili toliko bolj presenečeni. V štirih dneh ni bilo nobenega nesporazuma s političnim ali kakšnim drugim podtonom, čeprav so se veliko družili z vrstniki iz vse Jugoslavije. Z njimi so se pogovarjali o vsem, kar pač zanima mladega človeka: o šoli, zabavi, potrebah in interesih, o zaposlovanju in ne nazadnje o krizi, ki vlada pri nas.

Tekmovalni del, v katerem so, kot smo že poročali, dosegli najboljše izide doslej, torej ni bil najpomembnejši. Čeprav je nujno dodati, da so do dobro razpoloženje in prijateljske vezi, ki so se v kratkem času spletle, gotovo spodbudili tudi odlično tekmovanje. Fantje so sicer nekoliko pogrešali žensko družbo (brez deklet so bili med 150 jugoslovanskimi mesti le Prijedorčani), pa vendar je bilo vse skupaj, kot je na primer dejal Miran Mekicaj, »super«. Da so bili prištinski dnevi dela in zabave še kar naporni,

je bilo čutiti po hripavih glasovih in prehladu nekaterih. O hripavosti je Davorin Babič dejal: »Naporno je bilo, res. Nazaj grede smo na avtobusu veliko pili. Priznati pa moramo, da smo med drugim pili tudi mrzle pijače ...«

Zveznih manifestacij, kjer bi se dejansko, in ne zgolj deklarativno, izražala jugoslovanska enotnost, je danes vse manj. Sodimo po vrsti polemik v jugoslovanski družbi v zadnjem času, ki so največkrat »mladinskega« izvora. Zvezne manifestacije so od nekaj implicirale močno politično komponento, tega ne gre zanikati.

Prispevale so (in še vedno) k spoznavanju posameznih delov Jugoslavije in tako večjemu medsebojnemu razumevanju. Kaže torej, da je nujnost tovrstnih prireditev danes še vedno živa, kajti očitno se premalo poznamo. Bivanje in vrnitev pomurskih mladincev iz Prištine, njihove izkušnje, ki jih označujejo pesem, delo in mrzle pijače, je droben, a ne nepomemben kamenček v mozaiku zgajevanja jugoslovanskih nesporazumov. Slednje pa prvi pogoj za odpravljanje splošne krize.

Bojan Peček

Kako pomurski receptorji sprejemajo in informirajo tujega gosta?

Če ni sezona lova

Hotel Diana, Murska Sobotna

Ura je bila že 20.30, še vedno je deževalo, ko se je naš »nemški turist« z majhnim kasetofonom v žepu odpravil v hotel Diana. Pravi čas, da poišče primerno ležišče in poskrbi za pokvarjen avto.

Receptorka je bila prijazna in je najbolje od vseh dotedanjih govorila nemško. Sledil je uvod v pogovor, podoben kot v drugih hotelih: potovanje na morje, pokvarjen avto, soba ... Takoj je začela vrteti telefonsko številko AMD. Zaustavil jo je: »Ali lahko prenočim tukaj pri vas, za avto se bomo že zmenili?« Z domačinom (ali sodelavcem v civilni obleki) se je pogovarjala, kje bi ga lahko popravili. Prva in edina od receptorjev ga je sploh vprašala, kje ima avto. Odgovoril je, da ni povsem pokvarjen, da se je še pripeljal do hotela, da pa hoče naprej na daljšo pot. Pozanimal se je za prosto sobo, kategorijo in če je v mestu še kak hotel. Dejala je, da je, vendar nižje kategorije, boljše da je Radin. V sobi so postelja in telefon, vendar v tujino ne more klicati direktno. Plaćati bi moral 36 nemških mark. In seveda vprašanje, kam lahko gre zvečer. »Danes je vse zaprto,« je odgovorila. Turist se je začudil: »Kaj je z vami. Kako sploh živite, saj je povsod zaprto, nobenih možnosti ...«

Receptorka mu je dejala: »Mi delamo ves dan in gremo zvečer spat.« »Mi tudi delamo ves dan, samo ne spimo celo noč,« ji je odgovoril. Zvedel je, da imajo disco, vendar je odprl le ob petkih in sobotah. »A tako. Drugega ni. Misliš sem, da bom lahko spoznal lepo Jugoslovanko?«

»Ahaa,« je samo dejala pomembljivo in v smehu dejala: »Mogoče.« Vztrajal je naprej: »Kaj se to pravi? Kje, kako?« »To je težko vprašanje,« se je izmikala, in ker je vztrajal pri tem vprašanju, se je posvetovala z znanecem, ki je slonel ob pultu, nato pa dejala: »Ni še lovska sezona.«

»Kako, saj je že maj?« se je začudil turist, ki ni vedel, kakšna je zveza med spoznavanjem deklet in lovske sezone. Zmotil jih je telefon. Ker ni dobil odgovora, kam gre lahko plesat, je vprašal, če si lahko avto kje sposodi. Sosednji Kompas posoja avtomobile, vedela je tudi povedati katere, vendar bo to mogoče šele naslednji dan. Vprašal je tudi, če se plača z izposojenim avtom peljati na izlet; dejala je: »Ja, ja. Moravci, tam je termalno kopališče. V Radenci ste že bili, lepi park za sprehajanje, vendar ne

sami ... Očitaj ji je, da mu tako ali tako ne more preskrbeti dekleta in ko je vprašal, kaj si lahko ogleda v mestu, je dejala, da je tukaj grad.

Tudi tukaj je vprašal, če se plača nakupovati. Kaj sploh lahko kupi v tem majem mestu. Odgovor je bil: »Vse!« kar je za murskosobotske trgovce zelo pohvalno, vendar nekoliko manj resnično. Zvedel je tudi da je tukaj tovarna Mura, svetovno znana ... Ko je vprašal, kje bi lahko dobro jedel, mu je dejala: »Pri nas v restavraciji. Tu je zelo dobro. Drugo, tudi dobro, Izletnik v Bakovcih, je danes zaprto. Če boste samo enkrat poskusili hrano v naši restavraciji, ne boste šli stran!« Oba sta se zasmejala. Zasluzila si je, da se ji prijazno zahvali. Ko je bil že pri vratih, ga je spet zbudila: »Glejte, da boste našli kako deklico ...« »Ali veste za kako? Če veste, bi ostal pri vas. Kaj pa bom drugače tukaj, v tem zapuščenem kraju, kjer se nič ne dogaja. Bil sem že v Radgoni, v Radinu so sami stari ...« Nobenega uspeha ali napotka, le to je še zvedel, da so tudi v Moravskih Toplicah sami starejši gostje. Mlajših ljudi da sploh ni mogoče srečati: ali imajo družino ali pa hodijo že v šolo.

Le kaj bo v takem mestu? (se nadaljuje) Bernarda Peček

Potrošniški sveti še vedno na pol poti

Delovanje potrošniških svetov v Pomurju je šibka točka. To ugotavljajo že nekaj časa, toda premikov skorajda ni. Čeprav so potrošniški sveti formalno ustanovljeni v vseh krajevnih skupnostih, kjer se bolj ubadajo s problematiko preskrbe prebivalstva z osnovnimi življenjskimi potrebščinami in drugimi pomembnimi vprašanji iz vsakodnevne prakse, njihovo delovanje še vedno ni zaživel. Problemi se pojavljajo že pri usklajevanju programa dela potrošniških svetov s trgovskimi in drugimi organizacijami, zaradi premajhnega vpliva organiziranih potrošnikov na preskrbo in cenovno politiko pa je njihovo delo marsikje splahnelo. Vključevali so se sicer v obravnavo gibanja cen v občinski pristojnosti in reševanje aktualne problematike preskrbe s kurivi, toda še vedno ne morejo pritegniti širšega kroga ljudi. Poleg tega se konference potrošnikov, ki delujejo pri občinskih konferencah Socialistične zveze, letno sestanejo bolj redko; pa še takrat največkrat zato, ko so prizadeji njihovi osebni interesi.

V tem pa prav gotovo ni edina vloga potrošniških svetov, zato je umestno, da so se zadnje čase tudi v Pomurju lotili razprav o družbenem dogovoru o organiziranju in uresničevanju pravic in dolžnosti potrošnikov in uporabnikov storitev. V tej zvezi je tudi načrtovana razprava o samoupravnem sporazumu o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti za pospeševanje proizvodnje hrane in zagotavljanja osnovne preskrbe. Tudi na sejah predsedstev konferenc svetov potrošnikov, ki delujejo pri občinskih konferencah Socialistične zveze, je večkrat slišati stališče, da morajo potrošniški sveti dobiti ustrezno mesto in vlogo. Toda zaenkrat žal največkrat ostaja le pri lepo izrečenih besedah.

Nesporno je, da so v Pomurju

veliko pričakovali od nove organiziranosti potrošniških svetov, toda prvotna pričakovanja so se tudi zaradi premajhne angažiranosti njegovih članov izjalovila. Do pričakovanih učinkov pa gotovo ne morejo privedi tudi velikokrat splošne ugotovitve, brez dovolj konkretnosti in odgovornosti za uresničitev zastavljenih ciljev o boljši preskrbljenosti prebivalstva. Brez tega pa ni možno pričakovati pozitivnih premikov v delovanju potrošniških svetov v Pomurju. Zato je resnično prav, da v sedanjem družbenopolitičnem trenutku, ki je poln zaostrenih gospodarskih razmer, in ko se ozirajo nazaj in pregledujejo rezultate nove organiziranosti, kritično ocenjujejo uveljavljanje potrošniških svetov.

Milan Jerše

S SEJE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI GORNJA RADGONA

Spet o tako imenovanem odlivu

Tudi na seji zdravstvene skupnosti Gornja Radgona so opozorili na težave, ki jih pričakujejo v juniju, seveda zaradi interventnih zakonov. Na to so opominjali, saj je finančni načrt za prvo trimesečje lahko varljiv, ker je precej presežkov v blagajni zdravstvene skupnosti. To pa zato, ker so osebni dohodki zdravstvenih delavcev tako rekoč zamrznjeni, torej enaki kot decembra lani, in ker je, kljub drugačnim pričakovanjem, rasel dohodek delovnih organizacij, s tem pa tudi osebni dohodki delavcev in prispevki za zdravstveno skupnost. Je pa že sedaj nekaj delovnih organizacij, ki so v velikih težavah in so zdravstveni skupnosti postale obvestilo, da več ne bodo plačevale prispevka za zdravstveno varstvo. Vendar so na seji menili, da temu ne morejo ugoditi. Sicer pa se z novim zakonom družbene dejavnosti obeta tudi nov način financiranja nekaterih družbenih dejavnosti, ki naj bi se v celoti podpirale iz bruto osebnega dohodka, le kultura in telesna kultura iz dohodka delovnih organizacij.

Zaradi pričakovanih težav so na seji razmišljali o ukrepih za varnejše zdravstveno varstvo. Delegati pa so ob številkah tako imenovanega odliva, ki je največji med pomurskimi občinami, ponovno načeli vprašanje vzrokov. Dobro jih je strnil doktor Bohar, med njimi pa je prinesel na plan še vzroke, ki so subjektivne narave. Kot je dejal, je še vedno precej podvajanja posameznih raziskav, da nekateri zdravniki ne opravljajo dovolj strokovno svojega dela, da je še vedno premalo medsebojnih dogovorov in da tudi med tozdi

»drug drugemu krajevo denar«. To resnico, zaradi katere nekateri tudi odhajajo iskat zdravstveno varstvo drugam, bi morali predugraditi znotraj tozdiv pomurske zdravstvene organizacije, saj delegati o tem nimajo kaj razpravljati na seji zdravstvene skupnosti.

Delegati so sprejeli še samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela med tozdi zdravstvene organizacije in brez pripomb informacije o družbenoekonomskem položaju zdravstva v Pomurju.

Majda Horvat

— V PANOVCIH

Solidarnost v akciji

V tednu solidarnosti, od 1. do 7. junija, bodo v slovenskem prostoru predstavljene razne solidarnostne akcije, že sedaj pa lahko zapišemo o svojstveni akciji, ki jo je pripravil poseben odbor pri skupnosti socialnega skrbstva soboške občine. Zdravnik, prav-

nica, socialni delavci, šivilja, ključavničar, pleskar, mladi člani Rdečega križa in drugi so 16. maja obiskali ostarele v Panovcih in jim postorili to in ono v hiši in okoli nje. Verjetno ne bi bilo potrebno posebej omenjati, pa vendar — vse delo so opravili prostovoljno. Tudi potreben material so zbrali po delovnih organizacijah, trgovinah, nekaj pa so prinesli s sabo kar tisti, ki so sodelovali v solidarnostni akciji.

Akcija je uspela, vendar pa taka pomoč ne bi smela biti le enkratna, ampak stalna. Čeprav je na vasi precej tako imenovane sosedske pomoči, pa si želijo, da bi na podoben način organizirali tako pomoč v krajevnih organizacijah Rdečega križa.

Čeprav živimo v naglici in z občutkom medčloveške odtujenosti, individualnosti, pa člani koordinacijskega odbora za pomoč ostarelim in pomoči potrebnim pravijo, da je med ljudmi še vedno pripravljenost, da prispejemo na pomoč, le organizirati jo je treba in povabiti ljudi k sodelovanju. Za tako obliko pomoči pa je treba pripraviti tudi tiste, ki naj bi bili deležni, posebej še, če so to ostareli, saj je bilo v Panovcih, kljub predhodnim obiskom, precej nezaupanja in pomislekov. Tudi zaradi prikritega podpihovanja nekaterih.

M. H.

KIRURGIJA

Kako z denarjem čez mejo?

Z zbranim denarjem bi lahko kupili za kirurgijo 75 odstotkov nujne medicinske opreme iz uvoza. Vendar pa denarja ne morejo vnovčiti, ker to onemogočajo novi predpisi.

Da denarja ne bi pobirala inflacija, so ga za sorazmerno visoke obresti posodili ljubljanski banki in delovni organizaciji Mura, naloga investitorja pa je, da najde pot, kako vseeno dobiti opremo iz uvoza. Na seji osrednjega gradbenega odbora so odločili, da bodo del opreme kupili s posredniškimi posli nekaterih delovnih organizacij, za del pa naj bi izvršni svet Slovenije našel posojilo. To pa zato, ker nova zakonodaja pravi, da se oprema ne sme uvoziti niti, če se plača v gotovini, niti z akreditivi, ampak le s posojilom, ki pa ga lahko najamejo le nekatere institucije. Pomurski zdravstveni center te pravice nima. O tem poslu se bodo še ta teden pogovarjali z slovenskimi izvršniki.

To jim je sedaj osnovni problem, ostaja pa še več drugih, ki jih bodo morali rešiti. Zaradi zakonskih omejitev ne morejo plačevati dela vsem, ki še delajo pri opremljanju kirurgije. Prav tako je še vprašanje, kako dobiti denar, ki naj bi ga dale kot solidarnostni delež zdravstvene skupnosti. Še dvanajst jih je, ki zaradi nerazumevanja ali drugega vzroka denarja niso dale. Vprašanje je, koliko bo tudi tokrat zaleglo odločnejše zahtevanje izpolnitve obveznosti. Že predolgo se vleče tudi spor z rakičansko krajevo skupnostjo in cestno, ki jo bodo morali zapreti, če bodo hoteli dobiti tehnično dovoljenje za začetek dela v novi kirurgiji. Na seji so se odločili, da se bodo pogovorili s kmetijsko zadrugo in prizadetimi kmeti, saj problem ni nerešljiv, vendar pa z iskanjem svojega prava na obeh straneh ne bodo prišli daleč.

Na naslednji seji bodo spregovorili o usposabljanju delavcev za nov način dela, vključili pa naj bi že nove. Dodatno jih bodo poslali sedemdeset. V juniju bodo na široko odprli vrata vsem, ki bi si radi ogledali notranjost, zadnjega septembra opravili tehnični prevzem, pred zimo pa bi bila otvoritev in preselitev.

Majda Horvat

OTROŠKO VARSTVO V ŠTEVILKAH

Na zadnji skupščini občinske skupnosti otroškega varstva v Murski Soboti je pobuda delegata iz krajevnih skupnosti Rogaševci o poštenem dajanju mnenj o socialnem stanju naletela na ugoden odmev v razpravi ob Analizi uveljavljanja samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic v preteklem letu. Iz nje si kaže zapomniti, da so krajevne skupnosti res ene od nosilk socialne politike, ne morejo pa socialnovarstvene komisije nadomestiti delo strokovnih služb in je zato nujno potrebno sodelovanje obeh.

Na skupščini je bil podan tudi odgovor na delegatsko vprašanje, ki ga je na februarški skupščini otroškega varstva postavila delegatka krajevnih skupnosti Park in se je nanašalo na program priprave na šolo, oziroma zahtevek po poznavanju črk ob vstopu v šolo. Le-ta po vzgojnem programu, ki ga pripravlja strokovni svet ni upravičen, kar pomeni, da se prvošolci lahko naučijo abecede tudi v šoli, čeprav je v praksi velikokrat drugače.

Vsebinska točka majske skupščine je bilo tudi poročilo o realizaciji programa otroškega varstva v preteklem letu. V njem je porodniški dopust za nego in varstvo otroka koristilo 543 upravičencev, od tega 5 očetov. Družbeno pomoč je v tej zvezi za 84 dni prejelo 20 iskalk zaposlitve, 6 študentk in 3 učenke; pomoč za opremo novorojenčka pa so prejeli starši za 675 otrok, kar je za 85 manj kot leto poprej in potrjuje padec natalitete tudi v Pomurju.

V pripravi na šolo je bilo vključenih več kot tisoč otrok, od tega 591 v 30 oddelkih celodnevne priprave in 484 otrok v 27

oddelkih skrajšane priprave na šolo.

Družbeno pomoč, zagotovljeno otrokom tistih družin, ki si same s svojim delom ne morejo zagotoviti socialne ravni, je lani prejelo 3977 otrok, 251 družinam pa je bila družbena pomoč dodeljena na osnovi dejanskih socialnih razmer.

V dnevno varstvo vzgojno-varstvene organizacije Murska Sobotica je bilo lani v 87 oddelkih vključenih 1759 otrok, vsi oddelki so bili strokovno zasedeni, večjih prostorskih stisk ni bilo, čeprav so potrebe za prenovu vrtcev na Cankovi, Dokležovju in Prosenjakovih, kot nadome-

stna gradnja pa pridobljen novi vrtec v Rakičanu. Cene varstva so bile v skladu z dovoljeno rastjo vrednosti programov v družbenih dejavnostih, prispevek staršev se je povečal trikrat; s tem, da je skupnost otroškega varstva s sredstvi pridobljenimi preko prispevnih stopenj krila 77, neposredni delež staršev pa je znašal preostalih 23 odstotkov vzgojnega varstva v vrtcih. Za 104 otroke starši niso plačali varstva v vrtcu.

Lani je bilo uspešno izvedeno tudi otroško letovanje oziroma zimovanje za 566 otrok, od tega jih je bila večina v Baški, v okviru mednarodne izmenjave pa tudi na Madžarskem, v Ingolstadt in na smučanju v Avstriji.

Delegati so potrdili program in soglašali tudi z njegovim finančnim ovrednotenjem. Čeprav je skupnost otroškega varstva lani zaključila poslovanje z izgubo, kaže letošnje prvo tromešje povsem drugačno sliko, posledica zveznih interventnih zakonov pa je zdaj presežek in za blokiranje 12 milijard sredstev, kar pogojuje začasno nižanje stopenj. Pri otroškem varstvu v soboški občini za 0,37 odstotkov osebnega dohodka.

Brigita Bavčar

ZDRAVSTVO

Zdravstveni delavci zahtevajo višje osebne dohodke

Ponovno so se začele razprave o problemih in položaju v zdravstvu in zdravstva v Pomurju, o katerem so razpravljali že v lanskem novembru. Sprejeli so precej sklepov, pripomb in predlogov, čeprav so bili mnenja, da je ponujena informacija nepopolna, torej da jo je treba dopolniti. Sedaj je pripravljena popolnejša informacija, ki je spet dobila pečat, tokrat kot informacija, ki »prenašena stvari« okoli osebnih dohodkov delavcev v pomurskem zdravstvu.

O družbenoekonomskih odnosih v zdravstvu v Pomurju so že razpravljali v soboški Socialistični zvezi, sindikatu, izvršnem svetu in zdravstveni skupnosti. In prav na slednji so se pokazali problemi v zdravstvu, seveda v razpravi o osebnih dohodkih.

Pomursko zdravstvo je torej ob sedanjih razpravah globlje v težavah, kot pa v času lanskim, ne le zaradi rahlih vezi med tozdi pomurske zdravstvene organizacije, marveč tudi zaradi vzrokov, ki so danost pomurskega prostora (šibko gospodarstvo, velik delež kmečkega prebivalstva, ki kljub visokim prispevkom ne more plačati vseh stroškov zdravstvenega varstva), ter zveznih ukrepov. Zdravstveni delavci pa so prepričani, da so bili oskodovali tudi zaradi analize osebnih dohodkov za leto 85 za družbene dejavnosti, ki ni upoštevala posebnosti dela v zdravstvu, kot je zahtevana višja izobrazba oziroma specializacija in kjer je tre-

ba zagotavljati stalno zdravstveno varstvo.

Soboška zdravstvena skupnost je imela za lani precej presežka, medtem ko izvajalske organizacije niso dobile toliko, da bi bile brez finančnih težav in bi lahko dale tudi za sklade. Tako so v posameznih tozdiv, predvsem pa v bolnišnici, v prvem trimesečju letos ustvarili izgubo tudi zato, ker so iz letošnjega dohodka izplačevali osebne dohodke za lani. Delavci v zdravstvu tako menijo, da jim pripada še del denarja v presežku zdravstvene skupnosti, ker zdravstvene storitve niso bile v celoti plačane in ker analiza za leto 85 ni upoštevala značilnosti dela v zdravstvu. Analizo osebnih dohodkov je namreč pripravila posebna komisija pri izvršnem svetu, ki pa po besedah predsednika izvršnega organa ni upoštevala posebnosti dela tudi v drugih vejah družbenih dejavnosti, seveda pa je daleč od popolnosti. Takega mne-

nja so tudi zdravstveni delavci, ki pa še dodajajo, da se v analizi primerja, kar je neprimerljivo. Težko je bilo tehtati med dvema resnicama — dokazi o nizkih osebnih dohodkih delavcev v zdravstvu in nezavidljivem položaju zdravstvenih organizacij ter o tem, da so si zdravstveni delavci za lani izplačali, vsaj v indeksih, kot delavci v drugih družbenih dejavnostih. Na seji zdravstvene skupnosti tako niso našli soglasja o finančnem načrtu, saj ga delegati izvajalcev niso podprli. Po usklajevanju mnenj so se dogovorili, da bo komisija pri izvršnem svetu ponovno načela vprašanje pravičnosti analize iz leta 85, upoštevala pa naj bi posebnosti tudi v drugih družbenih dejavnostih. Če bodo »spoznali specifično v zdravstvu«, se bo spremenila osnova za leto 86, kar pomeni, da tudi osebni dohodki za letos, ki se ravna po lanskem letu.

Kako dolga bo pot do nove analize in ali bo tudi takrat dobra za vse, je sedaj le še vprašanje, medtem ko je upravičena bojazen, da bodo vzroki težav še bolj slabšali položaj zdravstva v Pomurju in razmere znotraj njega.

Majda Horvat

13. junija 1987

VESTNIKOV VLAK

LENDAVA

So kmetje nezaposleni?

So kmetje nezaposleni? Pritrdilnega odgovora na to vprašanje si najbrž nihče ne bi upal dati, saj vsi vemo, da v treh letnih časih (pomlad, poletje, jesen) delajo od jutra do večera. Poleg tega, da ustvarjajo novo vrednost, plačujejo seveda tudi prispevke za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje. Prav zato v lendarški občini posled ob ugotavljanju (ne)zaposlenosti ne bodo »operirali« le s številom delavcev, zaposlenih v združenem delu, tačas jih je 7 tisoč, ampak bodo sem prištevali še nekaj čez 2800 kmetov, ki so pokojninsko in zdravstveno zavarovani. Tako se zaposlenost precej poveča — uradno okrog 10 tisoč delavcev — kar je v primerjavi s skupnim številom prebivalstva — 27 tisoč — že lepa številka. Prišteti ji je treba še 233 obrtnikov in 280 pri njih zaposlenih delavcev. To je že dokajšnja zaposlenost. Seveda si želimo, da bi stopnja rasti zaposlovanja še naprej rasla in da bi dobili delo vsi tisti, ki so resnično pripravljeni poprijeti. Žal v skupnosti za zaposlovanje ugotavljajo, da je med prijavljenimi skoraj polovica »težko zaposljivih« (vsako delo jim ne diši, nagnjeni so k alkoholizmu in podobno). Seveda pa zaposlovanje ni samo sebi namen, kajti nove zaposlitve se morajo kazati v večji tako imenovani fizični proizvodnji, ki pa, žal, v zadnjih obdobjih ne narašča z ustreznim odstotkom. Postavlja se torej vprašanje ekonomske (pa še kakšne) upravičenosti zaposlovanja. Da pa kritika (?) ne bo letela vseprek, je treba vendarle povedati, da bolj kot (ne)upravičeno zaposlovanje zaskrbljuje število »zaposlenih« v tistih tozdiv, kjer proizvodnje ne povečujejo, čisto je ta celo manjša.

Š. S.

KOČIJO

— dobro ohranjeno, za prevoz ljudi, s konjsko vprego, kupimo ali vzamemo v najem za 4 mesece. Takoj! Pisne ponudbe na naslov: Tozd Naravno zdravilišče, Radenska, 69252 Radenci.

**ABC POMURKA
VG KAPELA
TOK KMETIJSKA KOOPERACIJA**

RAZPISUJE
dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

direktorja TOK
za mandatno dobo 4 let
Kandidati za razpisana dela in naloge morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:
— da imajo višjo ali srednjo strokovno izobrazbo agronomske smeri,
najmanj 3 leta delovnih izkušenj,
moralno-politično neoporečnost. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: ABC POMURKA, VG KAPELA, TOK KMETIJSKA KOOPERACIJA, Kapelski Vrh 4, p. Radenci, Za razpisno komisijo.

ŽE NA TRŽIŠČU!

PREKAJENO GOVEJE MESO

IZDELEK, KI SE HVALI SAM!

ABC POMURKA
MESNA INDUSTRIJA L. DOB. / MURSKA SOBOTA

Skrb za usposabljanje odraslih

Za srednjo kmetijsko šolo v Rakičanu lahko trdimo, da je povezana z okoljem, v katerem dela, saj poleg izobraževanja mladine uspešno skrbi tudi za usposabljanje odraslih. Šola je že pred leti začela z usposabljanjem delavcev, ki delajo v kmetijstvu, v zadnjem času pa se vse bolj usmerja predvsem v izobraževanje kmetovalcev. Zavedajo se namreč, da je treba tudi v pridelovanju hrane iti v korak z razvojem znanosti in tehnologije, zato je treba tudi kmete nenehno dopolnilno izobraževati in jih seznanjati z najnovejšimi dognanji na tem področju.

Tako so že v lanskem šolskem letu začeli z ustanavljanjem oddelkov šole za kmetovalce s prilagojenim programom za odrasle, ki so namenjeni predvsem tistim kmetom, ki so ostali na kmetijah. Lani so odprli en tak oddelke v Kmetijski zadrugi Gornja Radgona, v TZO Apače, za katerega se je v začetku prijaviло okrog 15 slušateljev, pozneje so se jim priključili še nekateri in konec letošnjega junija bodo ti slušatelji, ki so uspešno končali to obliko izobraževanja, dobili tudi diplome. Letos so odprli še tri nove oddelke in sicer v Kmetijski zadrugi Panonka v TZO Cankova in v TZO Gornji Petrovci (v kraju Markovci) ter v Kmetijski zadrugi Gornja Radgona v TZO Videm ob Ščavnici.

Povprečno je te oddelke obiskovalo okrog 30 slušateljev, ki so se delu lotili zelo resno in do konca zime so že končali s teoretičnim delom pouka. Zanimivo ob tem je, da so predavanja potekala v domačem kraju, zdaj, ko so se začela kmetijska dela, pa teče praktični del pouka, ki ga prav tako organizirajo na določenih kmetijah. K temu naj dodamo, da bodo slušatelji teh oddelkov imeli tudi določene ugodnosti,

saj jim bodo raziskali zemljo in opravili kemijsko analizo krme, sredstva za to pa bodo prispevali občinski skladi za pospeševanje kmetijstva.

Srednja kmetijska šola v Rakičanu pa je že pred desetimi leti začela tudi s tečajem za kombajniste. Je edina na območju Slovenije, ki ima pogodbo s tovarno Zmaj in usposablja kombajniste za uspešno delo z njenimi stroji. Le ustrezno usposobljeni delavci namreč lahko uspešno opravljajo s stroji in zmanjšajo tudi izgube zrnja, ki ob žetvi nastajajo. Praksa kaže, da ob nepravilno naravnem kombajnu znašajo izgube tudi do 10 odstotkov, usposobljen kombajnista pa lahko izgube zmanjša tudi na polovico odstotek. Ob vsem tem pa je po-

membno, da tovarna Zmaj priznava jamstvo le za tiste kombajne, s katerimi opravljajo delavci, ki so končali ta tečaj. Že vsa leta je za tečaj v Rakičanu izredno zanimanje, saj je v teh desetih letih končalo to obliko usposabljanja že več kot 300 kombajnistov.

Tečaj za kombajniste bodo v Rakičanu organizirali tudi letos, začel se bo sredi junija, trajal pa bo deset dni. V 60 urah se bodo tečajniki seznanili s praktičnim delom s kombajnom, ne bo pa manjkalo tudi teorije. Šola v Rakičanu pripravlja tečaj za kombajn zmaj 133 in zmaj 142, cena tečaja pa je 50 tisoč dinarjev. Vsi, ki ga želijo obiskovati, naj se takoj prijavijo tajništvo šole.

L. Kovač

ZANIMALO VAS BO

Analiza vina velja le 6 mesecev

V Uradnem listu SRS, številka 13, je republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano objavil Navodilo o načinu pridobitve in izdaje potrdila o analizi in oceni vina za nestekleničena vina z geografskim poreklom.

Analizo in oceno opravljajo Kmetijski inštitut Slovenije, Kmetijski zavod Maribor in Kmetijski veterinarski zavod Nova Gorica. Kletar lahko da torej vino na analizo na katerem koli od teh zavodov. Za analizo in oceno neustekleničenega namiznega vina z geografskim poreklom se da kot vzorec liter vina v vinski steklenici. Steklenica mora

biti čista, ovinjena (torej pred polnjenjem oplaknjena z vinom) in zaprta z novim in čistim zamaškom (kronski ali plutasti). Vzorec vina, ki ga da kletar, mora ustrezati povprečni sestavi skupne količine vina, ki se daje v analizo in ocenitev. Pooblaščenca organizacija opravi analizo in ocenitev na podlagi naročilnice, ki ji je treba priložiti original prijave

letnega pridelka grozdja, mošta oziroma vina. Kletar lahko pisno pooblasti tudi drugo osebo, da v njegovo ime izroči vzorec vina pooblaščenca organizaciji. Naročilnica, ki jo lahko izpolnite tudi ob oddaji vzorca vina, mora vsebovati podatke o pridelovalcu, številko vpisa v register pri občini, označbo vina, letnik, datum jemanja vzorca, ali je bil most dosladkan, podatek o celotni prijavi letnega pridelka. Če je bilo vino dosladkano, je treba priložiti dovoljenje, ki ga je izdal občinski upravni organ.

Analizo vina mora pooblaščenca organizacija opraviti v osmih delovnih dneh. Tudi po novih predpisih mora analizi izvid vsebovati podatke kot doslej in so našim vinogradnikom že znani. Od njih sta zanje najpomembnejša: odstotek alkohola in število točk. Vino, ki se daje v promet, se mora po organoleptičnih in kemičnih lastnostih skladati z lastnostmi, ki jih vsebuje potrdilo o analizi in ocenitvi vzorca tega vina. Če pooblaščenca organizacija ugotovi, da vino ne ustreza označbi iz naročilnice ali predpisani kakovosti, mora v potrdilu navesti, kakšne pomanjkljivosti ima analizirano vino.

Rok veljavnosti potrdila o analizi in oceni vina je 6 mesecev. To je pravzaprav najpomembnejše določilo, ki bo nekatere kmetijske pridelovalce oziroma gostince (odvisno, kdo plača analizo) najbolj prizadelo, saj mnogi dajo vino zgodaj v analizo in ocenitev, prodajo pa ga ne v šestih mesecih, zato je po tem roku potrdilo neveljavno. Že analizirano vino je mogoče dati ponovno v analizo in oceno. Vzorcem vina in naročilnici je treba priložiti potrdilo o prijavi letnega pridelka, na katerem je označeno, da je bilo vino že analizirano, prav tako pa je treba dodati prvo analizo.

Seveda je treba znova plačati stroške analize, ki znašajo 10 tisočakov.

Š. S.

TURNIŠČE:

cene pujskov

Po daljšem času je bila minuli tetrtek na sejmu v Turnišču spet izredna ponudba pujskov. Rejci so jih pripeljali kar 178, za par so zahtevali od 50 do 60 tisoč dinarjev, lastnike pa je zamenjalo le 65 živali.

GRENKE IZKUŠNJE KMETA EVGENA BARBERJA — PA NE SAMO NJEGA

»Prisiljeni bomo štrajkati kot rudarji v Labinu!«

Med kmetovalci že dalj časa kroži spoznanje, da za liter mleka ni več mogoče dobiti litra mineralne vode. Še slikovitejša je primerjava, da mora kmetič, če hoče k frizerju in plačati storitev, prodati najmanj 50 in več litrov mleka.

Kooperant Panonkine kmetijske zadruge v TZO Gornji Petrovci Evgen Barber (na sliki) iz Šulinca na Goriškem ne skriva razočaranja nad razmerami v kmetijski politiki. Deset hektarsko kmetijo obdeluje, usmerjen živinorejec je s 16 repi v hlevu, žal pa ima pri kmetovanju vse bolj zvezane roke. Kje so časi, ko je mogel za vsega 230 tisočakov urediti hlev z 22 stojišči, kupiti traktor z 42 konjskimi silami, škroplilnico, silažni kombajn in še kaj? Pa ne z gotovino, marveč naposodo za deset let in s štiridostotnimi obrestmi. (Kakšen kontrast, če vemo, da je danes obrestna mera 60 in več odstotkov!) V Barberjevem hlevu se čreda redči: z 22 in celo 24 glav živine — del redi za Mesno industrijo, del zase — je pristal

na 16 repih in kaže, da jih bo še manj. Je to kakšen račun, če daš za stokilogramsko tele 180 tisočakov in po dveletni reji iztržiš zanj vsega 400 tisoč dinarjev? Ali pa — z Barberjevimi besedami — »sto kil pšenice stane 850 jurjev, sto kil moke pa pride čez dva milijona. Kje je tu logika?« O prihodnosti čulinski kmet bolj malo razmišlja, saj ga preveč tare zdajšnjost. Na kmečkem gospodarstvu s klasičnimi kulturami

(pšenica, koruza, ječmen, žito) komajda zmore sprotne stroške za obratovanje: naj bodo posredi obnovitveni materiali, krmla, zaščitna sredstva in še marsikaj. Dele za traktor kupuje kakor pač pride: zdaj v Murški Soboti, drugič v Ljutomeru, Ljubljani in celo Zagrebu. Treba se je znajti, vendar ne tako, da bi se vpletal v pred leti dokaj razvito prekupevalsko mrežo z rezervnimi deli in napravami za kmetijske stroje v obmejnem pasu z Avstrijo. Z davki in kmečkem pokojnino Barberja raje nismo »dražili«, zato pa smo ga brez dlake na jeziku pobarali: »A boste goriški kmetje zavoljo galopirajoče inflacije in nebrzdanega cenovnega plesa štrajkali? Podobno kot recimo rudarji v Labinu?« Izvili so vrnil z izgovorom: »Če se bo tako nadaljevalo, bomo prisiljeni.« O tem, da so nekatere goriške domačije v še hujših škripcih, malone pred propadom, pa je že druga zgodba. Gotovo zgodba, ki bi sodila na partijski plenum o kmetijstvu. B. Žunec

Bolezni na vinski trti

Pepelasta plesen (oidij)

Oidij (pepelnica, grozdna plesen) je glivična bolezen, ki se je na evropski vinski trti pojavila okoli leta 1850 in je bila v Evropo prinesena iz Amerike.

Bolezniški znaki:

Bolezen se pojavlja na listju, grozdnih jagodah in mladikah vinske trte. Oidij je za peronosporo najbolj razširjena bolezen.

a) Na listju se z obeh strani ali pretežno na gornji strani pojavi pepelasta (ne bela) površinska prevleka. Na začetku so to samo otoki na listni ploskvi, kasneje pa lahko prekrije celo listno ploskev. Napadeni listi se zvijajo, postajajo trši, postopoma rumenijo in posivijo. Večji del močno napadenih listov odpade. Pepelnica se od peronosporo razlikuje:

- po pepelnati barvi,
- je pretežno na gornji strani lista,
- na začetku pojava boleznitkivo ne odмира (ni nekroz).

b) Grozdne jagode so lahko napadene od trenutka tvorbe pa vse do meseca avgusta, ko se začne zorenje. Najpogostejše se pojavi okužba, ko imajo jagode velikost graha. Na zrelih jagodah se oidij ne pojavi. Na površini jagod se pojavi pepelasta prevleka, ki se zelo hitro širi in lahko zajame ves grozd. Mlade jagode se zaradi tega posuše, stare najprej pokajo, koža na napadenem mestu odmrje, vendar jagoda raste dalje. Jagoda počasi vse do pečke. Pokanje jagod je značilno za oidij, dočim se pri peronospori jagode samo posušijo. V času zorenja je lahko napad zelo škodljiv, ker so razpokane jagode idealno mesto za razvoj sive grozdne gnilobe (botritis).

c) Mladike napada glivica pozno, na njihovi površini se razvije pepelasta prevleka (avgusta). Ko večji del napadenih celic na mladiki odmrje, se bolezen vidi kot črne pikice na rozgi.

Biologija (način življenja glivice):

Glivica prezimi v obliki micelija, ki je v brstih na enoletnem lesu vinske trte. Spomladi začne potem ta micelij rasti in prekrije mladike in potem poleti iz teh micelijev začnejo »bruhati« poletni trosi, ki potem okužijo grozdje in listje. Glivica lahko prezimi tudi v skorji trte, vendar ta način prezimitev pri nas na okužbo ne vpliva (razen v južnih krajih).

Zato je za nas važnejše prezimovanje v brstih, s tem da je po tem napad do cvetenja slab in se močnejše opazi komaj po njem predvsem na mladem grozdju. Poleti se pepelnica širi s pomočjo poletnih trosov, ki nastajajo v velikem številu na pepelasti prevleki. So sicer kratkega veka, vendar se neprestano množijo in veter jih nosi na listje in jagode in tu kalijo in povzročajo sekundarno okužbo. Za kalitev v nasprotju s peronosporo ne potrebujejo tekoče vode (mokra listje), zadosti jim je tudi zračna vlaga prek 80 %. To pomeni, da se pe-

pelnica širi pri relativno suhem vremenu in ji ne odgovarjajo dolga deževna obdobja. Ne ustreza ji niti presušeno vreme, ker je potem relativna vlažnost zraka majhna. Inkubacija (čas od okužbe do prvih zunanjih znakov bolezni) traja 6—14 dni in je odvisna od temperature. Oidij se lahko razvije že pri 5° C, optimalna (najugodnejša) pa je 20° C. Pri vročini nad 35° C pa propade. Oidij se pojavlja predvsem na zaščitnih nižjih legah, kjer se dalj časa zadržuje visoka zračna vlaga, kjer so vetrovi (kroženje) zraka slabši in tudi trsi prebuji. Ponavadi pa je pogost gost brajd, kjer napada tudi samorodnice in druge križance (na primer madžarski križanec zalagyngy).

Zatiranje in preprečevanje bolezni:

Značilnost glivice, ki povzroča pepelnico, je, da razvije micelij le na površini rastlin, ne prodre pa v notranjost, peronospora pa prodira v notranjost, zato jo tudi težje zatiramo kot oidij. Od pripravkov lahko izbiramo med naslednjimi fungicidi: karathane, bayleton, cosan, žveplo v prahu, enovit-M, oidin, sumporcin, tilt.

Škropljenje proti oidiju ponavadi kombiniramo s škropljenjem proti peronospori, če pa smo imeli prejšnja leta probleme z oidijem, opravimo ponavadi že 1 do 2 škropljenja proti oidiju prej, kot začnemo škropljenje proti peronospori.

Če škropimo proti oidiju preventivno, uporabimo cosan ali karathane (deluje že pri 4°C). Pri temperaturah nad 30° C povzročata ožige. Kadar pa hočemo vinski trto zaščititi pred oidijem za daljše obdobje ali se je bolezen že pojavila, pa lahko uporabimo bayleton ali tilt, ki takoj ustavita nadaljnje širjenje bolezni. Njihovo uporabo priporočamo pred cvetenjem in po njem, ko je vinska trta najbolj občutljiva za oidij.

Na koncu bi dodal še nekaj informacij o nadaljnji dejavnosti društva vinogradnikov. Za mesec junij (sobota 6. 6.) pripravljamo praktični prikaz dela specialne vinogradniške mehanizacije (firme Holder in Clemens). Prikaz bo na EE KG Rakičan v Mačkovcih ob 10 uri. Ob tej priložnosti bomo vinogradnikom podelili posebna priznanja za najboljša vina na društvenem ocenjevanju vin, ki je bilo marca. Za avgust je v programu izlet članov društva na Mačarsko (ogled vinogradništva ob Blatnem jezeru) ter izlet v Goriška Brda (Primorska).

E. Novak, dipl. inž. agr.

Štefan Horvat, inž.

Za varno delo s sredstvi za varstvo rastlin

Najpogostejša je zastrupitev skozi usta, posebej se, če je zelodec prazen oziroma če že dalj časa nismo ničesar zaužili. Hitro topljiva sredstva delujejo hitreje in narobe, zato mora uporabnik poznati topnost sredstva, ki je navadno navedeno v prospektih oziroma navodilih za uporabo.

Sredstva, ki pridejo na kožo, imajo navadno lokalni učinek, kar pomeni, da moramo pri delu s temi sredstvi, kolikor mogoče, zaščititi vse občutljive dele telesa.

Pri zastrupitvi skozi pljuča pride strup v kri, s katero se hitro raznaša po vsem telesu.

Po možnostih zastrupitve delimo prizadete na 3 skupine: — na ljudi v proizvodnji, v transportu in v prometu (prodaji); — na ljudi, ki neposredno delajo s strupi (sestavljanje škroplilne brozge, izvajajo škropljenje, prašenje, itd.); — na ljudi, ki uživajo hrano ali plodove, ki so onesnaženi (kontaminirani) s sredstvi za varstvo rastlin.

Iz spredaj navedenega se lahko ugotovi, da je pri napačnem, nepazljivem, malomarnem delu izpostavljen nevarnosti VSE prebivalstvo. Zaradi tega je ODGOVORNOST vseh, ki s sredstvi za varstvo rastlin kakorkoli delajo, ZELO VELIKA.

Za preprečevanje škodljivih vplivov sredstev za varstvo rastlin so potrebni naslednji minimalni ukrepi:

- pred pripravo škropliva natančno preučimo navodila, ki so priložena vsakemu sredstvu,
- če so navodila nejasna ali pretežka za razumevanje, se posvetujemo s strokovnjakom, nakar postopamo natančno po navodilih,
- večja uporaba sredstva od predpisanega NIMA BOLJŠEGA UČINKA na plevela, bolezni ali škodljivce, ima pa HUDE NEGATIVNE posledice na čistočo pridelkov in s tem na človekovo zdravje ter

zelo škodljivo deluje na koristno talno življenje (koristne glive, bakterije, deževniki, itd.).

— preverimo, če smo vzeli ustrezno, torej tisto sredstvo, ki ga dejansko potrebujemo,

— sredstva mešamo z vodo po navodilih, vendar zmeraj z ustreznim pripomočkom, nikoli z nezavarovanimi rokami,

— z vodo pomešano sredstvo, (emulzijo, suspenzijo) previdno zlivamo v škroplilnik tako, da ne polivamo tal okoli škroplilnika,

— škroplilno armaturo naravnamo tako, da je zanašanje škropliva (DRIFT) čim manjše,

— med škropljenjem ne jemo, ne pijemo in ne kadimo,

— po škropljenju izpraznimo in operemo škroplilnik, ostanke uničimo tako, da v nobenem primeru ne pridejo v tekočo, stoječo vodo ali v talnico,

— po opravljenem delu se temeljito umijemo in izperemo usta, najbolje, če se okopamo.

8. UKREPI OB ZAŠTRUPITVI

Pravilno nudena prva pomoč je bolj uspešna kot visoko strokovna, toda zapoznela, ko se je strup že resorbiral. Ker se tovrstne zastrupitve dogajajo navadno izven centrov pomoči, je tovrstno znanje toliko bolj potrebno in koristno.

Prvi znaki zastrupitve so:

- prek pljuče je značilno kašljanje in dušenje;
- prek kože se čuti bolečina, pekoč občutek in sprememba normalne barve kože;
- nenormalni občutki na sluznicah (oči, nos, usta, grlo); v tem primeru izperemo prizadeta mesta s čisto vodo ali z 2 % raztopino sode bikarbone;

— pri zastrupitvi prek želodca je treba izzvati bruhanje, po možnosti tako dolgo, da izločena snov iz želodca postane bistra (čista);

— za težje primere se uporabljajo tako imenovani ANTIDOTI, ki so navedeni na navodilih, ki je priloženo in katerega je treba dobro preučiti; navodila NE odvržemo, dokler dela nismo opravili in se prepričali, da ni nobenih negativnih posledic;

— domači ANTIDOTI pri zastrupitvi s herbicidi so mleko, močna črna kava, jajčni beljak, limonin sok, razredčen kis, itd.;

— ustrezna sredstva so še medicinsko oglje (CARBO MEDICINALIS ALI CARBO ANIMALIS), splošni ANTIDOTI, sredstva za laktacijo (sprostitve), itd.

Vendar to spada že v roke ZDRAVNIKA, ki ga pokličemo TAKOJ ter mu podrobno razložimo, s čim, kje, kdaj je prišlo do zastrupitve.

Najvišja ustanova proti zastrupitvam v SRS je CENTER ZA ZAŠTRUPITVE, TOZD INTERNE KLINIKE UNIVERZITETNEGA KLINIČNEGA CENTRA, 61000 LJUBLJANA, ZALOŠKA 7.

9. RAVNANJE Z ODPADKI:

— plastično in papirno oziroma vso gorljivo embalažo nemudoma sežgemo;

— pločevinke zberemo in jih takoj odpremimo na javno, za to določeno odlagališče;

— v bolj kompliciranih primerih se ravnamo po PRAVILNIKU O NAČINU UNIČEVANJA NEUPORABLJENIH STRUPOV IN EMBALAŽE (Ur. l. SFRJ, št. 7/83).

Štefan HORVAT, inž.

Kovaču dela ne manjka

V kovačnici Ludvika Gerenčerja v Dobrovniku je tačas zelo živo. Kako tudi ne, ko pa so se začela dela na polju in marsikateri kmet je moral h kovaškemu mojstru.

»Res je, dela mi ne manjka,« nam je zatrdil dobrovniški kovač, ki smo ga seveda našli v kovaški delavnici. »Kmetje prinašajo lemeže od plugov, pa brane, kose... Največ je lemežev. Te naostrim na električnem vzmetnem kladivu, nato pa jih poravnam ročno na klasičnem kovaškem nakovalu.«

— Ali kmetijsko orodje samo popravljate ali pa morda nastajajo v vaši kovačnici tudi novi izdelki?

»Na prvem mestu so manjše storitve kmetijcem, potem pa tudi zahtevnejša dela. Tu in tam naredim kak kmečki voz, veliko več pa izdelam majhnih traktorjskih prikolic za prevoz živine. Večjih del ne morem prevzeti, ker bi se čas izdelave zavlekel,

saj v kovačnici delam sam. Pred leti sta mi pomagala pomočnik in učenec, žal pa se račun ni izšel, ker so bile dajatve prevelike.

Ludvik Gerenčer, kovač v Dobrovniku

Veste — strankam ne morem veliko zaračunavati, saj vemo, kakšno je stanje v kmetijstvu — vse je drago, le pridelki in živina so poceni.«

— Imate morda kake težave?

»Kovači smo imeli probleme z nakupom koksa za kovaško peč. Zdaj pa kaže, da ga bo dovolj tudi pri nas in ga ne bo treba iskat na Madžarsko in v Avstrijo.«

— In kako dolgo ste samostojni mojster?

»Sem poklicni in eden izmed redkih kovačev, ki smo še ostali. Potem, ko sem se izučil za kovača, sem vrsto let delal v podjetju, samostojno pa se s kovaštvom ukvarjam od 1963. leta. Imam pa tudi nekaj zemlje in živine.«

V kovaški delavnici Ludvika Gerenčerja smo ob standardni oprepi opazili tudi sodobne pripomočke: poleg vzmetnega kladiva tudi varilni aparat in še kaj. Dejal je, da brez posodabljanja tudi v kovačnici ne gre.

S. Sobočan

GABERJE

Nov občinski vodnjak

Ker zmogljivosti črpališča v Gaberju niso kos povečani porabi vode na območju Lendave in okolice — v sušnih obdobjih vode celo čisto zmanjka — so se odločili z gradnjo treh novih vodnjakov. Leti bodo spet na območju katastrske občine Gaberje ob sotočju potočkov Libenica in Črnc ter bodo povezani s starim črpališčem. Predvidevajo, da bo zmogljivost novih zajetij 100 litrov vode na sekundo, kar je desetkrat več, kot je zmogljivost sedanjega črpališča. Obseg črpanja vode iz novih zajetij se ne bo bistveno zmanjšal niti v sušnih obdobjih, kakovost vode pa bo podobna sedanjosti, ker bodo nova zajetja zajemala isti tok podzemne vode. Lokacijski načrt je do 15. junija javno razgrnjen v občinski upravni zgradbi in na krajevem uradu v Gaberju, javni obravnavi pa bosta 3. junija. Občinski upravni organi so tudi že pripravili predlog odloka o lokacijskem načrtu, ki med drugim določa varstvene pasove in način izrabe zemljišč na teh območjih.

S. S.

Bo vse le še preteklost?

Staro se umika novemu in tudi naše podeželje vse bolj spreminja svojo podobo. S slamo krite domačije, ki so bile nekoč panonska značilnost, so ostale le etnografska posebnost, pa tudi sicer je vse manj tistega, kar je bilo nekoč vsakdanje. Domača obrt, ki je v zimskem času cvetela na prenekaterih kmetijah, pa ne za trg, pač pa za domače potrebe, izumira, razne izdelke iz slame, šibja ali koruznega ličja pa so zamenjali izdelki iz plastike in podobnih materialov. Le redki so še, ki znajo narediti izvorne izdelke, kot so jih delali njihovi predhodniki. Bo pa morda zato toliko bolj dobrodošla pobuda ljubljanskega Doma, da bi v Pomurju ponovno oživili domačo obrt, ki bi zlasti na manjših kmetijah lahko predstavljala tudi dodaten vir zaslužka. Več pa bi morali narediti tudi v osnovnih šolah, kjer bi že mlade navajali k takšnemu delu.

65-letni Vili Gaber iz Serdice je eden redkih, ki še zna narediti košare iz slame ali »krbule«, kakor jim pravijo v teh krajih. Manjše so bile včasih nepogrešljive v slehernem kmečkem gospodinjstvu, saj so gospodinjke v njih spravljale testo za domači kruh, preden so ga spekli v krušni kmečki peči. Le malo spretnosti je potrebno, pravi Vili, in takšnega izdelka ni težko narediti. Je pa primerenega materiala za to vse manj, saj je zdaj, ko na poljih brnijo kombajni, težko dobiti slamo, ki mora biti ročno požeta.

Foto: L. Kovač

Z GORENJSKE NAZAJ NA GORIČKO

Morda tudi centrala na veter

Letalo na dimniku! Od daleč je bilo videti, kot da lebdi nad njim. Ko smo se približali domačiji, pa smo ugotovili, da je pritrjeno in da gre seveda za »okrasno« letalo. Sicer pa je bil to povod, da smo se sploh ustavili pri Sreševih v Ivanovcih. Pritegnili pa nas je tudi lepo urejena okolica domačije.

Po prvih izgovorjenih besedah Zoltana in Marije smo sklepali, da sta kakšna gorenjska prišleka na Goričkem, vendar sta nas kaj kmalu prepričala, da sta prava Goričanca. On se je rodil v Kukeču, ona pa v Andrejcih. Le 30 let sta živela in delala v Škofji Loki, pa jima seveda še danes uide nekaj gorenjskih besed v pogovoru; če pa ju kdo ogovori bolj v knjižni slovenščini, pa res lahko pomisli, da nista Prekmurca. No, ko smo to razčistili, smo pokramljali o tistem letalu nad dimnikom in še o drugih stvareh.

»Prej sem izdelal in montiral nad dimnik enomotorni avion, potem pa sem se odločil za dvomotorca. Vse sem skonstruiral iz kovinskih delov. To sem seveda počel zato, da sem si krajšal čas in ker me takšno delo veseli. Izkušnje pa sem si pridobil v Gorenjski predilnici, kjer sem bil zadnja leta službe vzdrževalec strojev in naprav,« nam je pojasnil Zoltan. Žena Marija pa je takoj pohvalila, da zna še marsikaj drugega storiti. Tako je bil pri hiši sam svoj mojster za centralno kurjavo in vodovod, pa tudi vsa mizar-ska dela, ki so bila potrebna, je postoril sam. Zamislil in lotil se je celo izdelovanja električne centrale na veter, pa mlinkega kolesa, ki bi se neprestano vrtilo, toda iz zdravstvenih razlogov je moral to opustiti. Skoraj pa ni stvari za čebelarjenje, kar ne bi sam napravil. Marija pa je več-ča na drugih področjih. Plete, šiva, dela gobeline in skrbi za lep okrasni vrt.

Tako se jima je tudi uresničila želja, da se na stara leta povrneta z Gorenjske na Goričko in da si na jesen življenja tudi kaj použijeta, da delata tisto, kar ju veseli. Zato sta že leta 1969 začela v Ivanovcih graditi svojo hišo, kamor sta se potem preselila čez deset let.

Zoltan in Marija Sreš sta 30 let živela in delala na Gorenjskem. Tja sta odšla s trebuhom za kruhom, zdaj pa imata lepo urejeno domačijo v Ivanovcih. Nad dimnikom je pritrjeno okrasno letalo, ki kaže tudi smer vetra. Če vlečeta južnik ali balatonšek, se obeta slabo vreme, kadar pa vetrnice na letalu začeta poganjati severnik ali zahodnik, pa pride po navadi lepo vreme.

Preden smo se poslovili, nam je Zoltan razkril še eno zanimivost — da je namreč že leta 1953 naredil izpit za motor, 1960. leta pa tudi za avtomobil. In še danes se vozi, čeprav mu teče 70. leto življenja.

Jože Graj

ABC POMURKA — ZUNANJA TRGOVINA, Murska Sobotna, Lendavska 9, razpisuje

javno dražbo

za prodajo dveh osebnih avtomobilov:

- osebni avto LADA 1300 S za izključno ceno 2.622.620,- din
- osebni avto LADA 1200 za izključno ceno 2.288.000,- din

Javna dražba bo 10. 6. 1987 ob 9. uri na Lendavski cesti 9 v Murski Soboti. Pred začetkom dražbe morajo zainteresirani predložiti potrdilo o polni varščini v višini 10 % od izključne cene.

Prometni davek in ostale stroške plača kupec.

Ogled avtomobilov, ki se prodajata na dražbi, je možen uro pred začetkom dražbe.

ABC POMURKA Živinorejsko-veterinarski zavod za Pomurje Murska Sobotna

Delavski svet

razpisuje

prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA DO

Pogoji:

Poleg pogojev, predpisanih v 511. členu Zakona o združenem delu, mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- visoka strokovna izobrazba kmetijske ali veterinarske stroke,
- delovne izkušnje v stroki najmanj 5 let,
- da izdela osnovni koncept programa razvoja DO.

Mandat za navedena dela traja 4 leta. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 20 dneh od objave na gornji naslov s pripisom »za razpisno komisijo«.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 15 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

Komisija za delovna razmerja osnovne šole 17. oktober Beltinci

razpisuje

PROSTA DELA IN NALOGE RAČUNOVODJE ZA DOLOČEN ČAS

(porodniški dopust).

Pogoji: srednja šola ustrezne smeri, strokovni izpit, pet let delovne prakse.

Prijave je potrebno poslati na Osnovno šolo 17. oktober Beltinci osem dni po objavi. Začetek del in nalog po dogovoru.

GRADNENA IN INSTALACIJSKA DEJAVNOST, OBRAT TER STORITVE n. bol. o. LENDAVA

TOZD OBRATNO INSTALACIJSKI DEL n. bol. o., TOZD KOMUNALNA n. bol. o. in DSSS

Razpisna komisija DS DO GIDOS, tozdr Obratno instalacijskih del razpisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili

VODJE TOZDA OBRATNO INSTALACIJSKIH DEL

Pogoji za zasedbo del in nalog so naslednji:

- končana srednja ali višja šola ustrezne tehniške smeri in 5 oziroma 3 leta delovnih izkušenj pri vodenju poslovanja,
- opravljen strokovni izpit,
- kandidat mora imeti smisel za organizacijo, delo z ljudmi ter se zavzemati za krepitev samoupravnih družbenih ekonomskih odnosov.

Kandidati naslovijo vlogo z dokazili na Kadrovske službe DO GIDOS Lendava, Partizanska 93, z oznako »za razpisno komisijo« v roku 15 dni od objave razpisa.

Odgovore prejmejo kandidati v roku 30 dni od objave razpisa.

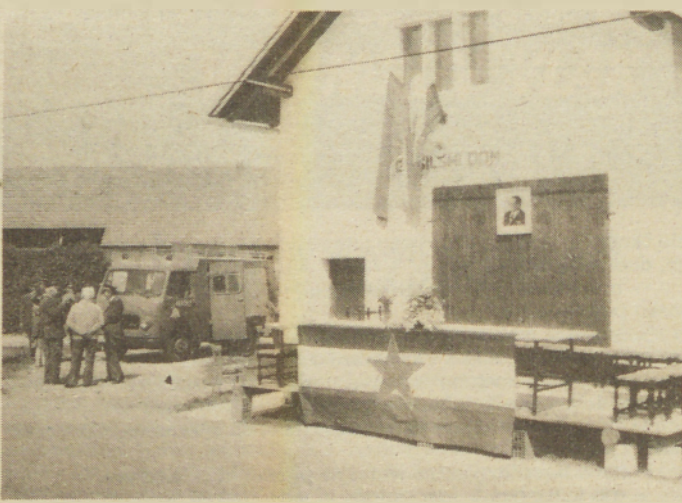

... JE PAČ PAŠTETA KEKEC!

Bernarda Peček

GRJAVA

ODPRILI SO NOV GASILSKI DOM

V nedeljo je bila na Grlavi velika gasilska slovesnost. V vasi so odprli nov gasilski dom, ki so ga krajani in gasilci zgradili v glavnem z lastnim denarjem in prostovoljnim delom. Z gradnjo so začeli leta 1984. V treh letih so v dom vložili 3.500 prostovoljnih ur, poleg tega pa so porabili še 12 milijonov dinarjev, ki so jih zbrali v vasi, nekaj pa je namenila tudi občinska požarna skupnost Ljutomer.

Nedeljsko slavo se je začelo s kulturnim programom in parado gasilcev, tajnik društva Anton Cof je prebral kroniko, spregovorila pa sta tudi Franc Lubi, predstavnik Kmetijske zadruge Ljutomer—Križevci, ki je pokrovitelj tega društva, in Anton Šalamun, predsednik GD Grlava. Sodelovali je tudi pihalni orkester kuda Ivan Kaučič iz Ljutomera, dom pa so odprli trije botri: Milan Makovec, Anton Kovačič in Slavko Pečnik.

D. L.

CLOVEK JE LAHKO BOG IN SATAN HKRATI

Tisočletja je človek videl svoj ideal v božanstvih, ki jih je ustvarjala njegova domišljija — Danes ima v rokah vse, česar še bogovi niso imeli — bo to sposobnost in moč začel izrabljati? Bo proizvod tega človekovega dela tisto, čemur v mnogih verstvih pravijo zli duh ali satan?

Človek hoče biti stvarnik, postati hoče to, kar je tisočletja videl v božanskih bitjih in zabeležil v mnogih mitih. Morda ni bil še nikoli tako zelo blizu temu, kot je zdaj, ko ima na eni strani v rokah življenje vsega planeta in ga lahko enkrat za vselej uniči, na drugi strani pa mu najsodobnejše tehnike genskega inženiriranja in spajanja zarodnih celic omogočajo ustvariti nove oblike življenja. Človek je postal zares podoben bogovom, postal je strašni uničevalec in stvaritelj.

Živ in otipljiv dokaz tega že dve leti prebiva v prostorih laboratorijev Kalifornijske univerze, kjer je strokovnjakom uspelo ustvariti žival, kakšne doslej še ni bilo na svetu. Gre za bitje, ki ima glavo in vrat kot koza, trup in noge pa kot ovca in tudi kožu — je povsem ovčji, čeprav bitje ni ne eno in ne drugo, marveč čuden spoj obeh.

TAKO JE NASTALA KOVCA

Živali pravijo geep. Izraz je skovan iz angleških besed za kozo (goat) in ovco (sheep), torej bi lahko žival po slovensko poimenovali kot kovco. Kot njen naziv jasno pove, je nastala iz spoja obeh živali. Znanstveniki so v epruveti združili zarodne celice koze in ovce, sestavljeni zarodek pa vsadili v maternico ovce, ki je donosila novo bitje. Kovca se je skotila in preživela vse do danes. Res je sicer, da kot hibridno bitje ne more roditi potomcev, a nji podobna bitja lahko strokovnjaki za te reči ponovno ustvarijo v laboratorijih.

Kovca je tačas v središču zanimanja strokovne in nestrokovne javnosti. Začela se je namreč živahna razprava, ki jo je spodbudila odločitev ameriškega patentnega urada, ki se je kot prvi na svetu odločil, da bo poslej mogoče prijaviti tudi patente za nove oblike življenja in nove živali. Se pravi: podobno, kot so izumitelji

Svetli trenutki za opico Minnie v sydnejskem živalskem vrtu Taronga. Te dni je Minnie slavila svoj 42. rojstni dan in za nagrado je dobila torto z bananami. V prostosti doživi ta vrsta opic iz srednje Amerike največ dvajset let. Mnogi šimpanzi in orangutani ne bodo dočakali tolikšne starosti, preti jim iztrebljenje, ker delajo znanstveniki na njih poskuse v zvezi z nevarno boleznijo AIDS.

doslej prijavljali nove stroje in tehnične izboljšave, naj bi poslej prijavili in zaščitili tudi patente na »žive izume«.

A ne gre za mrtve stroje, marveč za živa bitja, za Naše brate in sestre, kot bi dejali veliki poznavalci narave in človekove povezanosti z njo — ameriški Indijanci. Gre za več kot »izume« in nova odkritja. Vse jasneje postaja, da se ob kovci in še nekaterih nji podobnih stvori odpirajo moralna in filozofska vprašanja. Tega se zavedajo mnogi, ki se tako ali drugače vključujejo v razpravo in borbo okrog kovce in novih patentnih določil.

ZNANSTVENIKI »SE GREDO BOGA«

Na ameriški kongres pritiskajo združenja in društva, oglasili so se ugledni posamezniki, nastalo je celo povsem novo združenje, v katerem je 12 uglednih organizacij od Humane družbe do Društva proti mučenju živali, vsi pa zahtevajo, naj patente zakone spremenijo tako, da ne bo mogoče prijavljati patente na nova živa bitja.

»Kdo so ti ljudje, ki naj bi spreminjali življenje, kot da ni nič drugačno od toasterja ali teniške žogice?« se sprašuje znani kritik bioinženiranga Jeremy Rifkin, kot poroča Newsweek. Patentni urad spodbuja znanstve-

nike, da »se gredo boga«, meni Rifkin, povrhu tega pa se še nesramno smatra upravičenega to odobravati.

NAJPRED KOVCA, POTEM ČLOVEK

Časnikarji so seveda nekoliko pobrskali po starih revijah in časopisih in kaj kmalu odkrili, da pri vsej stvari niti ne gre za popolno novost. Leta 1980 je vrhovno sodišče ZDA odločilo po prav tako vročih strokovnih razpravah, da ima mikrobiolog Ananda M. Chakrabarty pravico do patenta na novo vrsto bakterij, ki jih je vzgojil s pomočjo tehnike genskega inženiriranja.

Bakterije so bakterije, druga živa bitja pa nekaj drugega. Tako menijo mnogi, medtem ko strokovnjaki, ki na stvar gledajo zgolj s strokovnega stališča, pravijo, da ni v bistvu nobene razlike, ali vnašajo tujo gensko snov v bakterije ali v zarodne celice. Pravico do patenta po omenjeni odločbi vrhovnega sodišča imajo, četudi gre za višje oblike življenja.

Nihče pa seveda ne tiho in ne na glas ne razmišlja o tem, da bi lahko kaj podobnega veljalo tudi za genske posege v človekov organizem. Danes kovca, jutri človek, tako je, ko padajo zaščite življenja sploh, se oglašajo najbolj čmogleli kritiki, kot je direktor inštituta za religije Robert Nelson, ki je dejal, da je nova patentna politika odstranila še eno zaporo več v zaščiti človekovega življenja. Ameriška vlada je sicer prepovedala tistim laboratorijem, ki dobivajo denarne podpore iz državne blagajne vsakršne poskuse na človeških zarodkih, vendar je znano, da takšni poskusi potekajo v številnih od vladnega denarja neodvisnih laboratorijih.

UBOGE OPICE

Kot se je dalo pred dnevi razbrati iz dnevnega časopisja, ne gre več samo za kovce. Italijanski antropolog Brunello Chiarelli, ki je sicer profesor na firenški univerzi, je v intervjuju za rimski Espresso dejal, da bi z ustvaritvijo nekakšnega hibrida, mešanca med šimpanzom in človekom, naredili bitje, ki bi bilo primerno za opravljanje težkih del, bilo pa bi tudi »živo skladišče organov za morebitna presajanja v človeka.« V znanstvenih krogih je prišlo do hudih ugovorov. Genetik Alberto Piazza je v Turinu je po omenjenem intervjuju poudaril: »Naloga genetikov je, da zdravimo in pripravljamo nova zdravila, ne pa, da ustvarjamo neka živa čudesa.« Dejal je tudi, da se znanstveniki s takšnimi poskusi uradno ne ukvarjajo, ni pa zanikal možnosti, da to delajo skrivaj.

laboratorijih preskušajo kot možno zdravilo proti aidsu. Genetski inštitut je poslal »surovino«, švicarskim laboratorijem, se pravi pripravke iz odstranjene vraniice.

Zadeva je prišla na sodišče. Sodnik je sicer razsodil, da zdravnik ni kriv bogatenja na račun bolnika, vendar se je Mororov advokat zoper sodbo pritožil. Trdi namreč, da se je zdravnik okoristil tako, da je prejel delnice, vredne okrog 3 milijone dolarjev.

Pritožba Johna Moora je zaenkrat edina te vrste. Strokovnjaki pravijo, da je možakar imel zares edinstveno vranico, vredno svojega denarja. Vendar se raziskovalni inštituti boje, kaj bo, če se bodo ljudje začeli množično zavzemati za svoja tkiva, odstranjena med operativnimi posegi. Dejansko je tako, da ima le eno od 10.000 odstranjenih tkiv resnično komercialno vrednost, zato bi plačevanje za vsak delček odstranjenega tkiva lahko pripeljalo do nevzdržnih razmer za raziskovalno delo, takemu navalu pa ne bi kos tudi sedanja administracija.

Nekatera podjetja so kljub temu že začela plačevati za odstranjena tkiva.

S tabletko do discipline

Najbrž ni vzgojitelj, roditelj ali učitelj, ki bi kdaj z vzdihom ne pomislil, kako lepo bi bilo, ko bi bilo mogoče doseči pri otrocih neugnan učence spreminilo v pridne. Čarobnih paličic ni, so pa zato tabletke. Na to so najbrž pomislili vzgojitelji v Atlantidi, ko so začeli uporabljati pri preveč nemirnih učencih ritalin, močno drogo, s pomočjo katere psihiatri krotijo posebno težavo hiperaktivnih otrok, namreč njihovo nesposobnost za koncentracijo.

Vsak nemirni otrok seveda še ni žrtev ADD, kot s kratico označujejo omenjeno duševno motnjo, in bi mu namesto močne droge bolj koristil pošten pogovor. Atlantski vzgojitelji pa so menili drugače in so marljivo dajali ritalin manj discipliniranim.

Na preveliko drogo so postali pozorni strokovnjaki zveznega urada za zdravila, ki so kaj hitro iz računalniških podatkov o prodaji ritalina odkrili velike potrošnike — šole in domove v

Atlantidi. Tako se je seveda zbudil sum, da vzgojitelji in nekateri starši uporabljajo drogo za pomirjevanje učencev oziroma natančneje, da drogo zlorablja jo ter jo dajejo učencem z malimi obnažalskimi težavami. Ta čas teče raziskava, ki bo pokazala, ali gre res za zlorabo in kaznivo dejanje ali morda le za malomarno ravnanje.

Primer pa je opozoril na vprašanje hiperaktivnih otrok. Duševna motnja, ki jo vse pogostejše opažajo pri otrocih, je

še precejšnja neznanka, saj ne vedo, ali je morda posledica premajhne stopnje sladkorja v krvi ali gre za posledico hujših možganskih okvar, vsekakor pa so si psihiatri edini, da je ni najlažje ugotoviti in da se dostikrat zmotijo, ko nekoliko bolj živega otroka proglasijo za hiperaktivnega. In tako je tudi s predpisovanjem ritalina. Za otroke z resničnimi težavami zaradi hiperaktivnosti je droga zelo koristna, medtem ko ima lahko na normalne otroke škodljive stranske učinke, od nespečnosti in hujšanja do živčnosti in slabosti.

Strokovnjaki so prepričani, da precej normalnih in zdravih otrok prejema ritalin z vsemi škodljivimi posledicami vred.

NI VSA MODROST OD DANES

Če bi stali na Mesecu in zrl na Zemljo, bi lahko z golim očesom ugledali le eno samo delo človeških rok — veliki kitajski zdi, ki so ga zgradili že pred več kot dva tisoč leti. Ta veličastna zgradba nas hkrati opominja, da se le ni vse začelo pred kratkim in da so tudi naši davni predniki zmogli veličastne podvige, katerim se lahko še danes z vso iskrenostjo čudimo. Ni tako malo dokazov o njihovi veliki spretnosti in umetnosti.

Ljudje so že v davnih stoletjih poznali naprave, za katere mislimo, da jih pozna šele naš čas. Vzemimo na primer seizmograf, napravo za merjenje jakosti potresov. Stari Kitajci so takšno napravo poznali že pred davnimi stoletji. Najstarejša znana naprava je iz leta 132. Z njo so merili jakost in smer potresa.

Noben presenetljiva novost niso tudi ceste. Stari Rimljani so bili veliki in zelo sposobni graditelji cest. Rim je zgradil okrog 90.000 kilometrov cest, ostanke pa je mogoče še danes videti. Nič manj znameniti graditelji cest niso bili južnoameriški Indijanci, predvsem Inki, ki so svojo državo prepredli s 16.000 kilometri cest, prehodnih v vsakem času in vse v natančno enaki širini. Ceste so gradili v zelo goratem svetu, kar je še dodatno oteževalo gradnjo. Inkovska Sončna cesta, ki se je raztezala 5.200 kilometrov daleč po gorskem masivu Andov, je bila najdaljša cesta starega sveta. In ko že omenjamo Inke, moramo povedati še to, da so bili tudi izvrstni graditelji mostov.

Ko zdaj strokovnjaki razmišljajo, kako bi zajeli energijo vetra, pa se nam zdi, da počno zelo zapletene stvari, se je treba spomniti zgodovinskega dejstva, da so moč vetra znali izkoristiti že stari Perzijci, in sicer so starodavni inženirji odkrili mlin na veter že v 9. stoletju pred našim štetjem. Z njegovo pomočjo so mlieli žito in črpali vodo. Stari Grki pa so perzijski izum še izpopolnili.

Prav stari Grki in Rimljani imajo poleg Kitajcev najbolj dokumentirane številne izume. Dobro poznavanje matematike jim je omogočilo izvrstno izrabo mehaničnih pripomočkov, kot so zobata kolesa, vzvodi, klini ipd. Manj znano pa je, da so poznali že tudi prve parne kotle. Heron iz Aleksandrije je izumil parno ptico, ki je zvižgala, morskega boga Tritona, ki je pihal v rog, pa kip kače, ki je sikala paro. Vse te stroje je poganjal s pomočjo parnega kotla.

Znano je, da so imeli stari Rimljani velika in razkošna javna kopališča. Vendar pa današnjim tehnologom ni šlo v glavo, kako so mogli uporabljati

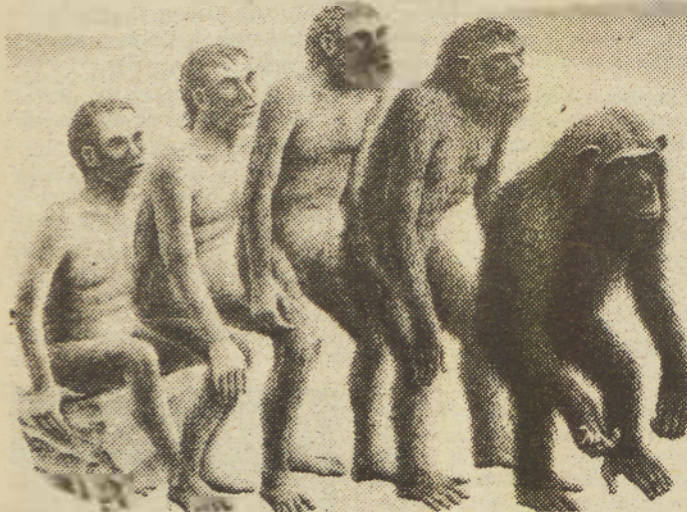
v tistih časih parovode pod visokim pritiskom. Šele natančnejša analiza starih cevi je pokazala, kako bistri so bili nekdanji graditelji. Cevi za parovode so oblikovali tako, da so bile na zunanjo okroglo, notranjo pa v obliki križa. Takšna konstrukcija je omogočala večji notranji pritisk.

Kitajski tehnološki genij se je pojavil okrog poldruga tisočletja pred našim štetjem, torej nekoliko kasneje kot pri Sumerih, Babiloncih in Egipčanih. Od vseh kitajskih dosežkov je nedvomno najbolj občudovanja vreden veliki zid, ki še danes velja za največjo zgradbo, kar jih je kdaj ustvaril človek. Veliki zid je dolg blizu 4.000 kilometrov, če zraven prištejemo vse odcpe. Visok je od 7 do 70 metrov, povsod na vrhu pa je toliko širok, da je po njem lahko peljal voz. Če bi veliki zid spravili v ravno črto,

bi z njim lahko povezali Veliko Britanijo in ZDA, torej premostili Atlantik.

Kitajci se lahko pohvalijo z najstarejšim cestnim omrežjem na svetu. Mrežo cest so zgradili že 300 let pred našim štetjem. Papir, smodnik, rakete, papirnati denar, tisk, svila, vse to so stvari, ki jih je dal svetu kitajski tehnološki genij. A tudi sloviti italijanski spageti so doma na Kitajskem, od koder jih je v Italijo prenesel Marco Polo. Nasploh so bili Kitajci v mnogem daleč pred drugimi. Zahod je od njih z veliko zamudo pobiral izume, vendar pa jih je znal učinkoviteje uporabiti.

Kitajci imajo 17 stoletij prednosti pri gradnji zaporniških sistemov na rekah in kanalih, zgradili so prvi viseči most na železnih žicah že v 9. stoletju, medtem ko je v Evropi takšen most stal šele 1741. leta. Kar 9 stoletij imajo prednosti pri postavljanju vodnih mlinov, 13 stoletij prednosti v izdelovanju porcelana, 14 stoletij prej so poznali sistem mehov za taljenje rude v topilnicah, 12 stoletij prej so znali liti železo itd.

Najprej človek, potem pa ...?

ČIGAV JE IZREZANI TUMOR?

Branja tega zapisa ne priporočamo, ako ste ravno pri jedi. Govori namreč o prodajanju ostankov človeškega telesa, delov organov in tkiv, ki jih kirurgi pri operacijah odstranijo iz bolnikovega telesa. Zanimanje za odpadna človeška tkiva se je močno povečalo, odkar se je biotehnologija silovito razvila, raziskovalci pa za svoje delo nujno potrebujejo dele človeških organov, tkiv, rakaste novotvorbe ipd. In zanje so pripravljeni v nekaterih primerih plačati tudi lepe denarce.

Povpraševanje rodi ponudbo. Ta železni zakon ekonomije je zavel tudi v zdravstvu, kjer pa poleg ekonomskih vladajo še nekateri drugi, predvsem etični zakoni. Zaradi tega se ob vprašanju odpadnega človeškega tkiva dviga temperatura javnega mneneja povsod tam, kjer je prišlo do takšne trgovine. Videti je, kot da zdravniki najprej dobe plačilo za operativni poseg in odstranitev bolnega ali kako drugače prizadetega tkiva, organa ali dela organa, potem pa lahko zaslužijo še s prodajo teh »ostankov«. Čigav je izrezani tumor, odstranjeni del kože, čigavo je tkivo poškodovane in odstranjene ledvice: bolnikovo ali zdravnikovo? Takih in podobnih vprašanj si prej nihče ni zastavljal, zdaj pa, tako kaže, brez njih ne gre več, ker je od odgovora nanje odvisen tudi dobiček. Svet pa se vrti okoli denarja.

Biotehnološki raziskovalci

uporabljajo odpadne dele človeškega organizma za tvorbo novih celičnih kultur, s pomočjo katerih pridobivajo hormone in druge snovi, uporabne za diagnostične postopke ali izdelavo zdravil. Dokler je bolnik seveda voljan dopustiti, da »njihove« dele uporabi v ta namen. Če ni, potem se stvar lahko zaplete.

Tak primer je John Moore, ki je bolehal za levkemijo. Zdravil se je in v ta namen so mu tudi izrezali vranico. Odstranjeni organ pa je postal predmet donosne trgovine med Moorovim zdravnikom in genetskim inštitutom. Po še nepotrtjenih in neuprejenih podatkih naj bi se zdravnik okoristil z odstranjeno vranico. S pomočjo sodelavcev genetskega inštituta naj bi iz tkiva vranice pridobil posebno snov, ki jo je nad vse uspešno prodal.

Bolnikova vranica je namreč vsebovala izjemno veliko snovi GM-CSF, ki jo v Sandozovih la-

boratorijih preskušajo kot možno zdravilo proti aidsu. Genetski inštitut je poslal »surovino«, švicarskim laboratorijem, se pravi pripravke iz odstranjene vraniice.

Zadeva je prišla na sodišče. Sodnik je sicer razsodil, da zdravnik ni kriv bogatenja na račun bolnika, vendar se je Mororov advokat zoper sodbo pritožil. Trdi namreč, da se je zdravnik okoristil tako, da je prejel delnice, vredne okrog 3 milijone dolarjev.

Pritožba Johna Moora je zaenkrat edina te vrste. Strokovnjaki pravijo, da je možakar imel zares edinstveno vranico, vredno svojega denarja. Vendar se raziskovalni inštituti boje, kaj bo, če se bodo ljudje začeli množično zavzemati za svoja tkiva, odstranjena med operativnimi posegi. Dejansko je tako, da ima le eno od 10.000 odstranjenih tkiv resnično komercialno vrednost, zato bi plačevanje za vsak delček odstranjenega tkiva lahko pripeljalo do nevzdržnih razmer za raziskovalno delo, takemu navalu pa ne bi kos tudi sedanja administracija.

Nekatera podjetja so kljub temu že začela plačevati za odstranjena tkiva.

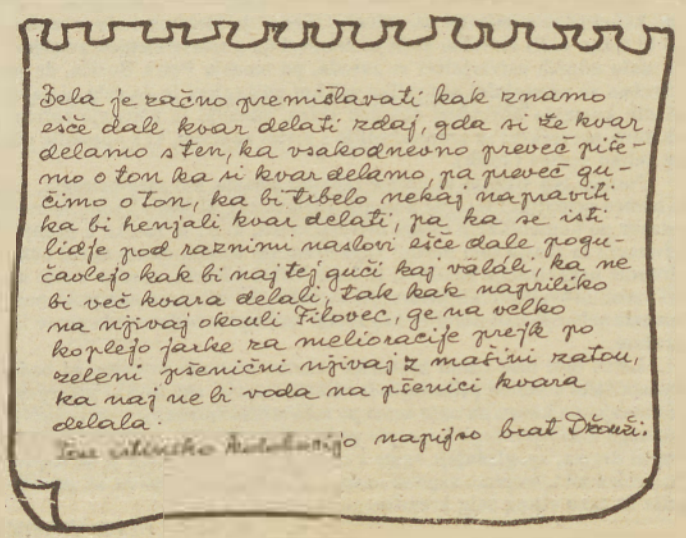
Predvsem gre za dele človeške kože, ki jih v farmacevtski in kozmetični industriji potrebujejo za pripravo celičnih kultur, s pomočjo katerih ugotavljajo vplive novih preparatov na človeka. Previdnejši zdravniki ponekod že zahtevajo od bolnika izjavo, da ne bo delal težav zaradi odstranjenih tkiv.

O zadevi je razpravljala že tudi komisija ameriškega kongresa, ki je pred kratkim izdala poročilo o vprašanju lastništva tkiv, o etičnih in ekonomskih vprašanjih, povezanih z njimi. Čeprav se kongres še ni odločil, je videti, da bo najverjetneje tudi s tkivi postopal enako, kot je pred leti ukrenil v zvezi z odstranjenimi organi: prepovedal je prodajo človeških organov, lahko jih le prostovoljno darujejo.

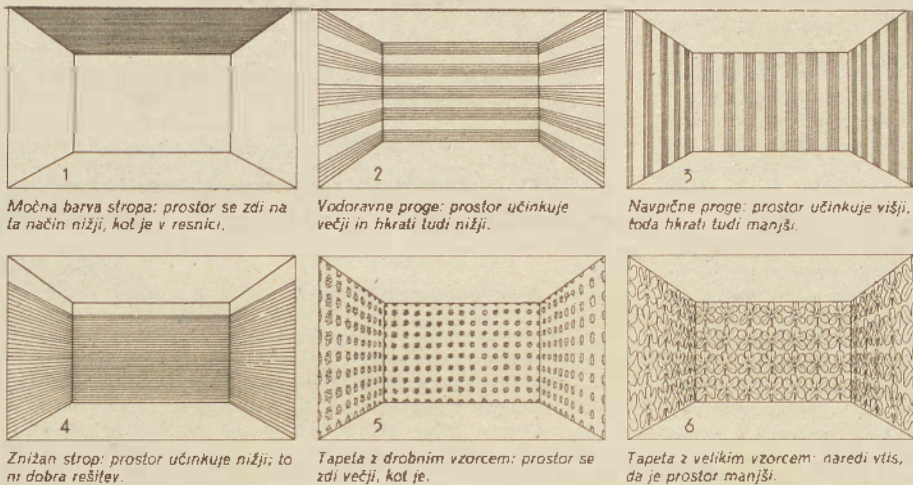
Povsem drugače je ponekod v manj razvitem svetu, kjer brezvestni zdravniki izkoriščajo revščino ljudi ter kupujejo njihove organe in jih posredujejo naprej v razvita medicinska središča. V nekaterih južnoameriških državah so prišli na sled škandaloznemu početju — prodaji človeških organov, zarodkov in tkiv, pravi pravcati trgovini s človeškim mesom, bi lahko dejali. Skandal se je poleg, trgovina pa po vsej verjetnosti ni končana. Potrebe so velike. Ljudi, ki so pripravljene prodati del svojega telesa, in trgovci, ki so pripravljeni s tem trgovati, pa je še vedno dovolj. Revščina rojeva ene in druge.

Vedno nasmejana Jo McVey (18) trdi, da bo krotiteljica divjih konj. Zlobni jeziki k temu dodajajo, da je tudi sama potrebna nekakšnega »krotitelja«.

BARVA LAHKO PRIKRIJE ALI POUKARI

Barva lahko sobe na videz poveča ali pomanjša. Lahko povzroči, da delujejo mrzlo ali toplo. Barva lahko tudi prikrije. V ta namen barve ni treba vselej nanašati s čopičem. Enak učinek dosežemo s tapetami in blagom. Zgledi kažejo, kako enostavno in lahko to uredimo.

Razni kuharski postopki

V številnih receptih lahko zasledite najrazličnejše kuharske izraze. Za nekatere je dobro, da jih gospodinja pozna.

Dresing: To je solatni preliv uporabljamo ga za začinjanje solat: svežih, kuhanih, mesnih in ribjih. Dresing je sestavljen iz različnih sestavin, kot so kis, sol, olje, poper, gorčica ali majoneza.

Dresiranje: Oblikovanje pred pečenjem in kuhanjem. Dresiramo perutnino, divjačino, kose mesa, zelenjavo in sadje.

Garniranje: jedi obložimo, da imajo lepši videz. Hkrati pa z garniranjem poudarimo ime jedi. Garniramo z dekorativno narezano zelenjavo, peteršiljem, listi solate, majonezo, hrenom, gorčico itd.

Gratiniranje: Pred serviranjem jedi oskorpimo. JEDI za kratek čas postavimo v pečico z močnim gornjim ogrevanjem. JEDI preljevmo s prelivom, potresemo s sirom, z gorčico in jih zapečemo.

Mariniranje: Živila pred uporabo mariniramo ali jih damo v kvašo. Mariniramo meso, zelenjavo, sadje. Mariniramo v olju, dišavnih mešanicah, odišavljenem kisu, sladkornem sirupu, gorčici itd.

Paniranje: Paniramo meso, ribe, sir, zelenjavo, sadje, koščke testa itd. Paniramo po dunajsko, na primer zrezke; najprej jih povijamo v moki, nato v stepenem jajcu in nazadnje v drobtinah. Po pariško živilo pomokamo in nato povijamo v raztepenem jajcu in ocvremo.

Filliranje: Meso narežemo na rezine — fileje. RIBE izkoščimo, pri čemer dobimo dva fileja, katera poljubno narežemo.

Glaziranje: Prelivamo jedi s svetlečimi se prelivom. Glaziramo z omakami, aspikom. Glaziramo jajca, meso, zelenjavo, sladice, sadje.

Ali sol povzroča čir?

Strokovnjaki so zbrali precej prepričljive dokaze o tem, da nenehna uporaba slanosti živil poveča možnost čira na prebavilih. Japonci, denimo, znani častilci vsega slanega, umirajo zaradi rane na želodcu šestkrat pogosteje kot Američani. Čir na želodcu je postal v Evropi zelo razširjen v 19. stoletju, ko so sol začeli uporabljati za konzerviranje živil. Pogostnost te bolezni se je zmanjšala v dvajsetem stoletju s pojavom hladilnikov in drugih načinov za preprečevanje kvarjenja hrane. Živali, ki jedo hrano z veliko soli, nazadnje zbolijo za gastritisom (vnetjem želodčne sluznice).

KORISTNO ZA LOVCE

Noga v najlonski vrečki

Lovcem in ribičem se velikokrat zgodi, da jim na terenu začne puščati čevlji ali gumijasti škorenj. To je posebno neprijetno, če dežuje ali če lovec hodi po rosi. Za popravilo navadno ni pribora niti časa. Kot prva pomoč v takšnih primerih so dobrodošle najlonske vrečke ali plastične vrečke, ki jih lahko kupite v vsaki trgovini oziroma jih imate doma. Plastične vrečke se enostavno obujejo na noga-vice, nato pa se obujejo škornji ali čevlji. Dve, tri plastične vrečke, zložene v lovski torbici, zavzamejo zelo malo prostora, zato jih je koristno imeti vedno pri sebi. Rešijo vas zadrž.

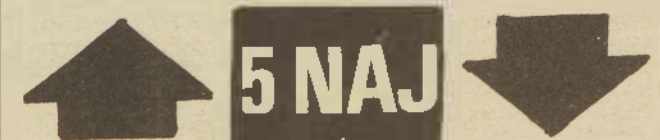
RECEPT ZA VAS

Obložena kuhana govedina: Meso operemo, v lonec nalijemo hladno vodo, dodamo jušno zelenjavo, opečemo čebulo, solimo in dodamo začimbe. Kuhamo dve uri. Meso narežemo na leseni deski, zložimo na oval in obložimo s praženim krompirjem in zelenjavo iz juhe. Lahko dodamo tudi hren s smetano.

Potrebujemo: (za štiri osebe) 60 dag govejega plečeta, 12 dag korenčka, peteršiljevo korenino, krhmel zelene, rezina kolerabe, košček pora, 1 žlico paradižnika in rezino čebule, sol, poper, lovorov list, 1,2 l vode, 15 dag hrena, smetano.

RADIO MURSKA SOBOTA

Glasbena lestvica, ki je na sporedu v oddaji 21 232. Lestvica tega tedna:

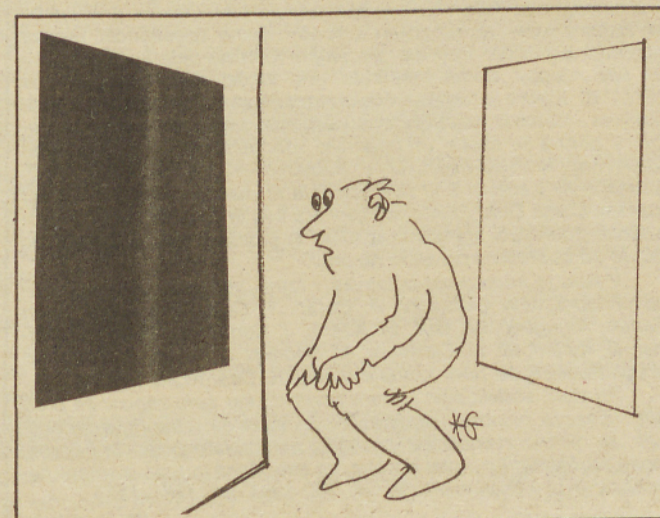
1. La isla bonita — Madonna
2. Hajdmo u planine — Bijelo dugme
3. Požeruh — Magnet
4. Vozi me vlak v daljave — Videosex
5. Ja sam za ples — Novi fosili

Predlagamo:
Moja Majda — Magnet
Pridi v bife — Kivi

Lestvica nastaja s sodelovanjem hi fi videostudija na Kidričevi 21, telefon 25 577, 69000 Murska Sobota.

Glasovnice — dopisnice — pošljite na naslov: Radio Murska Sobota, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota, s pripisom: za 5 naj.

NAŠA RISBA — VAŠ PRIPIS

Duhovite pripise k novi risbi pošljite najkasneje do četrtega, 4. junija na naslov: VESTNIK, Titova 29/1, 69000 Murska Sobota. Objavljene pripise honoriramo.

- Samo en deževni dan nas loči od jasnega »jutri« (Mertlik M.)
- Zgleda, da ima tudi dež inflacijo. (Branka)
- Nov sistem obrambe pred točo. (Madjar J.)
- Vidiš Jaka, totti štrajkaši pa bojo prišli z dežja pod kap. (Krančbinder K.)
- Presneto, zdaj pa res ne vem, ali tudi vreme komandira naš ZIS, ko je tako nestabilno. (Kramberger L.)

dr. Franc Žibrik ZDRAVLJENJE Z AKUPUNKTURO

Na Kitajskem zdravijo z akupunkturo čez dvesto obolenj. Ob leta 1956 jo uporabljajo tudi pri kirurških posegih kot protibolečinsko sredstvo brez klasične anestezije, ali pa v kombinaciji z njo. Pri akupunkturni anesteziji je operirani ves čas posega pri zavesti (buden), brez bolečin — in dokazano je, da si takšni operiranci hitreje opomorejo, ne bruhaajo po operaciji, rane se lažje in hitreje celijo in skrajšajo se rekonvalescenca oziroma rehabilitacija.

Svetovna zdravstvena organizacija je podala naslednji orientacijski seznam bolezni, ki jih uspešno lahko zdravimo z akupunkturo:

- boleznidihal: splošen prehlad, gripa, akutno vnetje obnosnih votlin, angina, akutni bronhitis in bronhialna astma;
- boleznistne votline: zobobol, bolečine po izpuljenju zob, vnetje dlesni, akutno in kronično vnetje žrela;
- bolezniprebavil: spazem (krč) požiralnika, zgaga, čir na želodcu in dvanajsterniku, akutno in kronično vnetje črevesja, driske, zaprtje, krčevite bolečine v trebuhu;
- boleznizivčevja: migrena in drugi funkcionalni glavoboli, vnetja obraznega živca, ohromelost nekaterih perifernih živcev, vnetja perifernih živcev, stanja po možganski kapi (ohromitve, motnje govora, čustvene motnje), nekatere vrste krčev;
- boleznigibal (kosti, sklepov, mišičja): vse vrste bolečin, ki spremljajo prehladna, vnetna, revmatična in degenerativna stanja, otrdelost sklepov in obklesnih vezi.

Z akupunkturo lahko v več kot 90 odstotkih odpravimo bolečino v nekaj minutah ali jo vsaj omilimo za znosno. Bolečina je najneprijetnejša spremljevalka poškodb, okvar in bolezni: mučna je, izčrpa bolnika, mu jemlje spanec in apetit, ga duševno prižene in ovira zdravljenje. Zato smo jo dolžni preganjati, odpraviti ali vsaj omiliti, kakor so to poskušali zdravniki že pred nami. Stari Rimljani so poznali pregovor: »Divinum opus est sedare dolorem«, kar pomeni: Božansko opravilo je omiliti bolečino.

V novejšem času uporabljamo akupunkturo tudi pri boleznih zasvojenosti: pri alkoholizmu, kajenju in zastrupljanju z drogami. Dobre rezultate dosežemo tudi pri zniževanju telesne teže predebelih ljudi.

Z akupunkturo lahko vplivamo na človekovo telesno odpornost, na duševno razpoloženje, na nespečnost, na motnje seksualne potence, na različne alergije, na stanje nezvesti ter šoka in na močenje postelje pri otrocih.

Čeprav je akupunktura povsem neškodljiva metoda zdravljenja in jo lahko uporabljamo tudi pri bolnikih z okvarjenimi jetri in ledvicami, ko so nekatera druga zdravila zelo škodljiva ali celo prepovedana, pa je uspešna le, če je pravilno indicirana in večje izvajana. Približno 10 % bolnikov reagira na akupunkturo slabše ali pa sploh ne: to so predvsem stari ljudje, zelo izčrpani bolniki in preobčutljivi in duševno iztirjeni ljudje. Prepovedana je pri akutno pijanih, previdnost pa je potrebna tudi pri nosečnicah. (Prihodnjič: Naše izkušnje z akupunkturo)

Majhen otrok, velika želja

Vse, kar ugaja, ne pogasi žeje: kakao, limonada in sadni sirupi na primer ne.

Čim manjši je otrok, tem bolj občuti žejo. Dojenčki in majhni otroci naj bi na dan popili za petino telesne teže tekočine, šolski otroci in mladostniki pa potrebujejo vsaj liter tekočine. Človeško telo samo gospodari z vodo, odvečno količino enostavno izloči. Če pa je tekočine premalo, je razkroj strupov v jetrih in ledvicah oviran. In kaj naj otrok pije? Najboljši so sadni in zeliščni čaji, ki jih sami pripravimo (kupljeni sirupi vsebujejo največkrat preveč sladkorja). Tudi sladkana limonada ne poteši prave žeje, dodatne kalorije pa tudi niso zaželeno. Naravni sadni sokovi (brez dodatnega sladkorja), ki jih razredčimo z nekaj vode, imajo tudi to prednost, da dovajajo vitamine. In kako je z mlekom? Posneto mleko in sirotka gasita žejo, polnomastno mleko pa bolj nasiti.

SESTAVIL MARKO NABAST	ANGLEŠKA DRŽAVNA CERKEV	EGIPTOVSKI FARAON	TOVARIS	POŠKOBA TKIVA OD MRAZA	NAJBOLJ RAZŠIRJENA TEKOAČINA	RUDNINA ALUMINIJEV SILIKAT	GRANICARJI V STAREM BIZANCU
TORBA ZA SPISE							
NOVI VEK V GEOLOŠKI ZGODOVINI ZEMLJE							
REJEC GOVEJE ŽIVINE							
LONG PLAY			ROMUNSKI DROBIZ VOLOVSKA ANTILOPA				
PRITOK ORAVE V VZHODNI TIROLSKI					IVAN TAVČAR ZABAVLJICA		
KALJ		DELI KNJIGE GROFLJA V ANGLIJI					
MESTO V JUŽNI TURCIJI						ŽENSKO IME	EDEN OD ZAROTNIKOV PROTI CEZARJU
IZ LEDU ŠTRLECA GORA NA GRENLANDU							
HUDA JEZA BES					GORA NA KRETI VZHODNA NEMCIJA		
TORIJ			ŠPORTNO OBLAČILO NATRIJ				
DAVNI VZHODNI GERMANI							
FILMSKI IGRALEC SHARIF						ALBERT JAKOPIČ	

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: desnica, ekvator, klenost, loto, Te, Ag, smer, sad, Uri, I. Err, J, rakovka, Aladar, Nal, Ti, enooček, ciganka.

Tekmovanje v žabjih skokih

Pred nedavnim smo si ogledali dramsko predstavo, ki so jo zaigrali člani dramskega krožka naše šole z naslovom Tekmovanje v žabjih skokih. Na igrice so se zelo dobro pripravili učenci šestih razredov. Dramsko predstavo je režirala vodja dramskega krožka tovarišica Albina Ficko. Svojo vlogo sta najbolje odigrala general Žabon in Dominio. Na koncu predstave smo vsem nastopajočim močno zaploskali in jih tako nagradili za njihov trud. Takih igrice si še želimo!

Vanja Gorinšek
COŠ Jože Kerenčič
G. RADGONA

Slovo ljubezni

Mene je pustil sredi samote,
k drugi odšel je zaradi lepote,
glebam sedaj, kako z njo se smeji,
mene pa srce boli, boli.

Bilo nama je lepo,
ko sva naokrog objeta hodila
in govorila,
da se večno bova ljubila.

Sedaj na to me vežejo
le še spomini,
spomini bridkosti,
prve ljubezni v rosi mladosti.

Stanka Lang, 8. a
OŠ Grad

IZ BUČKOVEC

Oglašamo se vam iz Bučkovec, manj znanega oddaljenega kraja. Tu pri nas se je naselilo zlasti kmečko prebivalstvo. V okolici nimamo nobene objekta, kjer bi se ljudje zaposlili in bi se razvila industrija. Ljudje, ki nimajo veliko zemlje, odhajajo v večja mesta, kjer najdejo zaposlitev. Otroci iz bližnjih in daljnih krajev obiskujejo šolo v Bučkovcih.

Šolska zgradba je stara, dotrajana, zastarela in premajhna. V njej imamo le šest učilnic in majhno telovadnico, kjer je bila včasih učilnica. Vsi prostori so slabo opremljeni. Tako morajo hoditi naši učenci v popoldansko izmeno, kar pa je zelo naporno. V bližini šole je stanovanjski blok, kjer je tudi pošta in ambulanta. K šoli spada igrišče, ki pa ga le težko vzdržujemo. Imamo tudi gasilski dom s potrebno gasilsko opremo. Naš kraj je še v razvoju. Tudi ljudje dajo veliko več v gostilne, kot pa za izgled našega kraja. Želimo si novo telovadnico, primerne prostore za mladino, bolj urejeno igrišče. Vse kar si želimo, ni izmišljeno. Telovadnica je res potrebna, ker v takšnih pogojih ni mogoče delati. Toda povsod, kjer zaprosimo za pomoč, dobimo samo obljube. Le enkrat smo slišali resnico, ne spomnim se človeka, temveč njegovih besed. Dejal je: »Vaša želja ne bo uslišana takoj, niti po petih letih končana!«

Vse to razumemo, vendar bi se tudi mi radi počutili enaki drugim otrokom v naši domovini, čeprav živimo še vedno v nerazvitem kraju.

PIONIRJI IN MLADINCI
OŠ FRANC BELŠAK, BUČKOVCI

Varujmo naravo!

Vse prepogosto slišimo grozljive vesti, da je v tej reki onesnaženost kritična, da ta pokrajina nima več pitne vode ali še kaj hujšega. Se sploh zavedamo, kam vse to pelje?

Da bi poskušali odgovoriti na to vprašanje, smo se tudi učenci naše šole zbrali na posebnem sestanku na temo »Varstvo okolja«. Na začetku smo prebrali rezultate ankete, ki smo jo izvedli na šoli. Vsi se zavedamo, da je naša okolica onesnažena in da bi jo morali obvarovati pred še hujšim propadom, vendar so se pojavila vprašanja, kako se tega pravilno lotiti. Nato so učence biološkega krožka prebrale raziskovalne naloge, ki so se nanašale predvsem na kmetijstvo in onesnaževanje s škroplivi. Rezultati so vse prej kot zadovoljivi, saj kmetje nimajo ustrezne izobrazbe in včasih prav mačehovsko ravna jo z naravo.

K zadnji točki našega dnevnega reda pa je sodila razprava o nakazanih problemih. K sodelovanju smo povabili tov. Poredoša, predstavnika iz kmetijske zadruge, ki nam je obširno razložil stanje onesnaženosti in pa vzroke, zakaj do onesnaževanja prihaja. Tov. Poredoša je spregovoril o odlaganju odpadkov v naši krajevni skupnosti, ki so sicer higienski, vendar premalo zaščiteni. Z voditeljico tov. Prelogovo, ki je dala predlog, da bi po vaseh postavili kontejnerje za smeti, smo se vsi strinjali.

Mogoče bodo naši sklepi vsaj malo pripomogli k lepši, čistejši naravi. Za to pa naj ne bi skrbeli le tisti, ki so za to zadolženi, ampak vsa k posameznik, ki mu je vsaj malo do tega, v kakšnem okolju živi.

Vida GIDER
OŠ TIŠINA

Kje so štorcklje?

Morda ste v prejšnji številki Vestnika, v vaši rubriki seveda, spregledali povabilo za sodelovanje v akciji, s katero bi ugotovili, v katerem pomurskem kraju je največ štorckljin gnezd, kje se nahajajo in če se je zgodilo kaj posebej zanimivega. Torej to želimo zvedeti čim prej, zato se oglašite! Doslej sem prejel le dva prispevka o štorckljah, vendar manjkajo konkretni podatki.

Prijateljstvo

Prijateljstvo, beseda, ki je vsa komur znana, ki pa ni le beseda. Človek postaja vse bolj suženj temnih dni, hitrosti in tistih hudih napetosti, vse bolj pozablja na trenutke družabnosti in veselja. Tako tone in se utaplja ne vedoč, da je življenje prekratko, da bi storil vse, kar želi, misli in upa.

Zaprta med štiri zidove razmišljam o mladih, ki se zdaj peljejo do svojih pobratenih šol in se smejejo z vrstniki. V mislih vidim ropotajoče verigo vagonov, ki veselo režejo skozi gozdove in hvalijo lepoto domovine. Zakaj ne jaz? Zakaj se tudi jaz ne peljem? Ne, ne zmorem poti, vsaj ta trenutek ne, pretežka je zame. Sprašujem se le z zakaj, zakaj mora biti zame zmeraj vse pretežko, zakaj je zame le postelja, pobeljen zid, ljudje v belih plaščih in vsa ta neskončna belina, ki je ne maram. Prav zdaj moram ležati v tej stavbi, polni bolnikov, ko pa je nekje v daljavi tako lepo. Bolezen, zakaj si izbrala prav ta trenutek? Takrat se utrne solza iz mojega že tako mračnega očesa. Oprostite mi, letos se ne bomo videli, pisala vam bom le: Pa lepo se imejte! Predajam se mislim in sanjam, da sem v objemu dekleta, ki mi je tako blizu, pa vendar precej daleč, v objemu te deklice, ki mi piše pisma in se trudi, da mi bodo razumljiva, z menim nepoznanim naglasom, ki pa ga vseeno razumem. Lepo je imeti prijateljico z druge republike, s katero me veže dolga pot in skupna domovina. Z lepimi sanjami zaspi in se v mislih vozim z vlakom v lepe južnejše kraje. S soncem v očeh se zagledam v razglednico, ki jo je pisala tista drobna roka, katero bi držala v svoji če bi se znebila sedanje »prijateljice«, ki me združuje — boleznijo.

Tudi kruta bolečina mine, za njo se vrne prihodnost, kije zame neboleča in jo imam rada! Zadolvoljna sem tudi s sedanostjo, zadovoljna z bolečino, ki jo delim s prijatelji. Vem, ne bodo pozabili name, pa čeprav so nekje daleč.

Mateja Vinkovič, 8. a
OŠ 17. oktober, Beltinci

VARNOST MLADIH KOLESARJEV

Veliko govorimo in pišemo o vzgoji in varnosti v prometu, predvsem mladim in otrokom.

Spominjam se primera, ki se je nedavno pripetil nedaleč od mojega doma. Mene so učili, da je treba hoditi po levi strani cestišča, (tam, kjer ni pločnika). Zato me je toliko bolj zanimala nezdoda, ki se je zgodila na cesti proti Rakitčanu, kjer je ločena kolesarska steza od ceste. S Čopove ulice pa je pripeljal avto, se ustavil pred znakom »STOP« in počasi zavil proti Rakitčanu. Zaradi neprevidnosti pa ni opazil kolesarja, ki je pripeljal z voznikove desne strani.

Tako ga je zadel. Kolesar je padel po cestišču, vendar se je kmalu pobral in na voznikovo vprašanje odgovoril, da je vse v redu in se hitro odpeljal.

Se zdaj sem v dvomih, kateri od njiju je zagrešil nesrečo, ki se je srečno končala. Pomislim na vse tiste kolesarje, ki se vozijo zjutraj v šolo. Mislim, da se vozijo po napačni strani, saj so nas učili, da se po kolesarski stezi moramo voziti po desni kakor vozniki avtomobila.

Zvone ZAKŠEK, 8. b
OŠ E. Kardelj
Murska Sobota

Srečanje s starimi znanci

PRISPEVEK K 50-LETNICI LISTA
MLADI PREKMUREC

7 KPA je nadejal z organiziranjem pomembnih kulturnih srečanj. Večer slovenskih književnikov in jeseni 1937 recitacijski večer z vmesnimi predavanji (Čačinovič, Kovač, Sapač) o najbolj perečih družbenogospodarskih vprašanjih delavske, kmečke in študirajoče mladine.

Med izhajanjem drugega in tretjega letnika je nemška vojaška sila (tudi organizirana kot Oš) skupno z Italijo brisala meje evropskih suverenih držav. Marca 1938 je bila izvršena že dalj časa pripravljena nasilna priključitev Avstrije Nemčiji, ki pa so jo Avstrijci kaj kmalu, skoraj stoodstotno, potrdili z oddanimi glasovi.

Mračna senca kljukastega križa je že mrazila prihodnost slovenskega naroda in seveda tudi Jugoslavije. Iz ljubljanske Univerze pljusne močan val narodnoobrambnega gibanja — doba narodnoobrambnih taborov.

Maja 1938 je širok pas obmurskega Prekmurja prizadela izredno velika poplava.

V klerikalnih — Kleklov krog — prekmurskih vrstah se ponovno začne preštevovanje zaslug in zaslužnih mož za osvoboditev (priključitev) Prekmurja kraljevini SHS. Srečala se dva interesa z istim imenovalcem. Črenšovci s Kleklov v ospredju in JRZ s pridobivanjem vpliva za profašistično politiko, ki jo je izraziteje vodila po priključitvi Avstrije. Tako je bila črenšovska proslava (11. sept. 1938) 20-letnice osvoboditve dejanskega tabora JRZ. Poudarek črenšovskim težnjam in željam pa je izražala 25-letnica izhajanja Novin, ki so bile polne zgodovine in zaslug upokojenega črenšovskega župnika. Naslednje leto pa je bila pod naslovom Prekmurski teden druga proslava 20-letnice prekmurske osvoboditve. Tako je Prekmurje (17.—25. junija 1939) dvakrat proslavljalo svojo osvoboditev — katera je bila prava, niso povedali vse do leta 1945. Dogodki tega časa so nedvomno močno vznemirjali mladino, posebno še prekmursko študirajočo, ki je s starši (vsaj občasno) živela ob dveh majavih, ogroženih mejah. Zavele je duh sodelovanja med poštenimi, ne glede na to, v katerem klubu so bili vključeni. V pripravi za občni zbor KPA je Franc Sapač (8. julija 1938) pisal Roganu (predvidenemu predsedniku): »Od strani katoliških akademikov (ne oficijelno Zavednost) je v juniju prišla pobuda za skupno nastopanje in delo vseh prekmurskih akademikov« po zelo aktualnih vprašanjih kot je regulacija Mure. O takih vprašanjih naj bi se zbiralo čimveč akademikov vseh naziranj. Zaradi tega ne bi bilo potrebno ustanavljati kakove nove organizacije »rešitev smo našli: zbiranje okrog Mladega Prekmurca, tovarišje sestajanje in sprotne določanje konkretnega programa za delo /.../« Sapač tovarišjo naroča konkretno delo: zbiranje podatkov o škodi, ki jo povzroča Mura. Spodbuda ni bila uresničena.

Čas je bil tak, da so se vrstila potikanja: kaj je in čigav je Mladji Prekmurec. To niso razčistili niti nekateri ocenjevalci lista po letu 1945.

Sredi drugega letnika, v št. 5—6 je bilo objavljeno: »Pri Mladem Prekmurcu se ne zbira samo določeni krog sodelavcev, temveč je dobrodošel vsak, ki ima veselje do pozitivnega dela.« Ker pa je nepoštenost izredno trdglava, sta uprava in uredništvo objavila v zadnji številki drugega letnika izjavo: »Povejte vsem znancem in prijateljem, da je Mladji Prekmurec samostojen in da ni od nikoga odvisen, da je Mladji Prekmurec list mladih Prekmurcev, da se pri njem zbirajo vsi, brez ozira na politiko in svetovni nazor, vsi, ki hočejo biti nekoč v pomoč našemu revnemu prekmurskemu ljudstvu. To jim povejte, pa jim pokažite naš list, pa vam bomo verjeli.« To opredelitev je bilo potrebno uresničevati tako v uredniški politiki kakor tudi v upravi. Zato tudi nismo prosili nobene podpore od katere koli organizacije, društva ali države. Nekaterim pa ni bilo jasno, kakšen je cilj take samostojnosti. V prvi številki naslednjega letnika sta konzorcij in uprava izrazila v zahvali za todatodan in prihodno naklonjenost, da so »s tem naklonjeni stremljenjem prekmurske slovenske mladine, ki stremi za uresničitvijo čimbolj skladnega sožitja Prekmurja s slovensko in jugoslovansko skupnostjo in ki ima voljo doprinesati čimveč k skupni kulturni rasti in zato tudi k dvigu narodne samozaveesti in k poglobitvi in razširitvi ponosa, ki odklanja vsak naše korenine izpodjedajoč vpliv«.

Kako so opredeljevali list pred vojno, ni treba posebej obravnavati, nekaj je že bilo omenjeno in še bo. Po osvoboditvi so Mladega Prekmurca opredeljevali kot literarno in publicistično revijo, dejansko glasilo KPA, glasilo prekmurskih visokošolcev in gimnazijcev prekmurskega mladega rodu sploh — nadaljnje navajanje bi moglo biti že dolgočasno. Značilnost teh opredelitev je, da list utesnjujejo v zaprto regionalnost, ki smo jo z uredniško politiko vztrajno in uspešno tudi premagovali. Kakšen je bil odnos med KPA in listom? Ker je arhiv KPA uničen (1941. leta), se pri odgovoru moram zanašati tudi na svoj spomin in drobce ohranjenega lastnega arhiva. Sapač je v že navedenem pismu (8. julija 1938) opozoril Rogana, naj na občnem zboru »opozori novodošle tovariše na Mladega Prekmurca /.../« Malo poagitriraj zanj, ne samo da bodo naročniki M. P., ampak tudi njega sodelavci. Zdjaj v počitnicah je posebno prilika, da se tovariši lotijo dela, pa naj bo to literarnih poskusov ali študiranja domačih problemov, gospodarskih in socialnih, za vse to je M. P. na razpolago.« Tako opozorila so se ponavljala, vendar ni bilo željenega odziva. Nekoliko sem bil prizadet, ko me je uprava lista 16. aprila 1940 opozorila: »Akademikov je sramotno malo naročenih.« Med izhajanjem treh letnikov lista sem bil v vodstvu KPA in lahko trdim, da o njem nismo nikdar razpravljali kot osrednji točki dnevnega reda. To je bilo deloma tudi opravičljivo zaradi budnosti nasprotnikov. Tudi zunaj dnevnega reda nismo nikdar razpravljali, kako bi si KPA uredil ali utrdil pokroviteljstvo nad listom, niti da bi mu bil kak ideološki tutor. To pa ne pomeni, da o njem nismo razpravljali v medsebojnih pogovorih, saj so bila različna mnenja o sodelavcih, vsebini in tudi opremi. Ob neki priliki je bil M. Bagar precej nezadovoljen s frontno širino sodelujočih, pa sva razpravo kaj dobro končala: sodeluj in kritično ocenjuj! Posledica je bila njegov dober sestavek Kaj hoče mladinsko gibanje (11/7-8). Koliko je bil Mladji Prekmurec glasilo visokošolcev in gimnazijcev, moremo ocenjevati po vsebini in predvsem po sodelujočih. V poziciji so skoraj vsi prispevki »domačinov«, in to predvsem štirih (Naci Kranjec-Pajlin, 17; F. Šebjanič — tudi Fred Kališ, 16; F. Murčič—Ali Kardoš, 9 in dva prevoda iz madžarščine, ter Marika Kardoš-Marija Duh, 7) in med njimi sta bila le dva člana KPA. Visokošolci (tudi člani starešinstva KPA) in gimnazijci so prispevali od 30 do 50 odstotkov proze in razprav.

V listu je sodelovalo iz letnika v letnik več piscev »nedomačinov-Prekmurcev« (Albrecht, B. Borko, T. Čufar, Boris-Igor Fakin Torkar, A. Ingolič, M. Kajč, M. Kokoli, J. Kontler, E. Muser, R. Rehar, B. Rudolf, dr. M. Slavič, dr. M. Snuderl, J. Šeligo, F. Vodnik in drugi. Posebej pa bom kasneje omenil K. Destovnika-Kajuha.)

Pri vseh sodelujočih moram ponoviti, kar sem zapisal že pred leti: »Beseda nekaterih sodelavcev je, sicer še v neobjavljenih oblikah, že močno zvenela ter oznanjala med zajeto bolečino in družbeno problematiko nekaj novega, za tiste čase in tiste razmere nesvadanjega.« (Panonski zbornik, PZ, 1966, str. 146—147.)

(Se nadaljuje)

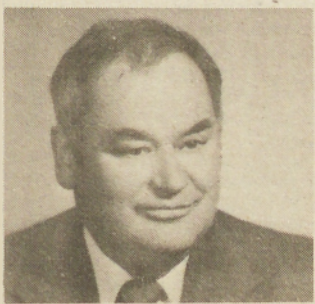
PIŠE IN RIŠE
JELKO PETERNELJ

»RDEČA JAVKA«

MEJAS PREDHODNIK AEROKLUBA MURSKA SOBOTA

Aeroklub Murska Sobota letos praznuje 40-letnico uspešnega delovanja. Predhodnik tega kluba je bil Mejaš iz Gornje Radgone. Med ustanovitelji Mejaša je bil tudi Evgen Škraban iz Murske Sobotice, s katerim smo

se pogovarjali o začetkih delovanja letalstva v Pomurju.

— Kako se spominjate začetkov letalske dejavnosti v Pomurju?

»Takoj po osvoboditvi se je začela era ljudske tehnike. Radgončani, ki so že v predvojni Jugoslaviji zgradili jadralno letalo, ki so ga Nemci odpeljali, so to dejavnost nadaljevali tudi po osvoboditvi. Maja leta 1945 — takrat sem bil zaposlen pri avtomehaniki Žnidarič v Gornji Radgoni — smo z avstrijskega Wildona, kjer so Nemci na posebnem letališču vzgajali jadralne pilote, pripeljali s pomočjo Radenske, ki je imela tovorno vozilo, tri jadralna letala, ter jih namestili na sedanem stadionu Bratislava in enotnosti v Gornji Radgoni. O tem smo obvestili tudi prijatelje v Mariboru, ki so pripeljali iz Avstrije prav tako nekaj jadralnih letal. Začetki našega delovanja so bili skromni. Sami smo si zgradili vitel, ki

je bil sestavljen iz nemškega motorja, kanadskega diferenciala in francoskega menjalnika. Tako smo začeli z letenjem v Gornji Radgoni. Ob sobotah in nedeljah smo s to vlečno napravo potegovali jadralna letala v zrak. V tem času pa so k nam prihajali tudi inštruktorji oziroma učitelji letenja iz Maribora, pred katerimi so tudi opravljali izpite za jadralne pilote. Sam sem naredil A in B izpit. Nato sem odšel na Srednjo tehniško šolo v Ljubljano in za nekaj časa zapustil to dejavnost.

— Kako pa je bil potem ustanovljen Aeroklub Murska Sobota?

»Ker takrat v Murski Soboti ni bilo letališča, so fantje in dekleta prihajali v Gornjo Radgono, kjer so se urili v letalski dejavnosti. Ščasnoma so si tudi v Murski Soboti ustvarili razmere za delovanje in tako verjetno ustanovili Aeroklub Murska Sobota. Podrobnosti o tem mi niso znane.

— Soboški aeroklub letos praznuje pomemben jubilej. Kaj bi lahko rekli ob tem?

»Prejšnjim in sedanjim članom Aerokluba Murska Sobota lahko samo čestitam za opravljeno pomembno delo. Znano je, da ima ta klub lepo urejeno letališče, ki je eno najboljših v Jugoslaviji, kar dokazuje tudi dejstvo, da vsako leto prihajajo sem gojenci vojaške šole iz Mostarja. Soboški aeroklub ima danes tudi letala in kadre. Leta 1953, ko sem se vrnil v Mursko Soboto, sem se takoj vključil v ta klub; pomagali smo mu tudi pri popravilu letal, vendar se sam aktivno nisem ukvarjal z letenjem.

F. Maučec

SRL — ženske

Polana še naprej v republiški ligi

V zadnjem kolu tekmovanja v slovenski ženski rokometni ligi je Polana premagala Mlinotest iz Ajdovščine s 17:12 ter si tako zagotovila obstanek v ligi. Strelke za Polano: Horvatova 6, Vugrinčeva 3, Kavaševa, S. Hozjanova in M. Hozjanova po 2 ter Viragova in Laslova po enega.

Končna lestvica

Kranj	22	19	2	1	580:375	40
Novo mesto	22	17	2	3	637:532	36
Kočevje	22	13	6	3	506:461	32
Olimpija	22	13	0	9	547:481	26
Branik	22	13	0	9	396:401	26
Iskra	22	11	1	10	514:429	23
Burja	22	10	0	12	443:535	20
Alples	22	7	1	14	475:532	15
Mlinotest	22	6	3	13	490:516	14
POLANA	22	6	0	16	406:494	12
Veta	22	6	0	16	425:551	12
Ferrotehna	22	3	1	18	436:548	7

Pomurska nogometna liga

Rezultati — 19. kolo

Renkovič:Veržej	0:2
Hotiza:Dobrovnik	4:2
Rakičan:Bakovič	3:6
Odranci:Turnišče	2:1
Tišina:Polana	0:3
Črenšovci:Belinka	4:0
Belinka	19 13 3 3 55:31 29
Veržej	19 10 7 2 41:19 27
Dobrovnik	19 12 3 4 46:30 27
Črenšovci	19 9 6 4 42:30 24
Tišina	19 9 3 7 42:38 21
Bakovič	19 5 7 7 29:30 17
Odranci	19 6 4 9 31:41 16
Hotiza	19 4 7 8 37:39 15
Polana	19 5 4 10 23:34 14
Renkovič	19 5 4 10 28:41 14
Turnišče	19 5 4 10 39:54 14
Rakičan	19 2 6 11 32:58 10

TKS MURSKA SOBOTA

Vedno siromašnejši telesnokulturni dinar

V soboški občini, kjer gojijo 26 različnih športnih panog in v okviru 130 osnovnih telesnokulturnih organizacij vključujejo okrog 20.000 občanov, postaja telesna kultura sestavni del življenja delovnih ljudi in občanov. V občini nenehno povečujejo število nosilcev športnorekreativne dejavnosti v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, načrtneje skrbijo za zdravstveni nadzor in zavarovanje športnikov ter uvajajo nove oblike dela. Tako so v lanskem letu uspešno uresničili zastavljene naloge na področju športne rekreacije, šolskega in tekmovalnega športa. To so ugotovili na seji skupščine TKS Murska Sobota, ko so obravnavali realizacijo lanskega programa.

Ti uspehi so toliko pomembnejši, ker so bili doseženi pretežno z amaterskimi delavci ter skromnimi finančnimi sredstvi.

Telesnokulturne delavce v soboški občini pa skrbijo letošnja gibanja, ki so posledica interventnih zakonov. Zaradi omejene porabe znašajo v letošnjem prvem trimesečju presežna sredstva za telesno kulturo 14 milijonov dinarjev in so morali drastično znižati prispevno stopnjo za 0,12 odstotka ali skoraj za polovico, tako da leta znaša za maj in junij le 0,17 odstotka od bruto osebnih dohodkov, kar bo lahko imelo hude posledice za nadaljnjo dejavnost telesne kulture. Delegati so namreč ugotavljali, da

se realna vrednost sredstev za telesno kulturo nenehno znižuje. To potrjuje tudi podatek, da je soboška občina po prispevni stopnji za telesno kulturo na 64. mestu v Sloveniji in imata nižjo prispevno stopnjo samo dve občini. Poleg tega pa se nenehno povečuje tudi odstotek deleža sredstev za skupni slovenski program. Takšno stanje vsekakor zbija skrb, zlasti če v kratkem ne bo dovoljena večja poraba. Ker je denarja očitno premalo za sedanjo razvitost telesne kulture v soboški občini, s prehodom na plačevanje prispevkov iz dohodka pa bo tega še manj, ker ga ne bodo plačevali zubarji, bo nujno omejiti nekatera tekmovanja.

Feri Mučec

Odbojka — II. RL — moški

Končna lestvica

LJUTOMER	18	15	3	51:19	30
Str. reka	18	14	4	48:22	28
Vuzenica	18	10	8	37:29	20
Hoče	18	9	9	36:34	18
POMURJE	18	9	9	33:40	18
Celje	18	8	10	34:38	16
RADENCI	18	8	10	32:33	16
Sempeter	18	7	11	32:42	14
F. Malgaš	18	5	13	23:46	10
Braslovce	18	5	13	23:46	10

Odbojka — II. RL — ženske

Končna lestvica

Rogoza	16	15	1	46:12	30
Kamnica	16	13	3	45:13	26

Ruše	16	10	6	41:25	20
P. Branik	16	10	6	32:31	20
Celje	16	9	7	28:20	18
Prevalje	16	8	8	32:31	16
Braslovce	16	5	11	23:36	10
POMURJE	16	2	14	16:42	4
IC Maribor	16	0	16	2:48	0

Gančani	19	7	3	11	30:39	15
Filovci	19	6	3	10	24:44	15
Cankova	19	2	7	10	27:39	11
Apacé	19	5	1	13	24:57	11

II. MNL MS

Rezultati — 22. kolo	
Serdica:Puconci	1:0
Grad:Selo	1:2
Hodoš:Šalovci	1:3
Vrelec:Rogašovci	2:4
Romah:Prosenjak	4:3

I. MNL MS

Rezultati — 19. kolo	
Gančani:Radgona	4:3
Carda:Apacé	4:0
Ižakovci:Cankova	1:1
Tromejnik:Tešanovci	5:6
Dokležovje:Lipa	8:1
Filovci:Ljutomer	1:3

Dokležovje	19	17	1	74:24	35
Lipa	19	11	2	61:37	24
Tromejnik	19	10	4	54:32	24
Tešanovci	19	7	6	32:37	20
Carda	19	9	1	38:34	19
Radgona	19	8	3	29:34	19
Ižakovci	19	7	4	34:31	18
Ljutomer	19	7	3	33:30	17

ONL Lendava

Rezultati — 20. kolo	
Mladost:Mostje	3:4
Kobilje:Bistrica	2:1
Žitkovci:Petišovci	0:2
Nedelica:Zvezda	5:2
Panovja:Nafta	1:3
Olimpija:Kapca	4:1
Lakoš:Graničar	1:2

V NEKAJ VRSTICAH

ODBOJKA

— Odbojkarji Ljutomera, novi član prve republiške lige, so okrepjeni s tremi igralci Radence, gostovali v Ingolstadt v ZR Nemčiji na mednarodnem turnirju. Med 11 ekipami so zasedli drugo mesto ter prikazali dobro igro. Na turnirju so sodelovale ekipe iz Avstrije in ZR Nemčije.

SPEEDWAY

— V Ljubljani je bila druga dirka za prvenstvo Slovenije, na kateri so zopet bili najboljši pomurski speedwayisti. Zmagal je Čaba Lazar iz Lendave pred klubskim kolegom Arturjem Hovatom in Radgončanom Albertom Kocmutom. Po dveh dirkah vodi Kocmut 28 pred Horvatom, 27, Lazarjem, 27 točk.

ATLETIKA

— Na občinskem tekmovanju za APPS za 5. in 6. razrede je zmagala OŠ Belinci. Zmagovalci v posameznih disciplinah pa so bili — pionirji — 60 m: Tratnjek (Bel.); 300 m: Žizek (Bel.); 600 m: Baranja (Ti.); daljava: Seruga (Bel.); višina: Horvat (Bel.); met žogice: Pihler (Grad). Pionirke — zmagala je OŠ Belinci. Zmagovalke v posameznih disciplinah — 60 m: Luteršmit (Pu.); 300 m: Hegeđuš (OŠ III.); 600 m: Pal (Bel.); višina: Bočkaj (Bak.); daljava: Erjavec (Bel.); met žogice: Jerebic (Bel.). Rezultati za 7. in 8. razrede — v obeh konkurencah so ekipno zmagali Belinci. Pionirji — 100 m: Gider (Ti.); 300 m: Zamuda (Ti.); 1000 m: Ficko (Grad); višina: Marič (OŠ I.); daljava: Zver (Bel.); krogla: Mlinarič (Bel.); žogica: Legenič (OŠ III.); štafeta 4 x 100 m: OŠ Belinci. Pionirke — 100 m: Lapoš (Ti.); 300 m: Gider (Ti.); 600 m: Rajh (Grad); daljava: Horvat (Bel.); višina: Štiblar (Bak.); krogla: Vrdoljak (OŠ II.); žogica: Pucko (Bel.) in štafeta 4 x 100 m: Belinci.

— V Gornji Radgoni je bil v počastitev dneva mladosti 9. tradicionalni tek po ulicah, na katerem je sodelovalo 256 tekačev. Zmagovalci v posameznih kategorijah so bili — moški: do 5 let: Mulec, 5—6 let: Logar, 1. in 2. razred: Neuvirt, 3. in 4. razred: Pihler, 5. in 6. razred: Katan, 7. in 8. razred: Krempf, 16—27 let: Holdinar (Lentari), 28—40 let: Koudila (Černelcovi), nad 40 let: Klemenčič (Radgona) in absolutna kategorija: Grabar (Pomurje), ženske — do 5 let: Bežjak, 5—6 let: Gorenčič, 1. in 2. razred: Lapi, 3. in 4. razred: Zunič, 5. in 6. razred: Vrtnjak, 7. in 8. razred: Perko, absolutna kategorija: Pergar (Pomurje).

— ŠD v KS Tišina je v počastitev dneva mladosti pripravilo prvi nočni štafetni tek, na katerem je sodelovalo 125 tekačev. Največ uspeha so v pionirskih vrstah imeli domačinci, saj je pri mlajših in starejših pionirjih in pionirkah zmagala OŠ Tišina. Med mladinci je bila najboljša štafeta Cankarjevega naselja iz Murske Sobotice, pri mladinkah pa AK Pomurje. V tekmovalni članov posamezno je zmagal Grabar (Pomurje), med članicami pa Banfijeva (Pomurje).

NOGOMET

— V prvenstveni tekmi slovenske nogometne lige je Teol Slovan iz Ljubljane v Murski Soboti premagal domačo Muro z 1:0. Mura je s 24 točkami na četrtem mestu, v naslednjem kolu pa igra v Domžalah.

— V tekmovalni območne slovenske nogometne lige je lendavska Nafta doma premagala Svobodo iz Brežic z 1:0. Castni zadetek je dosegel Pal.

— V polfinalni tekmi za pokal NZS je Ingrad Klavivar v Celju premagal lendavsko Nafto s 5:1. Časten zadetek je dosegel Suč.

— Na četrtfinalnem nogometnem turnirju SRS starejših pionirjev za ŠSD je Murska Sobota premagala Ptuj z 8:0. Ekipa Maribora ni nastopila.

TENIS

— V nadaljevanju prvenstva v tretji republiški teniški ligi je Radgona zabeležila dve zmagi. Premagala je Zalec s 5:0 in Ravne s 3:2. Radgončani imajo pet zmag in en poraz in se bodo s kranjskim Triglavom borili za prvo mesto. (M. Strah)

ŠPORTNI RIBOLOV

— V Šoštanju je bilo republiško prvenstvo članov v troboju. Ekipa Ljutomera je zasedla drugo mesto, med posamezniki pa je bil Mirko Božič (Ljutomer) prvi, Bagari (MS) drugi in Pok (Ljutomer) tretji.

— Na republiškem mladinskem prvenstvu v ribolovu v Mariboru za pionirje in mladince so lep uspeh dosegli Ljutomerčani. Ekipno so zasedli prvo mesto, med posamezniki pa sta po sektorjih zmagala Balazic in Buzeti, Lukač je bil drugi (vsi Ljutomer). Ekipa Murske Sobotice je bila šesta, Lendava pa sedma. Balazic se je s to zmago uvrstil v slovensko mladinsko reprezentanco.

— V nedeljo, 31. maja, bo RD Ljutomer prvič organizator republiškega prvenstva v športnem ribolovu za člane in članice.

— RD Radgona (enota Tišina) in ŠD v KS Tišina sta pripravili tekmovalne v ribolovu. Pri pionirjih je zmagal Titan, pri članih Krajnc, pri članicah Horvatova in pri rekreativcih Berden.

JUDO

— V Ljubljani je bilo republiško prvenstvo za mladinke. Lep uspeh so dosegle Sobočanke, ki so osvojile dve prvi in eno tretje mesto. Naslov republiškega prvaka sta osvojili Zdenka Verban v kat. do 61 kg in Tatjana Rajnar v kat. do 66 kg, Brigita Erjavec pa je bila v kat. do 52 kg tretja.

— V Mariboru pa je bilo republiško prvenstvo za mladince. Sobočani so zasedli naslednja mesta: Šoš v kat. do 71 kg tretje, Duh v kat. do 60 kg in Meničanin v kat. do 78 kg pa peti mesti.

ROKOMET

— V tekmovalni drugi republiške moške rokometne lige vzhod so Bakovci premagali Radgono z 42:35 (Perkič 10, Holc 9 za Radgono ter Merčnik 11, Lebar 9 in Lovenjak 8 za Bakovce). Toko je premagal Dravo s Ptuj z 31:20. (Zugelj 9, Horvat 6). Krog pa je izgubil v Šempetru s 24:25 (Benko 10, Kreft 8). V ženski konkurenci iste lige je Lisca premagala Radgono s 27:23 (Petek 11, Kuzmič 4). Šmartno je premagalo Belinko s 30:23. (Kocipec 8, Baša 7).

— ŠSD Pionir Bakovci in PRŽ sta izvedla četrtfinalni rokometni turnir Slovenije za pionirje. Zmagalje Ormož pred Mursko Soboto, Ptujem in Radgono. Na polfinalnem rokometnem turnirju v Mežici pa je Sobotna zasedla tretje mesto, premagala je Unšjarja z 21:18 in Ravne s 16:15 ter izgubila z Radečami 10:17. (J. Rožman)

— Na tradicionalnem moškem rokometnem turnirju v počastitev dneva mladosti, ki ga je pripravil RK Bistrica, so sodelovale tri ekipe. Zmagali so Bakovci pred Tokom iz Črenšovca in Bistrice.

TEK NA GRAD

— KS Grad prireja v nedeljo, 31. maja, ob 11. uri 4. rekreativni tek posameznikov in družin od vnožja naselja Grad na hrib. Udeleženci bodo imeli na voljo dve progi — 1600 in 2300-metrsko. Prijave zbira po tel. 77-607. (tg)

NOČNO STRELJANJE

— Občinska strelska zveza Murska Sobota je pripravila tradicionalno nočno streljanje z malokalibrsko puško v počastitev dneva mladosti. Kljub slabemu vremenu se je tekmovanja udeležilo 45 ekip. Zmagala je SD Tromejnik Petrovci (30/169) pred SD Jovo Jurkovič Videm (30/109), OO ZSMS Tišina (30/93), SD Mura (30/85) in SD ABC Pomurka — MI (29/61). Zmagovalna ekipa SD Tromejnik je prejela prehodni pokal ZTKO in pokal OK ZSMS Murska Sobota v trajno last (F. Matko)

STRELSTVO

— ABC Pomurka — MI organizira v nedeljo, 31. maja, ob 8. uri v Kančevcih odprto občinsko prvenstvo v streljanju z vojaško puško. Tekmujejo tričlanske ekipe. Orožje, naboje in tarče priskrbi organizator.

KOLESTARSTVO

— Na Pobrežju v Mariboru je bila kolesarska dirka, na kateri so dosegli lep uspeh pomurski tekmovalci. Pri pionirjih B so Pomurci zabeležili trojno zmago. Šoš je bil prvi, Horvat drugi in Törner tretji. Pri pionirjih A je Hajdinjak zasedel prvo, Ferčak drugo, Gumilar pa peto mesto. Pri mlajših mladincih je bil Robi Šoš tretji, Gumilar pa osmi.

— Pomurski kolesarji so tudi sodelovali na spominski kolesarski dirki v Kamniku, ki se je je udeležilo nad sto kolesarjev. Odličen je bil Škraban, ki je zmagal med mladinci. Pri mlajših mladincih je bil Gumilar šesti, Šoš pa osmi. V tekmovalju pionirjev je zmagal Simon Šoš, Horvat je bil šesti, Törner pa enajsti. Pri starejših pionirjih je Hajdinjak zasedel drugo, Ferčak pa deveto mesto.

KAJAKAŠTVO

— BD Bistrica je bilo organizator 3. pomurskega prvenstva kajakašev in kanuistov v spustu. Na progi od Kroga do Bistrice (18 km) je v kat. K-1 med člani zmagal Stefan Varga (Krog), med mladinci Roman Kovačič (Krog) in med turisti Stanislav Donko (Bistrica). V kategoriji C-2 člani sta zmagala Gujtnan — Kosednar (Krog), med turisti Kustec — Graj (Bistrica). Med pionirji, ki so štartali pri mostu v Veržju, je v K-1 postal pomurski prvak Andrej Utroša (Bistrica), v čolnu za spust in Zvonko Gabor (Bistrica) v slalomskem čolnu. Med pionirkami pa je bila najboljša v K-1 Anita Gjerek (Bistrica), v C-2 pa Kuzmič — Serec (Krog). Sodelovalo je 31 tekmovalcev (JG).

NAMIZNI TENIS

— V Prištini je bilo 41. člansko prvenstvo za posameznike in dvojice, na katerem sta sodelovala tudi Sobočana Borut Benko in Ivan Kuzma. Benko je zasedel solidno 13. mesto, kar je njegov doseg največji uspeh v članski konkurenci. Za vstop med osmerico je izgubil z novim državnim prvakom Primorcem (Vjesnik) v eni najboljših partij prvenstva. V borbi za 13. mesto pa je premagal dva igralca prve zvezne lige. Kozma je z osvojenim 24. mestom prav tako zadovoljil, saj je igral prvič v tej konkurenci. Velik uspeh pa je Kuzma dosegel v dvojicah skupaj z Žirovnikom iz Pulja — nepričakovano sta se uvrstila med osmerico. Izgubila sta z novima državnima prvakoma Primorac — Karlovičem (Vjesnik). (MU)

HOKEJ NA TRAVI

— Ekipa ABC Pomurke je v tekmovalju medrepubliške lige v hokeju na travi odigrala dve tekmi. Med tednom je v Zagrebu izgubila tekmo z Mladostjo z 2:8 (V. Zelko in Čerpnjak). V nedeljo pa je gostila vodečo ekipo Marathona in izgubila z 1:4. Gole je dosegel Forjan. ABC Pomurka je trenutno na petem mestu s 16 točkami.

— Prvi krog tekmovalja so sklenili pionirji. Rezultati — Mladost:Polet 1:0, Bakovci:Polet 4:0, Mladost:Bakovci 1:1. V vodstvu je ekipa Pionirja iz Bakovca s 3 točkami pred Mladostjo 3 in Poletom brez točke. (LZ)

MOTOGIKLIZEM

— V Novem Sadu je bila druga dirka za državno prvenstvo, v formuli TT-1 je dosegel lep uspeh Sobočan Benjamin Ščap, ki je zasedel odlično drugo mesto za Janežičem iz Kamnika. Ščap je član društva Svobodni jezdci Murska Sobota. V razredu 250 ccm pa Štefanec ni nastopil, ker se mu je na treningu pokvaril motor.

ROKOBORBA

— V Ljubljani je bilo republiško prvenstvo v rokoborbi, na katerem so sodelovali tudi pomurski tekmovalci in dosegli lep uspeh

GD BOKRAČI

Lani nov dom, letos vozilo

Preteklo nedeljo je bila gasilska slovesnost tudi v Bokračih. Pripravilo jo je domače gasilsko društvo, ki deluje več kot 60 let. Pridni krajanje te male vasi, ki šteje le 19 hišnih števil, so lani dogradili lep vaško-gasilski dom, kjer so razen zunanje fasade vsa dela in material prispevali prostovoljno.

Tokrat pa so prevzeli gasilsko vozilo, ki je stalo 3.500.000 dinarjev. Polovico sredstev je prispeval sis za varstvo pred požari, drugo pa so zbrali s prostovoljnimi prispevki v domačem in okoliških krajih, pomemben delež je prispevala tudi krajevna skupnost Puconci, ki je prevzela pokroviteljstvo nad prireditvijo. Kroniko društva je prebral Drago Rituper, v kulturnem programu so sodelovali učenci puconške osnovne šole.

Novo gasilsko vozilo pred lepo urejenim in s prostovoljnimi delom zgrajenim gasilsko-vaškim domom v Bokračih, ki se bo prav gotovo potegoval za visoko uvrstitev v akciji lšemo najlepše urejen gasilski dom v soboški občini. Foto: F. Maučec

Za to priložnost so tudi namestavili sireno, ki so jo že plačali, vendar je še niso dobili. Udeležence slovesnosti sta pozdravila predstavniki kraje-

vne skupnosti Puconci in pa predsednik Občinske gasilske zveze Murska Sobota Ernest Ori.

F.M.

POTOČNE PREGRADE NA KOBILJU

Lansko leto je bilo za gasilsko društvo v Kobilju uspešno. Dogradili so gasilski dom, ob njem pa letno dvorano za najrazličnejše prireditve v vasi. Gasilci so se dobro odrezali tudi na občinskem gasilskem tekmovanju, kjer so zasedli tri prva mesta. V letošnjem letu bodo namenili posebno pozornost požarni varnosti kraja. Zgradili bodo potočne pregrade na potoku, ki teče sredi vasi in si tako zagotovili vodo za gašenje požarov tudi v sušnem obdobju. Na Kobilju so v preteklosti imeli težave z vodo, na ta način pa bodo izboljšali požarno varnost. Letos bodo posodobili tudi gasilsko opremo. Gasilsko društvo je letos dobilo tudi novo nalogo, saj mora varovati malo tovarno, ki je začela z delom, vaščani pa so si jo tako želeli. V krajevni skupnosti menijo, da bodo tem nalogam kos.

Jani D.

Nov gasilski dom ob jubileju

V krajevni skupnosti Radostavci so praznovali. Praznik je bil v znamenju gasilstva, saj je tamkajšnje gasilsko društvo slavilo 75-letnico ustanovitve. Po slavnostni seji so pripravili gasilsko parado, nato pa so odprli vaško-gasilski dom, ki so ga gasilci in krajanje zgradili z lastnim denarjem, gradbenim materialom in prostovoljnimi delom.

D. L.

GD Gorica

Proslavili 60-letnico delovanja

Gasilsko društvo Gorica je pod pokroviteljstvom Kmetijske zadruge Panonka Murska Sobota preteklo nedeljo proslavilo 60-letnico delovanja. Na slovesnosti, ki so se je udeležili številni gasilci, občani in predstavniki puconške krajevalne skupnosti — med njimi je bil tudi Karel Poredoš, še aktiven gasilec od treh živečih ustanoviteljev društva — je sekretar Stefan Šipčić prebral kroniko, v kulturnem programu pa so sodelovali učenci iz Osnovne šole Puconci. Gasilsko društvo Gorica, ki ima lepo urejen dom, motorno brizgalno in gasilsko vozilo, je ob tem jubileju prejelo odlikovanje II. stopnje Gasilske zveze Slovenije in plaketo Občinske gasilske zveze Murska Sobota. Priznanja so podelili tudi zaslužnim posameznikom.

F. M.

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

ZASLUŽENO PRIZNANJE

SOBOŠKI DIANI

Tozdgostinstvo in turizem Diana Murska Sobota, ki v štirih enotah zaposluje 143 delavcev, je ob letošnjem prazniku varnostnih organov prejela republiško priznanje za prispevek k razvoju in krepitvi varnosti — srebrni znak. Tega priznanja, ki ga niso pričakovali, je bil kolektiv zelo vesel, saj je to dokaz za njihovo uspešno delo, hkrati pa spodbuda, se bodo na tem področju še bolj angažirali in zagotavljali varnost svojih gostov.

V tozdu Diana v Murski Soboti imajo urejeno v samoupravnih aktih delovanje komiteja za SLO in DS, tri splošne enote civilne zaštite in narodno zaščito, ki jo tvorijo vsi zaposleni delavci.

Kot turistično gostinska organizacija združenega dela je prav gotovo zelo izpostavljena različnim kaznivim dejanjem kot tudi kršitve javnega reda in miru. Njihove gostinske usluge namreč koristijo domači in tuji gosti iz vzhodnih in zahodnih držav.

Zaradi nenehnega bdenja nad nezaželenimi gosti, v zadnjih letih niso imeli posebnih kršiteljev kaznivih dejanj, javnega reda in miru, ki bi onemogočali uresničevanje svojih delovnih obveznosti in razvoja družbenoekonomskih odnosov. Tako tudi ni bilo posebno vznemirljivih dogodkov, ki v javnih lokalih nastajajo ob določenih situacijah. Izpadi, do katerih je prišlo v vinjenem stanju nekaterih gostov, pa niso imeli večje razsežnosti, kajti taka početja zaposleni pravočasno preprečujejo, učinkovito pa je tudi delo v recepciji in dobro sodelovanje z organi milice. Zaposleni v tozdu Diana dobro vedo, kaj morajo storiti v konkretnih primerih za obrambo in samozaščito. Za vsako večjo prireditev se tudi dogovorijo kdo in kako bo skrbel za javni red in mir, za varnost gostov in premoženja. Zato tudi doslej niso imeli posebnih težav in so samozaščitno uspešno delovali. S takim delovanjem so prav gotovo veliko prispevali h krepitvi varnosti domačih in tujih gostov.

Feri Maučec

Z nedavne gasilske slovesnosti v Peskovcih. Direktor Kompassa Petrovci predaja v imenu pokrovitelja novo gasilsko vozilo poveljniku Emilu Kerčmarju.

F. Maučec

GD Lončarovci

Dobili gasilsko vozilo

Preteklo nedeljo je bila gasilska slovesnost v Lončarovcih, ki jo je pripravilo tamkajšnje gasilsko društvo. Na slovesnosti, ki so se je udeležili gasilci, občani in gostje, so prevzeli novo gasilsko vozilo, ki je stalo 3.600.000 dinarjev. Sredstva so združili Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požari Murska Sobota in gasilsko društvo. Gasilsko društvo Lončarovci, ki kljub nekaterim težavam nenehno skrbi za svoj naraščaj, je tako postalo bogatejše.

F. M.

Otroci, kot povzročitelji požarov

Vsako leto ugotovljamo, da nam otroci povzročajo več kot 10 odstotkov požarov. Pri tem ne gre samo za vprašanje gmotne škode, ki jo povzroči požar, temveč se pogosto dogaja, da se hudo poškodujejo otroci sami ali celo umrejo. Podatek, da je pri letošnjih 500 požarih v Sloveniji umrlo 15 ljudi, od tega štirje otroci,

zbujajo skrb; predvsem je potrebna skrb za majhne otroke, ki jih starši često puščajo same in jim tako omogočajo, da si v svoji bujni otroški domišljiji zažele igrice z ognjem ali drugimi predmeti, ki povzročijo požar. Odveč bi bilo naštevati pravila ravnanja z otroki, da ti ne bi posegali po nevarnih sredstvih za povzročitev požara. Tega je veliko v različnih življenjskih okoljih, vendar pa je osnovno in najbolj uspešno pravilo, da otrok nikdar ne puščamo samih in da jim onemogočamo igrice s predmeti, ki lahko povzročijo požar ali so za življenje nevarni.

F. G.

DOM OBRAMBNE VZGOJE V VIDONCIH

Specialistično usposabljanje teritorialcev

V nedeljo so v Domu obrambne vzgoje v Vidoncih sklenili 6-dnevno specialistično usposabljanje komandirjev in pripadnikov minometnih oddelkov teritorialne obrambe Pomurja. Najprej so bile 3-dnevne priprave komandirjev, ki so potem naslednje tri dni usposabljali pripadnike minometnih oddelkov. Osnovni namen prvega tovrstnega specialističnega usposabljanja teritorialcev je bil usposobiti starešine minometnih oddelkov za pravilno vodenje in poveljevanje enotam, kakor tudi, da se pripadniki minometnih oddelkov usposobijo za hitro in natančno zavzemanje položajev in streljanje. Poleg strokovnega usposabljanja pa so teritorialci imeli tudi nekaj časa za interesne aktivnosti, ki so jih s pridom izkoristili. Kot nam je povedal inštruktor usposabljanja, starešina Branko Bratkovič, so bili rezultati usposabljanja zelo dobri, kar gre pripisati tako komandirjem, kakor tudi pripadnikom oddelkov, ki so pokazali zavzetost in disciplino. To potrjujejo tudi odlični rezultati streljanja in zasedanja položajev, saj so bili času krajši kot to predvidevajo normativi.

F. Maučec

Za praznik nov gasilski avto

V krajevni skupnosti Čentiba bodo 14. junija praznovali. V minulemu letu so največ skrb in denarja namenili urejanju telefonije, pri čemer so le delno uspeli, saj bodo s 40 do 50 telefonskimi priključki komaj zadostili polovico potreb, ki jih ima krajevna skupnost. Kljub vsemu so zadovoljni, saj se je v krajevni skupnosti v zadnjih dveh treh letih veliko postorilo. Dokončno so uredili preskrbo s pitno vodo, asfaltirali poti in uredili vaški dom. V prihodnje bo potrebno urediti hudoournike, da ne bi delali velike škode zlasti ob večjih nalivih. Letošnji krajevni praznik bodo proslavili z novo delovno zmagajo. Gasilsko društvo bo dobilo nov avtomobil, ki so ga kupili s sredstvi krajevalnega samoprispevka in pomočjo občinske gasilske zveze. Novi gasilski avtomobil je stal 8 milijonov dinarjev. Gasilci menijo, da bodo z njim lahko bolje skrbeli za požarno varnost.

Jani D.

Zanimivo za gostince in gospodinje!

V petek, 5. junija, bo v **ELEKTROTEHNI** v šopingu v Murski Soboti

STROKOVNO PRIKAZOVANJE

VSEH GOSPODINJSKIH IN GOSTINSKIH IZDELKOV TOVARNE RADE KONČAR IZ ZAGREBA.

SPOZNALI BOSTE, KAKO SE RAVNA Z

lupilnikom krompirja, posodo za cvrtje mesa, krompirja in druge hrane, mlinom za mletje in napravo za kuhanje kave, z drobnimi gospodinjskimi aparati in drugimi izdelki tovarne Rade Končar iz Zagreba.

Vabljeni!

Zanimivo za gostince in gospodinje!

NAJUSPEŠNEJŠI CANKOVČANI

Na Cankovi je bilo letošnje občinsko tekmovanje mladih iz osnovnih šol v znanju in veščinah SLO in DS, ki ga je v sodelovanju z drugimi dejavniki pripravil koordinacijski odbor pri Občinski konferenci SZDL Murska Sobota. Sodelovalo je 29 ekip, ki so tekmovale v reševanju testa, streljanju z zračno puško, prvi medicinski pomoči, orientaciji, topografiji, požarni in prometni varnosti, zgodovini NOB in poznavanju zdravilnih rastlin. Največ uspeha so imeli domačini, ki so zasedli prvo in tretje mesto.

Rezultati — 1. OŠ Cankova I. 1207 točk, 2. OŠ Beltinci 1201, 3. OŠ Cankova II. 1191, 4. OŠ Šalovci, 5. OŠ Bakovci, 6. OŠ Šalovci II., 7. OŠ Rogošci, 8. OŠ Bogojina, 9. OŠ Grad in 10. OŠ Rogošci II.

F. M.

Gostilna ELBL je le ena!

Najcenejši meni le 1.300 din!

Vsak dan, razen ponedeljka, v Spodnjih, Žerjavcih

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE

MED DOPUSTOM SEDEMKRAT VLOMIL

MED DOPUSTOM SEDEMKRAT VLOMIL

Minuli teden je bilo na naših cestah manj prometnih nezgod kot običajno, vendar pa je bilo nekaj udeležencev huje poškodovanih. Naglo narašča število tatvin in vlovov, pa tudi delovnih nezgod. Bliža se turistična sezona, naše ceste pa še vedno niso popravljene, kakšen bo promet na njih, si lahko mislimo.

IZGUBIL OBLAST NAD VOZILOM

19. maja se je zgodila prometna nezgoda pri križišču cest v Sotini. Voznik kolesa z motorjem Mihael Hari iz M. Soboti je zaradi neprimerne hitrosti izgubil oblast nad vozilom, zapeljal v jarek in se hudo telesno poškodoval.

KOLESARKA PRED AVTOMOBIL

20. maja se je zgodila prometna nezgoda pri Bratoncih. Kolesarka Alojzija Sraka iz Bratoncec je nepravilno zavila pred osebnim avtomobilom, ki ga je vozil Radijoje Brajo-

vič iz Maribora. Pri trčenju je kolesarko vrglo po cestišču in se je hudo poškodovala.

TRČIL V KOMBI

18. maja se je zgodila prometna nezgoda v G. Radgoni, ki se je končala brez poškodb z večjo materialno škodo. Iz tovornega avtomobila SGP Pomurje, ki ga je vozil Jože Horvat iz Dokležovja, se je odtrgalo pomožno kolo in zadelo nasproti vozeči kombi, ki ga je vozil Helmut Čeh iz Maribora.

Kombi je obrnilo čez cesto, vanj pa se je z osebnim avtomobilom zaletel Vlado Verzel iz Lutverec.

VINJEN KOLESAR NA CESTI

23. maja se je voznik osebnega avtomobila Bratislav Džordevič iz G. Petrovec peljal proti M. Soboti. V Mačkovičih je na cesti ležal vinjen kolesar Viljem Varga iz Noršinec.

Voznik osebnega avtomobila ga je kljub zaviranju zadela in ga laže telesno poškodoval.

BREZ VARNOSTNEGA LOKA

24. maja se je smrtno ponesrečil voznik traktorja Karel Flegar iz Fikšinec. Karel je delal na njivi. Pri obračanju je zavočil v globok jarek in se prevrnil. Ker ni imel varnostnega loka, se je hudo poškodoval in na kraju nesreče umrl. Menda je pred nekaj dnevi zaradi popravila traktorja snel varnostni lok.

POČITNICE IZKORISTIL ZA VLOME

Delavci postaje milice M. Soboti so 19. maja prijeli J. K. iz Šulince, ki je na prestopanju zaporne kazni v Dobu. Mladenec je bil na počitnicah in se po izteku le-teh ni vrnil v zapor. Delavci milice so ugotovili, da je skupaj z L. P. iz M. Soboti iz odprte kleti Stefana Benka iz M. Soboti ukradel nekaj vina in mesa. Ugotovili so tudi, da je J. K. sam med počitnicami sedemkrat vlomil ali poskušal vlomiti. Podaljšal si je počitnice, podaljšal pa mu bodo tudi zapor, saj so ga ovadili tožilci.

J. D.

LENDAVA

Ustanovili so gasilsko enoto

V lendavskem tozdu Elektromaterial so uradno ustanovili industrijsko gasilsko enoto, ki bo delovala po izmenah. Med nalogami industrijske gasilske enote so: varovanje in reševanje ljudi in premoženja pri elementarnih in drugih nesrečah in preventivna dejavnost. Člani se bodo strokovno usposabljali na tečajih in seminarjih. Sodelovali bodo tudi z drugimi gasilskimi društvi in enotami ter opravljali gasilske straže, ko bo to potrebno.

V industrijsko gasilsko enoto je vključenih 44 delavcev, vodi pa jih Marjan Žilavec. J. Ž.

CVEN

Srečanje starejših krajanov

Krajevna organizacija Rdečega križa Cven je v drugi polovici maja priredila pogostitev ter družabno srečanje s kulturnim programom za krajane KS Cven, starejše od 70 let. Teh je kar 93.

Program dela KO RK Cven je precej obširen, saj skrbi za povečanje števila krvodajalcev, reševanje socialne problematike, skupaj s socialnozdravstveno komisijo pri KS, sodelovanje z mladimi člani pri OS Cven in organiziranje predavanj.

Krajevna organizacija nima denarja za uresničitev programa, zato je njeno delovanje odvisno od dotacij. Del stroškov pokriva KS Cven, nekaj pa prispeva skupščina RK Ljutomer. Silva Kosi

TEŠANOVCI

Zadovoljivi rezultati

Tešanovci so bili organizator letošnjih vaj enot civilne zaštite, gasilsko-tehničnih enot in ekip prve pomoči. Zbrale so se domala vse ekipe iz krajevnih skupnosti Moravske Toplice, Bogojna in Tešanovci. Posebej sta se izkazali ekipi Filovec (v tridelnem napadu) in Bogojna (pri prvi pomoči). Pohvalo pa zaslužijo tudi organizatorji, ki so tekmovanje zares vzorno pripravili. -8-G-

Čiščenje in tekmovanje

Vaščani, gasilci, mladinci in člani gasilsko-tehničnih enot civilne zaštite v Čikeški vasi so sredi meseca organizirali občinsko akcijo. Počistili in uredili so vso okolico vaško-gasilskega doma. V Čikeški vasi je bilo namreč tekmovanje gasilsko-tehničnih enot civilne zaštite ter enot Rdečega križa. Sodelovalo je devet ekip.

Taka in podobna tekmovanja so nujno potrebna, saj je le tako možen pogled v pripravljenost članov gasilsko-tehničnih enot civilne zaštite ter enot Rdečega križa. T. Balajc

Priznanja in nagrade

Ob 17. krajevnem prazniku KS Cezanjevci sta Franc Stojko in Majda Kukovec iz Cezanjevca za svoje pestro in uspešno delo v krajevni samoupravi in v kulturnem društvu prejela priznanje OF z bronasto značko. Podeljene so bile tudi tri knjižne nagrade učencem OS Janko Ribič Cezanjevci za najboljše spise na temo NOB. Dobili so jih: Sašo Gorjak, Suzana Ozmeč in Jožica Gomboc. M. P.

BOKRACI

GASILSKO VOZILO

Gasilci v Bokračih, čeprav jih je malo, delajo precej prizadevno. Lani so dogradili gasilski dom, v nedeljo, sredi maja, pa so na krajevni skupnosti prevzeli gasilsko vozilo. Polovico denarja so zbrali sami. Da bodo docela opremljeni, bodo morali kupiti še nekaj cevi.

V vasi imajo samo člansko desetino, ker je mladih premalo. -js-

S sestanka društva za varstvo okolja Pomurja

Ekologi so ljudje, ki so hoteli najprej uveljaviti lepoto, ugotovili pa so, da zdostuje zdrava pamet

13. maja tega leta je bila polna luna pred zvezdno sliko Škorpijona, prevladujoča elementa tega dneva po luninem koledarju sta bila svetloba in voda, setev je bila ugodna za cvet. Obstajala je tudi možnost potresov.

Tega dne, ob 17. uri, je bil sestanek Društva za varstvo okolja Pomurja, nihče pri sklicevanju ni računal s konstelacijo, mogoče pa bi bilo prav to potrebno, da bi prišli tudi predstavniki drugih pomurskih občin, ne samo iz M. Sobote.

Sestanka se torej ni udeležil nihče iz Lendave, Ljutomera in Gornje Radgone, kar je pravzaprav zelo čudno, posebno zdaj, ko se bliža konferenca o okolju, energiji in varčevanju, ki jo pripravlja SZDL. Posebno čudno je, da ni bilo nikogar iz Lendave, kjer po zaslugi predsednice komiteja za okolje in urbanizem dobro in pošteno delajo, o čemer lahko beremo v eni zadnjih števil Kmečkega glasa in o čemer so nam v teh dneh pripovedovali prijatelji od mariborskega spomeniškega varstva. V Kmečkem glasu piše, da so v Turnišču »zaradi varstva okolja že na začetku izvezli približno 90 hektarjev kmetijskih zemljišč«. Avtorica piše o tem kot o »svetli izjemi«, ravno to pa je v zadevi manj razveseljuje. Na sestanku, ki ni bil sklepčen, smo se namreč pogovarjali tudi o teh melioracijah.

Melioracije so nadvse dvomljivo početje. Gozdarji in sploh ljudje zdrave pameti pravijo, da se je talna voda zelo znižala, gozdarji to opazijo tudi po hiranju dreves, enako lahko ugotovimo drugi zemljani, kot tudi to, da so močvirja presahla in naj je slišati še tako ironično: pogosto lahko to ugotovimo z dvema nogama, tudi če glave ne uporabljamo preveč. Preprosto hodimo in čutimo, če je mokro. — Kmetijci pa, in s tem mislimo pristaše melioracij — kar — počez, vztrajno odreja kopanje jarkov za izsuševanje. Težko se bo izogniti vti-

su cinizma, če rečemo: ko dežuje, je mokro. Smo pač v obdobju, ko je potrebno oživiti fundamentalna dejstva. Zaradi tega ni potrebno takoj skopati melioracijskih jarkov, še prej pa posekati drevja tudi tam, kjer sicer ne bi bilo potrebno. Sploh pa je vprašanje, kako je to »potrebno«, dokler so še druge neobdelane površine, zapuščena polja, dokler upada nivo podtalnice, dokler ni odvajanje vode povezano z možnostjo namakanja, kadar je »to« potrebno.

V nekaterih primerih je nemogoče zakriti, da je razlog večine teh melioracij denar, ki ga pošilja republiška Zveza vodnih skupnosti, ne pa dejanske potrebe. Na območju Beltincev so posekali lepo zaraščene bregove potokov Črnca in Dobla, čeprav sta stari, utrjeni strugi zadosti odvajali vodo, drevje je zaustavljalo vetrove, bilo je življenjski prostor živalim. Z upoštevanjem pa niso pridobili nič kvadratnega metra novih površin.

Ob branju poročila, ki ga je pripravil Pomurski medobčinski svet, povzetka stališč s posveta o urejanju kmetijskih zemljišč (menda je bilo to v Ljutomeru), so udeleženci sestanka pri prvi točki, ki omenja velike uspehe melioracij, zavračali takšno trditev in pripominjali, da to ni utemeljeno z ustreznimi primerjavami. V 8. točki poročila pa njegovi sestavljavci na zapleten način ugotavljajo enako — pri tem resda ni več kaj dodati.

Če bo kakšna republiška ustanova, na predlog ekologov, denar, ki ga ima Zveza vodnih skupnosti in ga morajo kmetijske skupnosti in melioracijska podjetja s pretežno tovrstnega urejanja kmetijskih zemljišč potrošiti, drugače razdelila, bo zelo odpravljeno. Tudi, če jim ga preprosto podarijo!

Melioracije so za zdaj pri nas menda največji uničevalec gozdnih površin, večji od kislega dežja, ki deluje neopazno. — Potuhnjenega in demagoškega načina, s katerim vnašajo med ljudi ma-

lodušje in jim pripovedujejo, naj sekajo drevje ob Muri zaradi elektrarn, čeprav ni nič določeno, tukaj ne štejemo — gozd si bo tam že opomogel.

Domnevno zdravje pomurskih iglavcev je vsekakor čudna zadeva: na Koroškem in na Pohorju so zelo bolni, na avstrijskem Štajerskem tudi, pri nas pa, kjer smo gosti naseljeni in kurimo izredno slab premog, imamo precej avtomobilov, pa naj ne bi bili! Kdor ima oči in primerjalno predstavo zdravega in bolnega bora, se lahko sam prepriča in ugotovi, da so bolni. Za to strokovnjaki niso potrebni, potrebni pa so, da izdelajo filtre za dimnike velikih kurilšč in termoelektrarn.

Ekologi so tudi rekli, da lahko kurimo tudi s tistim drevjem, ki še stoji in tako pripomore k najčistejšemu ogrevanju. Za vsak posekan varovalni pas drevja, ki je rasel v bližini naselij, je potrebno kupiti desetino in stoitine ton dodatnega premoga, odvisno od tega, kako na gosti stojijo hiše in s katere strani je bilo drevje. Vse tiste zime, ko ima veter prosto pot do hiš, so bolj mrzle in je potrebno več pokuriti. Potem pa so ekologi naštevali: tisti pas drevja, ki je padel ob tem melioracijskem jarku; pa oni nekaj sto metrov oddaljen od hiš, tisti hrasti pri soboškem igrišču; pasika na severnem robu mesta pri Fazaneriji ...

Svinjske farme: nekaj se govori, da bodo tiste predimenzionirane ukinjali.

Govori se tudi, da pametni del slovenske vlade(!), Teleks št. 19 piše o »ljubljanjski smeri napadov na TGA«, razmišlja o prenehanju gradnje aluminijevega kombinata v Kidričevem.

Društvo za varstvo okolja Pomurja bo pozvalo Občinsko gospodarsko zbornico, naj skliče energetike, ki bodo svetovali ljudem, kako naj gradijo toplotne črpalke, in sploh tistim, ki hočejo in morajo varčevati z energijo.

Stefan Smej

Kakšna bo usoda zaraslega glinokopa v Nemčavcih, še ni znano. Predviden je za zasutje, lovci pa bi radi imeli v njem še naprej rezervat za vodne ptice. Nekaj pa bo treba vseeno narediti, in to brez odlašanja — posekati grmičevje ob cesti, saj je ovinek za voznike zelo nepregleden. Foto: Janko Stolnik

PETANJCI

PRESKUS ZNANJA

V soboto, sredi maja, so se pred vaško-gasilskim domom zbrali na preskusu znanja gasilci s Petanjec. Poleg članov so sodelovali tudi pionirji in mladinci. Pred sodniki OGZ Murska Sobota so preskusili gasilsko znanje v tridelnem suhem napadu in športnem delu. Kljub dežju so pionirji A zbrali 122, pionirji B 144, mladinci 774 in člani 822 točk. F. K.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

Še 215 telefonov

Nova avtomatska telefonska centrala v Križevcih pri Ljutomeru je končno montirana, s tem pa se tudi končuje neučakanost 215 novih naročnikov v šestih vaseh. Denar za centralo so zagotovili s krajevnim samopriskupkom, 66 milijonov dinarjev pa so za napeljavo prispevali novi naročniki, ki so opravili tudi precej prostovoljnega dela in prispevali drogeve. -js-

V okviru Krajevne skupnosti Lipa imajo usposobljeno ekipo prve pomoči, ki se je udeležila raznih strokovnih predavanj in tečajev. Vodi jo Jožica Jerebic. Obleke imajo enotne, čeprav nekateri pravijo, da obleke niso v skladu z zakonom o civilni zaščiti. Sicer pa je bolj pomembno, da so na tekmovanju vse enotno oblačene. Ekipo čaka v teh spomladanskih tednih dodatno usposabljanje. Foto: Jože Žerdin

Šestnajst kilogramov je tehtal amur, ki ga je to pomlad v kupšinski gramoznici ujel Slavko Flegar iz Gradišča. Foto: F. Kuhar

POTOČNE PREGRADE NA KOBILJU

Lansko leto je bilo za gasilsko društvo v Kobilju uspešno. Dogradili so gasilski dom, ob njem pa letno dvorano za najrazličnejše prireditve v vasi. Gasilci so se dobro odrezali tudi na občinskem gasilskem tekmovanju, kjer so zasedli tri prva mesta. V letošnjem letu bodo namenili posebno pozornost požarni varnosti kraja. Zgradili bodo potočne pregrade na potoku, ki teče sredi vasi in si tako zagotovili vodo za gašenje požarov tudi v sušnem obdobju. Na Kobilju so v preteklosti imeli težave z vodo, na ta način pa bodo izboljšali požarno varnost. Letos bodo posodobili tudi gasilsko opremo. Gasilsko društvo je letos dobilo tudi novo nalogo, saj mora varovati malo tovarno, ki je začela z delom, vaščani pa so si jo tako želeli. V krajevni skupnosti menijo, da bodo tem nalogam kos. Jani D.

ZSMS je frontna organizacija

V preteklih dneh so se člani Književne mladine iz M. Sobote oglašili v slovenskem časopisu s pismom javnosti, v katerem so reagirali na spremembo Pravil o organiziranosti in delovanju Občinske konference ZSMS M. Sobota in njenih organov.

Decembra 1986 je Občinska konferenca ZSMS v skladu z novim Statutom ZSMS prilagodila svoja pravila pravilom Republiške konference ZSMS. Ugotovili smo (statutarna komisija in predsedstvo OK ZSMS), da zaradi narave in področja delovanja obstoječa organiziranost (Književna mladina je bila redna oblika dela OK ZSMS — delovno telo) ni bila ustrezna. Posledica tega je bila, da smo pri sestavljanju novih pravil Književno mladino izpustili kot redno obliko delovanja, smo jih pa vključili v skupino kolektivnih članov ZSMS (Glasbena mladina, ZTKO, ZKO, Gasilska zveza, Zveza pionirjev, Planinska zveza ...) ter tako pustili možnosti delovanja. Seveda pa je to zahtevalo prilagoditev organiziranosti. O tej smo se po konferenci začeli pogovarjati (sekretar OK ZSMS — tov. Feri Lainšček, Književna mladina), vendar do dokončnega dogovora žal ni prišlo, dodatno pa se je zakompliciralo ob obravnavi predloga za revijo Odmik (Svet za kulturo pri OK SZDL M. Sobota).

Predsedstvo OK ZSMS M. Sobota je o pismu Književne mladine razpravljalo na svoji 6. seji 5. maja 1987. Vsekakor so bili občutki ob branju zelo neprijetni, saj vprašanje »zakaj kot mladinci ne morejo delovati znotraj svoje organizacije« postavlja naša prizadevanja za frontnost ZSMS in demokratizacijo odnosov družbi na glavo! Prav tako pa je predsedstvo zavrnilo trditve članov povezovalnega odbora, da so šele iz novinarskega poročila izvedeli, da formalno ne obstajajo. Ob tem se nam je postavilo vprašanje, ali je povezovalni odbor opravil svojo funkcijo v času priprave na sejo OK ZSMS. Saj bi Književna mladina kot redna oblika dela morala aktivno sodelovati tudi na sami seji konference. Člani povezovalnega odbora trdijo,

da vabila z gradivi za sejo niso dobili, čeprav je pošta iz OK ZSMS bila posredovana (dokumentirano pod zaporedno št. 401/1-86 z dne 3. 12. 1986).

Predsedstvo priznava napako, da o pripravi novih pravil ni prišlo do ustreznega predloga za ureditev statusa Književne mladine, obenem pa zanika trditve, da je hotelo s »črtanjem« onemogočiti (blokirati) delovanje mladim literatom, ugotavlja pa, da bi z več sodelovanjem in odkritim dialogom

preprečili nastanek »sporne situacije«. Predsedstvo je zaključilo, da so dogajanja, ki so sledila, posledica nesporazuma in da ni razlogov, da literati pokrajine ob Muri ne bi mogli delovati v okvirih Književne mladine M. Sobota. Predlagamo, da takoj poiščemo skupni jezik in tudi formalno rešimo status Književne mladine znotraj ZSMS, kjer lahko deluje kot oblika dela Kluba mladih ali v okviru Komisije za prosti čas. Predsedstvo OK ZSMS

Izsiljevanje po naše

Je že tako, da se vsi ne moremo voziti v uvoženih avtomobilih in biti brez problemov pri nabavi rezervnih delov. Ker ti to ni dano, jih dobiš po hrbtu dvakrat. Voziš se manj udobno in nisi »marka«, tako, da ti že na čelu piše, da si »niko i ništa«. Tisti drugi udarec je nadaljevanje prvega. Ker nimas vez (ali jih nočeš uporabljati), tekaš od trgovine do trgovine z rezervnimi deli. Iščeš jih za samo uho »bolho« in trgovci ti v vsaki trgovini razložijo, da nimajo za ta avto s tvojega seznama skoraj ničesar.

Ko prideš v zadnjo fazo pred živčnim zlomom še na Agroservis v Murski Soboti in se okleneš upanja na rešitev kot rešilne bilke, ti trgovci v njihovi trgovini po vlnudni sugestiji vzame seznam, dolg 10 cm, ki si ga prinesel s seboj, v skladišče, da ne bo toliko hodil sem in tja, prinese iz ozadja od vseh napisanih stvari (izpušna cev, končnik, jermen ...) samo zračni filter, svečke in platin. Pogledaš žalostno na ta kupček in vprašaš, če si se zaradi tega, kar dobiš na vsaki črpalki, moral pripeljati prav do njih. Skomigne z rameni in odgovori, da se vse ostalo dobi na delovni nalog. Torej: damo ti tako iskane dele za avto, če ti pripelješ avto sem, da ti jih vgradimo. Nos ti takoj pove, da smrdi po izsiljevanju. Dvigne te, kri ti malo vzvalovi, ampak stisneš zobe, saj bi si rad zakrpal svojo »revščino«. Vprašaš, če ni druge možnosti, ker imaš svojega mehanika (mimogrede, dobrega in registriranega, pa še poceni in zanesljivega).

Pošljejo te v pisarno, kjer delajo z delovnimi nalogi z opombo, mogoče se bo dalo kako urediti. Tu zmotiš tovariša, ki je pet minut prehitro prišel z malice in je ves togoten. Lepo ga ogovoriš, da ravno njega čakaš. On zahevska v tebe, da ga lahko še do enajstih, ker ima on še malico. Vseeno se opjunačiš in mu poskušaš opisati svoje želje po rezervnih delih, ki jih iščeš po vsem Pomurju od G. Radgone do M. Sobote in ko omeniš, da je to za (samo!) 126 P, zraste za vse centimetre, ki mu še manjkajo do prave višine. Najbrž zaradi iznemoglosti od dirjanja za deli izgleda malo slaboumno in naglušno, zato ti tovariš dokaj glasno in razdraženo da na znanje, da ne bo nič. Torej še enkrat: pripelji avto, da ti jih vgradimo ali pa idi zopet na lov po Slovenji.

Tisto rahlo vretje krvi ti preide v kipenje, ko vidiš, kako se obnaša do teba in kako izsiljuje na monopolistični način in rešujejo barko na tako nepošten in nekomercialen način.

Po kasnejši direktorjevi obrazložitvi, da ne dajejo v njihovo trgovino delov, ki jih imajo v skladišču, ker se z njimi oskrbujejo »sviti« mehaniki, hi jim sedaj na koncu vseeno nekaj povedala.

Druga tovarišija!

Ko boste vi konkurenčni s kakovostnimi, hitrimi uslugami in temu primernimi cenami, ne bomo ostali, ki nočemo prek zvez do vaših uslug šli nikamor drugim kot k vam. Dokler pa hi morali plačevati za tiste, ki nimajo samo ubogih zdrapanih avtomobilčkov, ampak so »marke« in imajo zveze, tako dolgo bomo hodili k zanesljivim mehanikom, katerim ne bo treba v žep stisniti nekaj otipljivega, da ti naredi v redu in v normalnem času. T. ZUPE

ARCEOMURKA

VELETRGOVINA

Potrošnik

N. SOL. O.

TOP PRESKRBA MURSKA SOBOTA, ARH. NOVAKA 2

Delavski svet v ABC Pomurki — Veletrgovina POTROŠNIK Murska Sobota **razpisuje** naloge in opravlja delavca s posebnimi pooblastili in odgovornostmi

DIREKTORJA RAZVOJNO PLANSKEGA SEKTORJA V DELOVNI SKUPNOSTI SKUPNE SLUŽBE

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonskimi predpisi, imeti še:

- visoko ali višjo izobrazbo ekonomske, pravne ali druge ustrezne smeri
- 5 let delovnih izkušenj.

Kandidat bo izbran za 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa na naslov: Veletrgovina POTROŠNIK, Murska Sobota, Arh. Novaka 2, z oznako "za razpisno komisijo".

Slovin — Ljutomerčan, tozda Živinoreja — poljedelstvo, r. o., Ljutomer, Kolodvorska 14, razpisuje v četrtek, 4. 6. 1987, ob 9. uri na Podgradju

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

	količina	izkl. cena
1. Hlev v Pristavi s parcelo, pribl. 30 arov		23.000.000,— din
2. Molzne naprave	1 kos	1.700.000,— din
3. Samonkladna prikolica	1 kos	800.000,— din
4. Dvoosna prikolica 3 t	1 kos	500.000,— din
5. Trosnik hlevskega gnoja mengele	1 kos	500.000,— din
6. Puhalnik	1 kos	150.000,— din
7. Obračalnik	1 kos	150.000,— din
8. Dozatorji za insekticide, 2 reda	3 kosi	10.000,— din

V izključno ceno ni vračunan prometni davek, le-tega je dolžan poravnati kupec.

Ogled osnovnega sredstva pod točko 1 je možen dan pred dražbo po dogovoru s predstavniki tozda Živinoreja — poljedelstvo od 8. do 14. ure (tel. 81-051).

Interesenti za nakup osnovnega sredstva pod točko 1 morajo položiti varščino v višini 10 % od izključne cene v korist tozda Živinoreja — poljedelstvo na žiroračun 51930—601—12370, s pripisom "polog varščine za licitacijo hleva", in se na dan licitacije izkazati s potrdilom o plačilu varščine.

Ogled ostalih osnovnih sredstev in polog varščine v višini 10 % od izključne cene bo uro pred začetkom dražbe na Podgradju.

TDR, TOZD PROIZVODNJA KREMENCEVEGA PESKA PUČONCI objavlja

javno prodajo

1. kombinirano vozilo IMV 2200 D, leto izdelave 1978, nevozno in neregistrirano, izključna cena 280.000,— din
2. tovorni avto TAM 125 T 12 K, prekucnik, leto izdelave 1977, nevozno, nekompletno, neregistrirano, izključna cena 460.000,— din
3. tovorni avto TAM 125 T 12 K, prekucnik, leto izdelave 1977, nevozno, nekompletno, neregistrirano, izključna cena 520.000,— din
4. motor IMR štev. valjev 3, dizel, izključna cena 80.000,— din
5. motor IMR štev. valjev 6, dizel, izključna cena 50.000,— din

Licitacija bo v četrtek, 4. 6. 1987 ob 12.00 v prostorih tozda PKP Pučonci. Ogled možen na dan dražbe na sedežu tozda. Varščino v višini 10 % od izključne cene bomo sprejemali na dan dražbe uro pred začetkom. Kupec plača vozilo takoj ali najpozneje v treh dneh po dražbi. Prometni davek plača kupec in ni vračunan v ceno.

Zdravišče Radenska, n. sol. o. Radenci, razpisuje po sklepu delavskega sveta tozda Jeruzalem Ljutomer dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA TOZDA

za mandatno dobo 4 let

Pogoji:

- srednje- ali višješolska izobrazba ekonomske, organizacijske ali pravne smeri
- 8 oz. 5 let uspešnih delovnih izkušenj pri vodstvenih ali vodilnih delih in nalogah v gostinskih ozidih
- aktivno znanje nemškega jezika
- izpolnjevanje kriterijev 24. člena Družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SRS Sloveniji

Kandidati naj pošljejo pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Tozda Jeruzalem, Ljutomer.

Kandidati bodo o rezultatih izbire obveščeni v 30 dneh po poteku razpisnega roka.

ABC POMURKA
KMETIJSKI KOMBINAT RADGONA

n. sol. o. GORNJA RADGONA

Delavski svet tozda Mesoizdelki Gor. Radgona razpisuje prosta dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA — DIREKTORJA TOZDA MESOIZDELKI.

Kandidat mora poleg pogojev, določenih v 511. členu Zakona o združenem delu, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da ima visoko ali višjo izobrazbo ustrezne smeri ali z delom pridobljeno delovno zmožnost;
- da ima 5 oz. 7 let delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v gospodarstvu;
- da ima moralno-politične lastnosti s širšo družbeno aktivnostjo.

Izbrani kandidat bo imenovan za mandatno dobo 4 let.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:

ABC POMURKA
KMETIJSKI KOMBINAT RADGONA

Kadrovska služba

Jurkovičeva 3—5
69250 GORNJA RADGONA

FRANC ŠEBENIK

IZDELAVA HLEVSKE
OPREME IN LIVARNA
61111 Ljubljana, Tržaška c. 315
tel. (061) 261-217

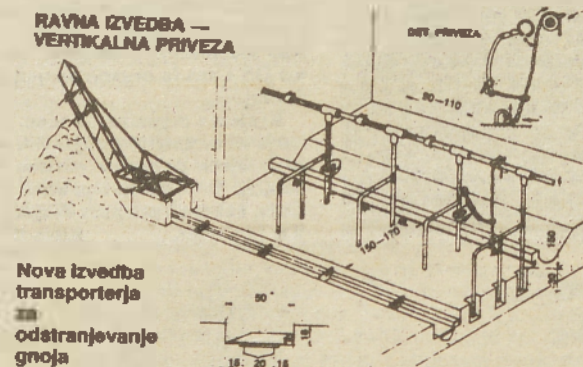

iz našega proizvodnega programa vam lahko takoj dobavimo ali izdelamo po naročilu in konkurenčni ceni tele izdelke za opremo vašega hleva:

elevatorje za odstranjevanje gnoja iz hleva, napajalnike za živino, rešetke dimenzije 90 x 80 cm, 100 x 80 cm in 110 x 80 cm, bokse naveze: ravna izvedba, zavita izvedba, bokse za prosto rejo telet, bokse za odraslo živino in samostojne premične bokse za spodrezovanje parkljev. Na željo kupcev izdelamo bokse za pujske pitance in odrasle pujske, porodne postelje za kotite in vse vrste rešetk. Izdelujemo tudi zaporna vrata za gnojavko pri rešetkah. Za vse navedene izdelke priznamo dveletno garancijo.

Vsi izdelki so vroče pocinkani (razen napajalnikov). To pomeni trajnost uporabe do 30 let.

Se priporočamo!

Nova izvedba transporterja za odstranjevanje gnoja

sozd zcp, ljubljana, n. sub. o.

cestno podjetje
maribor n. sub. o.

Po sklepu DS CP Maribor, tozda VVC Murska Sobota se objavlja **javna dražba**

naslednjih rabljenih osnovnih sredstev:

	Inv. št.	izključna cena:
1. Bager, vrtni, SB	I. 1964	10998 1.000.000,—
2. Tovorno vozilo TAM-6500	I. 1976	7729 2.000.000,—
3. Tovorno vozilo TAM 6500	I. 1972	5805 1.600.000,—
4. Tovorno vozilo TAM 6500	I. 1973	6652 1.200.000,—
5. Tovorno vozilo TAM 2000	I. 1966	2471 800.000,—
6. Avto kombibus IMV 1600	I. 1978	9228 100.000,—
7. Greder STT G-140	I. 1970	11032 4.000.000,—

Dražba bo v četrtek, 4. 6. 1987, ob 12. uri na sedežu tozda za vzdrževanje in varstvo cest Murska Sobota, Lendavska c. 64, Murska Sobota.

Ogled osnovnih sredstev je možen na dan pred dražbo na sedežu tozda.

Interesenti morajo prej vplačati 10 % varščine od izključne cene.

Plačilo varščine pol ure pred začetkom dražbe.

Davek plača kupec. Izdražena osnovna sredstva je potrebno v treh dneh po javni dražbi odpeljati.

Osnovna sredstva prodamo po načelu OGLEDANO — KUPLJE-NO.

AKCIJA DAN SKRBI ZA LASTNO ZDRAVJE V OBČINI LJUTOMER

29. MAJA 1987

Vsi, ki ste rojeni 1947. leta, pridite na zdravniški pregled 29. maja 1987 ob 6.00 zjutraj v najbližjo zdravstveno ustanovo:

ZD Ljutomer

ZP Križevci

ZP Bučkovci

S seboj prinesite zdravstveno knjižico. Bodite tešči — tudi brez kavice oziroma čaja.

Izjemoma ste na ta dan oproščeni plačila participacije.

Namen pregleda je zgodnje odkrivanje sladkorne bolezni in zvišanega krvnega tlaka.

40-LETNIKI, POKAŽITE SVOJ ODNOS DO LASTNEGA ZDRAVJA!

Tega dne ob 19.00 bo v veliki sejni sobi Skupščine občine Ljutomer predavanje z diapozitivi na temo:

Sladkorna bolezen — zdravljenje in komplikacije.

Prosimo odgovorne v ozidih, družbenih in obrtnih dejavnostih, da omogočijo svojim 40-letnikom ta zdravniški pregled.

Delavci bodo odsotni največ 2 uri.

Vzgojno-varstvena organizacija Murska Sobota, Talnyjeva 6, **razpisuje** na podlagi sklepa sveta VVO

JAVNO DRAŽBO

za prodajo

DOSTAVNEGA AVTA IMV KOMBIBUS

in prodajo 9 trajnožarnih peči.

Javna dražba bo v soboto, 30. 5. 1987, ob 9. uri na dvorišču enote v Gregorčičevi ulici.

Udeleženci morajo pred začetkom dražbe plačati varščino v višini 10 % od izključne cene.

Ogled je možen 1/2 ure pred začetkom dražbe.

OSNOVNOŠOLSKI VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVOD, Murska Sobota Trstenjakova 73, na podlagi sklepa sveta zavoda

razpisuje dela in naloge

RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE PREKMURSKA BRIGADE

Za mandatno dobo 4 let.

Kandidati za razpisana dela in naloge morajo poleg splošnih pogojev, določenih v Zakonu o združenem delu in Družbenem dogovoru o oblikovanju kadrovske politike v občini, izpolnjevati še pogoje glede strokovne izobrazbe, ki so določeni v Zakonu o osnovni šoli ter v Zakonu o izobraževanju in usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, poleg tega pa še:

- da imajo strokovni izpit in najmanj 5 let delovnih izkušenj;

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 20 dneh po objavi razpisa na tajništvo zavoda — za razpisno komisijo.

ARCEOMURKA

popolen
**diabetični
asortiman**

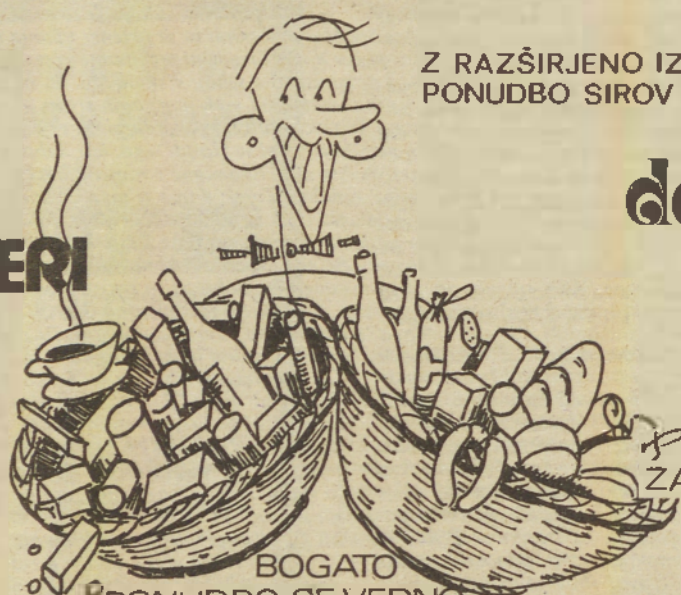
JE NOVOST
V NAŠI POSLOVALNICI

BOMBONIERI

v M. Soboti

Ne dovolite
prikrajšati si
nekaterih užitkov,
če to ni nujno!

Koristite priložnost in
kupujte vse diabetične
artikle, ki jih želite ali
potrebujete, na enem mestu:
v BOMBONIERI.

BOGATO
PONUDBO SE VEDNO
SPLAČA PREIZKUSITI

PRIČAKUJEMO VAS
Z RAZŠIRJENO IZBIRO IN OBOGATENO
PONUDBO SIROV IN MEŠNIH IZDELKOV

V POSLOVALNICI
delikatesi

v M. Soboti

SOLIDNO
VAS BOMO
POSTREGLI
IN
ZADOVOLJNI BOSTE

TOZD **PRESKRBA**
VELETRGOVINA

Potrošnik

MURSKA SOBOTA

Radijski in televizijski spored od 29. maja do 4. junija

PETEK	SOBOTA	NEDELJA	PONEDELJEK	TOREK	SREDA	ČETRTEK
RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Lepo je v naši domovini biti mlad ..., 17.30 — Glasba — reklame — glasba, 18.00 — »21-232« — glasbeno-propagandna oddaja, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Njlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Sobotna reportaža, 17.20 — Strokovnjak odgovarja ..., 17.40 — Glasba in reklame, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meja, 13.30 — V nedeljo popoldne (kmetijska, humor), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 17.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda. DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 23-232)	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Šport, 17.30 — Glasba — reklame — glasba, 18.00 — Iskanje — znanje — ustvarjanje, 18.15 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — V živo ..., 17.30 — Glasba — reklame — glasba, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Gospodarska tema, 17.30 — Glasba — reklame — glasba, 18.00 — Išče odgovore na vaša vprašanja, 18.30 — Lepo je v naši domovini biti mlad ... (mladinska oddaja), 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.	RADIO MURSKA SOBOTA 16.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.30 — Aktualno, 16.55 — Obvestila, 17.00 — Oddaja o kulturi, 17.30 — Glasba — reklame — glasba, 18.00 — Iz delegatskih klopi, 18.10 — Miš-maš, 18.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.
TV LJUBLJANA 10.00 Tednik, 11.00 Svet na zaslону, 11.40 G. Torrente Balester: Sonce in senca, ponovitev 2. dela španske nadaljevanke, 15.30—00.25 Teletekst RTV Ljubljana, 15.45 Tednik, 16.45 Svet na zaslону, 17.25 Poročila, 17.30 Makedonske ljudske, 17.45 Dolga bela sled, 4. del češkoslovaške nadaljevanke, 18.15 Dva obraza jadranske obale, 2. del »Follow me«, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 D. Nevin: Zahodni sen, 3. del ameriške nadaljevanke, 21.00 Drugi spol, 1. del dokumentarne serije, 22.10 Tv dnevnik, 22.25 Poslar zvoní vedno dvakrat, ameriški film. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Otroška oddaja, 18.00 Diagnoze, izobraževalna oddaja, 18.40 Stevilke in črke — kviz, 19.00 Domači ansambli: Ansambel Ivana Ruparja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Zabavnoglasbena oddaja, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Disciplina brez usmiljenja, angleški film, 22.35 En avtor, en film.	TV LJUBLJANA 7.45—11.15 in 16.20—22.25 Teletekst RTV Ljubljana, 8.00 Poročila, 8.05 K. Brenkova: Deklica delfina in lisica zvitojepka »Sredina cesta«, 8.20 Radovalni Taček: Zvezda, 8.25 Pamet je boljša kot žamet, 8.40 J. Bevc: Ko je pomlad: Mama te želi spoznati, 9.05 S. Makarovič: Sovica Oka, 9.30 Zadnje poletje otroštva, 7. oddaja Tv Novi Sad, 10.00 Periskop, 10.45 Ljudje in zemlja, 16.35 Mladinski film, 17.55 Dokumentarna serija, 18.25 Da ne bi bolelo, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 19.50 Zrcalo tedna, 20.15 Košnikova gostilna, 21.50 Tv dnevnik, 22.05 N. Shute: Mesto kot Alice, 1. del ameriške nadaljevanke. Oddajniki II. TV mreže: 15.10 Carjevič Proša, sovjetski film, 16.30 Liga mladih lingvistov, otroška predstava, 17.40 Dallas, ameriška nadaljevanke, 18.25 Naše malo mesto, ponovitev nadaljevanke, 19.30 Tv dnevnik, 20.15 Glasbeni večer, 21.45 Včeraj, danes, jutri, 21.50 Feljton, 22.20 Dobro jutro jazzarji, 22.50 Športna sobota.	TV LJUBLJANA 9.35—13.05 in 13.55—22.20 Teletekst RTV Ljubljana, 9.50 Poročila, 9.55 Živ zav, 10.50 Lutke in lutki, 10.55 Dolga bela sled, ponovitev 4. dela, 11.25 Šopek domačih, 14. oddaja, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Poročila, 14.10 H. Consience: Flandrijski lev, 4. del belgijske nadaljevanke, 15.00 Poznate Jugoslavijske? — kviz (SAP Kosovo), 16.30 Priljubite tišini, oddaja za slušno prizadeje, 17.10 Kralj Ojdip, angleški film, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Dnevnik Gorčina Vukobrata, 3. zadnji del nadaljevanke TV Sarajevo, 21.00 Zdravo. Oddajniki II. TV mreže: 17.30 Klasična glasba, 18.45 Oddaja iz kulture, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Raziskovalci, poljudnoznanstveni film, 20.25 Reportaža z nogometne tekme Dinamo: CZ in Partizan: Velež, 20.55 Informativna oddaja, 21.15 Kariera Nikodema Dizme, serijski film, 22.15 Mejaši, dokumentarna oddaja, 23.00 Mali koncert — F. Schubert: Graški valček, 23.15 Tv galerija.	TV LJUBLJANA 17.30—01.10 Teletekst RTV Ljubljana, 17.45 Poročila, 17.50 Zadnje poletje otroštva, 8. del oddaje TV Novi Sad, 18.20 Državni ansambel Gruzinske folklo-re II., 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 M. Laurence: Na robu divjine, 4. — zadnji del ameriške nadaljevanke, 20.55 Omizje, vmes Poročila, 22.40 Poletna noč Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Nekaj pomembnega ti imam povedati, otroška oddaja, 17.45 Otroška oddaja, 18.00 Beograjski tv program, 19.00 Indirekt, oddaja o športu, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Svet danes, zunanje politična oddaja, 20.30 Mali koncert: Pianistka Lidija Bizjak, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.05 Domači kino: Aleksander veliki, ameriški film, 22.35 Znanost	TV LJUBLJANA 11.00 Šolska tv — tuji jeziki, 17.25—00.35 Teletekst RTV Ljubljana, 17.40 Poročila, 17.45 Tedenski zabavnik, 9. oddaja TV Sarajevo, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Filmi študentov AGRFT — B. Blažič: Konjiček, A. Verbič: Zgodba, B. Korbar: Nekaj na »G«, 21.10 Integrali, 21.50 Tv dnevnik, 22.05 Poletna noč. Oddajniki II. TV mreže: 17.30 Tuji jeziki, 18.30 Mostovi — Hidak, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Grafične tehnike: Mehanične kovinske tehnike, 20.30 Plesni nočno, 20.45 Včeraj, danes, jutri, 21.00 Zrebanje lota, 21.05 Narodna glasba, 21.55 Muppet show.	TV LJUBLJANA 17.20—01.15 Teletekst RTV Ljubljana, 11.35 Poročila, 17.40 J. Bevc: Ko je pomlad — Zaspanka Andreja, 18.15 Živalski svet: Dotik metuljev, izobraževalna oddaja, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Po sledih napredka, 20.50 Film tedna: Čisto na dnu, nemški (čb) dokumentarni film, 22.30 Tv dnevnik, 22.45 Poletna noč. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Otroška serija, 18.00 Izobraževalna oddaja, 18.40 Stevilke in črke — kviz, 19.00 Tv kolektor, 19.10 Risanke, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Klasična glasba, 20.35 Včeraj, danes, jutri, 20.55 Atene: EP v košarki — Jugoslavija: Grčija, 22.30 Odprta knjiga	TV LJUBLJANA 17.20—00.50 Teletekst RTV Ljubljana, 17.35 Poročila, 17.40 K. Brenkova: Deklica delfina in lisica zvitojepka: Četrkova cesta, 17.55 Bilo je — Marjan Kozina, 18.25 Zelena straža, 19.00 Danes, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Tednik, 21.10 H. de Man: Naraščajoče vode, 3. del, 22.05 Tv dnevnik, 22.20 Poletna noč. Oddajniki II. TV mreže: 17.10 Tv dnevnik, 17.30 Smogovci, otroška oddaja, 18.00 In tudi letos, izobraževalna oddaja, 18.40 Stevilke in črke — kviz, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Narodna glasba, 20.45 Poročila, 20.55 Atene: EP v košarki — Jugoslavija: Grčija, 22.30 Odprta knjiga
TV ZAGREB Prvi program 8.30 Tv v šoli, 16.05 Tv v šoli, 17.05 Kronika reških občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Kaj prinaša jutri, 21.10 Ikarov let (kviz), 22.10 Dnevnik, 22.30 Kulturni magazin.	TV ZAGREB Prvi program 9.00 Tv v šoli, 15.00 SP v dviganju uteži, 15.40 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Boljše življenje, 21.05 Banderolo (film), 22.50 Dnevnik, 23.10 Nočni program.	TV ZAGREB Prvi program 10.20 Poročila, 10.30 Otroški spored, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.00 Govorimo o zdravju, 13.30 Poklicno usmerjanje, 14.00 Auto-man, 15.00 Poznate Jugoslavije (kviz), 16.30 Glasbena oddaja, 17.20 Gentlemani ljubijo plavalaske, 18.55 Risanke, 19.30 Dnevnik, 20.00 Tudi to je sreča, 21.00 Zabavna oddaja, 21.45 Dnevnik, 22.05 Športni pregled, 22.50 Morje, ljudje, obale.	TV ZAGREB Prvi program 17.05 Kronika varaždinski in bjelovarskih občin, 17.30 Otroški in mladinski spored, 19.30 Dnevnik, 20.00 Drama, 21.15 Dok. film, 21.45 Dnevnik, 22.10 Ritem 87, 23.10 Program plus	TV ZAGREB Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.05 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zunanje politični raport, 21.15 Dallas, 22.05 Dunajski praznični tedni 87, 22.50 Ekspres polkovnika Ryana (film) Drugi program 16.45 Tv v šoli, 17.15 Šport, 17.30 Usmeritev, 18.00 Vroči obkladki — mrzle kopeli, 18.30 Primeri Harryja Foxa, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Ponedeljkov šport, 21.15 Miami Vice, 22.05 Muzej pripoveduje, 22.35 Svet v katerem živimo, 23.20 Jason King	TV ZAGREB Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.05 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pri belem konjiku (film), 22.00 Videoteka, 23.35 Ceste San Francisca Drugi program 16.45 Vzgojna oddaja, 17.15 Šport, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Družinski ansambel Billyja Cosbyja, 18.30 Primeri Harryja Foxa, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mire za deželo, 21.30 Čas v sliki, 21.50 Kulturni žurnal, 22.00 Šport, 22.45 Hans Kolp (film)	TV ZAGREB Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.05 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tv as (kviz), 21.50 Šport, 22.25 Čas obiskov (enodejanke) Drugi program 16.30 Šport, 17.30 Čudeži angleškega vrta, 18.30 Primeri Harryja Foxa, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Notranje-politični raport, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Klub 2
TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.00 Poročila, 16.05 Otroški in mladinski spored, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Pri belem konjiku (film), 22.00 Videoteka, 23.35 Ceste San Francisca Drugi program 16.45 Vzgojna oddaja, 17.15 Šport, 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Družinski ansambel Billyja Cosbyja, 18.30 Primeri Harryja Foxa, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Mire za deželo, 21.30 Čas v sliki, 21.50 Kulturni žurnal, 22.00 Šport, 22.45 Hans Kolp (film)	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 Tv v šoli, 10.30 Ponovitve, 13.10 Poročila, 14.30 Otroški in mladinski spored, 18.00 Tedenski tv spored, 18.25 Vesela sobota, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Zabavna oddaja, 22.05 Bilo je pred 20 leti	TV AVSTRIJA Prvi program 11.00 Tiskovna ura, 12.00 Usmeritev, 14.15 Otroški in mladinski spored, 17.40 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Brat Martin (film), 22.05 Mladi plesalci 1987	TV AVSTRIJA Prvi program 17.15 Šport, 17.30 Tv v šoli, 18.00 Lipova cesta, 18.30 Primeri Harryja Foxa, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Podaželski zdravnik, 21.15 Čas v sliki, 21.35 Kulturni žurnal, 21.45 Schilling, 22.05 Nenavadna zgodba (film), 23.45 Družina Adams	TV AVSTRIJA Prvi program 9.00 Šolska TV, 9.55 Ponovitve: Delta; Vila v našem, 11.45 Telovadba za invalide, 16.20 Spored za 3 dni, 16.25 Moja Japanka, 1. del, 17.10 Ne le za žene, 17.30 Mini studio, 17.35 Novi reflektor, magazin, 18.45 V 80. dneh okoli zemlje, risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Šogun, 6. del ameriške serije, 20.55 Studio '87, 21.55 Glasbeno popotovanje okoli Nežiderkega jezera, 22.25 Tv dnevnik.	TV AVSTRIJA 9.05 Svet varietete, 10.00 Pred zaključkom redakcije, TV igra, 11.05 Studio '87, pon. 15.15 Tretji kanal, 16.30 Sotrpini, rehabilitacijski magazin, 16.55 Jezikovne uganke, 17.50 Madžarska — Švedska, kvalifikacijska nogometna tekma za olimpijske igre, 20.00 Tv dnevnik, 20.35 Primer za dva, kriminalka, 21.35 Šestdeset, gost oddaje Dr. Csaba Hamori, 22.25 Narodne za orkester, 22.30 Tv dnevnik.	TV AVSTRIJA 9.05 TV doktor, zdravniški nasveti, 19.15 Čao, mammi! 9.45 Uporniki, TV igra, 11.00 Novi Reflektor, magazin, 15.30 Telešport, tenis iz Pariza in boks iz Torina, 18.40 Rožnati panter, risanka, 19.15 Zrebanje lota, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Sosjed, tv roman, 20.35 Umetnina tedna, 20.40 Ozadje vesti, pogledi in mnenja o javnih zadevah, 21.25 Z zobmi in nohti, kratki film, 22.35 Tv dnevnik.
TV MADŽARSKA 9.05 Kavarna, pon. TV igre, 10.00 Koncert mladih japonskih umetnikov, 10.50 Telovadba za invalide, 16.00 Tretji kanal, 17.10 Spored za 3 dni, 17.15 Spored za upokojece, 17.45 Tekla, 18.00 Okno, služnostni spored, 19.00 Za boljši jezik, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Šogun, 5. del ameriške serije, 21.00 Novi val, 22.00 Neprediplirani, madžarski č/b film, 23.25 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.05 Spored za otroke do 11.35, 15.10 Raziskava vedenja, 6. del, 16.00 Danes — jutri, 17.00 Dnevnik, 17.15 Praznični teden knjige, 18.00 Zdravniki proti atomski smrti, s posvetovanjem v Moskvi, 18.30 Družinska telovadba, 18.40 Družinska Smola, risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Umor na ladji, angleški film, 22.00 Igralec Šandor Simenfalvy, 22.30 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 8.30 Ta dan je naš, zabavni program za staro in mlado ob Svetovnem dnevu otroka do 12.00 (se nadaljuje na II. programu), 14.30 Ogledimo si skupaj, 15.10 Formula I., prenos iz Monte Carla, 18.15 Delta, znanstveni poročevalec, 18.45 Družinska telovadba, 19.00 Teden, aktualne reportaže, 20.00 Dnevnik, 20.10 Tri dekleta, opereta, 21.40 Telešport, 22.25 Madžarska narodna galerija, 5. del.	TV MADŽARSKA 14.00 Tv novice, 14.10 Novi Scotland Yard — telefilm, 15.00 Program za otroke: risanke in telefilmi, 17.30 Start — zanimivosti in novosti o motorjih, 18.00 Zdravnik in otrok — nasveti pediatrov — v živo, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Športni pregled, 20.00 Športni pregled, 20.35 Tv novice, 20.30 Film: Zapisano v vetru. Igrajo: Deana Durbin, Donald O'Connor, John Dall, Režija: Irvin Pichel, 32.10 TVD vsedanes, 22.25 Zdravnik in pacient — oddaja o medicini, 23.05 Hazel — telefilm, 23.10 Delta.	TV MADŽARSKA 9.00 Šolska TV, 9.55 Ponovitve: Delta; Vila v našem, 11.45 Telovadba za invalide, 16.20 Spored za 3 dni, 16.25 Moja Japanka, 1. del, 17.10 Ne le za žene, 17.30 Mini studio, 17.35 Novi reflektor, magazin, 18.45 V 80. dneh okoli zemlje, risanka, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Šogun, 6. del ameriške serije, 20.55 Studio '87, 21.55 Glasbeno popotovanje okoli Nežiderkega jezera, 22.25 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.05 Svet varietete, 10.00 Pred zaključkom redakcije, TV igra, 11.05 Studio '87, pon. 15.15 Tretji kanal, 16.30 Sotrpini, rehabilitacijski magazin, 16.55 Jezikovne uganke, 17.50 Madžarska — Švedska, kvalifikacijska nogometna tekma za olimpijske igre, 20.00 Tv dnevnik, 20.35 Primer za dva, kriminalka, 21.35 Šestdeset, gost oddaje Dr. Csaba Hamori, 22.25 Narodne za orkester, 22.30 Tv dnevnik.	TV MADŽARSKA 9.05 TV doktor, zdravniški nasveti, 19.15 Čao, mammi! 9.45 Uporniki, TV igra, 11.00 Novi Reflektor, magazin, 15.30 Telešport, tenis iz Pariza in boks iz Torina, 18.40 Rožnati panter, risanka, 19.15 Zrebanje lota, 19.30 Tv dnevnik, 20.05 Sosjed, tv roman, 20.35 Umetnina tedna, 20.40 Ozadje vesti, pogledi in mnenja o javnih zadevah, 21.25 Z zobmi in nohti, kratki film, 22.35 Tv dnevnik.
TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Telef. 15.20 Program za otroke: risanke, 17.00 Pleme vrana — telef. 17.30 Divji svet živali — dokumentar. 18.00 Nora ljubezen — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Kralj četrti — telef. 20.25 Tv novice, 20.30 Svetnica iz Blecker Streeta — opera, 22.00 TVD vsedanes, 22.15 Nadaljevanje opere, 23.20 Kronika televizijskega festivala iz Portoroža.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Hazel — telef. 15.20 Program za otroke: risanke, 17.00 Pleme vran — telef. 17.30 Divji svet živali — dokumentar. 18.00 Nora ljubezen — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Kralj četrti — telef. 20.25 Tv novice, 20.30 Svetnica iz Blecker Streeta — opera, 22.00 TVD vsedanes, 22.15 Nadaljevanje opere, 23.20 Kronika televizijskega festivala iz Portoroža.	TV KOPER 14.00 Sportno popoldne, 19.00 Tv igra Jugoslovanske proizvodnje, 20.00 Jugoslovanski narodni parki: Paklenica, 20.30 Sedemdni — tedenski znanje politični pregled, 21.00 Film: Krvava svatba (kriminalka), 22.40 Čar nepredvidenega — telef. 23.10 Delta.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Novi Scotland Yard — telef. 15.00 Program za otroke: risanke in telefilmi, 17.30 Dokumentar. Divji svet živali, 18.00 Nora ljubezen — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Športni pregled, 20.00 Športni pregled, 20.35 Tv novice, 20.30 Film: Zapisano v vetru. Igrajo: Deana Durbin, Donald O'Connor, John Dall, Režija: Irvin Pichel, 32.10 TVD vsedanes, 22.25 Zdravnik in pacient — oddaja o medicini, 23.05 Hazel — telefilm, 23.10 Delta.	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Novi Scotland Yard — telef. 15.00 Program za otroke: risanke in telefilmi, 17.30 Dokumentar. Divji svet živali, 18.00 Nora ljubezen — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Kralj četrti — telef. 20.25 Tv novice, 20.30 Ljubiti naravo — dokumentar. 21.00 Košarka — Atene-Jugoslavija: SSSR evropsko prvenstvo/prenos, 22.30 TVD vsedanes, 22.45 Lahka atletika — Zagreb — Hanžekovičev memorial	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Novi Scotland Yard — telef. 15.00 Program za otroke: risanke in telefilmi, 17.30 Dokumentar. Divji svet živali, 18.00 Nora ljubezen — telenovela, 19.00 Odprta meja, 19.30 TVD stičišče, 19.45 Mesto danes, 20.00 Kralj četrti — telef. 20.25 Tv novice, 20.30 Ljubiti naravo — dokumentar. 21.00 Košarka — Atene-Jugoslavija: SSSR evropsko prvenstvo/prenos, 22.30 TVD vsedanes, 22.45 Lahka atletika — Zagreb — Hanžekovičev memorial	TV KOPER 14.00 Tv novice, 14.10 Novi Scotland Yard

prodam

ZASTAVO 101, prva registracija leta 1976, ugodno prodam. Izhajalci 56. M-16353

NOVO STISKALNICO ZA ZMAJ 133 prodam. Stanko Lešnik, Zavrh 27. p. Voličina. M-16354

TRAKTOR IMT 533, Star sedem let, prodam. Viktor Čor, Kovačevci 31. M-16355

FIAT 128 ŠPORT, letnik 1975, temna stekla, prodam. Cena 130 SM. Ogled v sredo in petek. Franjo Golub, Gornja Dubrava 59 a, 42306 Macinec. M-16362

AVTORADIO STEREO prodam. Čopova 22. M-16367

PUHALNIK TAJFUN IN OKENSKE POLICE, različne dolžine, ugodno prodam. Moravske Toplice, Dolga ulica 98. M-16369

DIANO 6 LC, letnik 1980, prodam. Ogled od 15. do 19. ure v Gaberju 59. M-16198

NOVO BOČNO KOSO ZA IMT (ferguson), traktor in stikalnico fer za seno in slamo, s kardanom, po ugodni ceni prodam. Gornji Petrovci 70. M-16370

HLADILNIK Z ZAMRZOVALNIKOM (50 odstotkov ceneje od sedanje cene) in tomos avtomatik ugodno prodam. Kidričeva 3/I. M-16373

KOSILNICO BCS prodam. Martin Vučko, Dolnja Bistrica 83. M-16373

KOSILNICO BCS prodam. Martin Vučko, Dolnja Bistrica 83. M-16375

ZASTAVO 101, letnik 1977, in prikolico za avto ugodno prodam. Zvonko Žižek, Murska Sobota, Ivana Regenta 19. M-16376

STEREO OZVOČENJE (2 x 400 W) prodam. Telefon: 24 955 ali 23 111. M-16378

KUHINJSKO NAPO, 60 cm, prodam. Telefon: 48 256 — popoldne. M-16379

ZASTAVO 101, letnik 1976, vozno, registrirano do julija 1987, prodam za 250.000 din. Ponudbe po telefonu: (069) 75 479. LE-10783

DVOREDNI PLETILNI STROJ 72 pocieni prodam. Telefon: (069) 81 398. IN-18134

OPEL KADET, letnik 1968, poceni prodam. Cven 6, 69240 Ljutomer, telefon: 81 583. IN-18133

OPEL KADET 1200, letnik 1976, ugodno prodam. Telefon: (069) 81 648. IN-18132

ROTACIJSKO KOSO ZA TRAKTOR, malo rabljeno, prodam. Mikloš Šajnčević, Gibina 15. IN-18131

RENAULT 4, karamboliran, prodam. Koroša, Maistrova 1, Veržej. IN-18127

MOTORNO KOLO TOMOS, 4 prestave, prodam. Pristava 8, p. Ljutomer. IN-18125

VISOKOPRITLIČNO STANOVANJSKO HIŠO, delno podkleteno (vodovod, centralno ogrevanje, sadovnjak, vrt) prodam ali zamenjamo. Telefon: (069) 81 739. IN-18126

MONTARBO, PEVSKO, JBL BAS BOX, TROBLJE, orgle, 6100 SUPER spremljiva harmoniko hohner, moped, avtokasetofon in avtomobil taunus 17, poceni prodam. Alojz Copot, Ljutomer, Uliška 3 a, telefon: 81 222. IN-1824

ZASTAVO 850, letnik 1978, kombinirano vozilo 435-K, registrirano do leta 1988, dobro ohranjeno, prodam. Martin Frank, Slamnjak 33, Ogled vsak dan dopoldne. IN-18118

NESNICE, mlade jarčice, pasme hisec, rjave, stare 12 tednov, 3-krat cepljene, odlične nesnice, napredaj po zelo ugodni ceni. Vsak ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Pohitite z ugodnim nakupom, ki bo samo do 12. junija, po tem datumu bo prodaja za letošnja končana. Naročila sprejema in daje vse potrebne informacije: Fanika Štadler gostilna Bakovci, Soboška 4, telefon: (069) 76-121.

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Jus Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Lopar, Feri Maučec (šport), Bernarda Peček, Štefan Sobočan, Janko Stolinik (dopisništvo), Branko Žunec, Majda Horvat, Bojan Peček, Endre Gonter (tehnični urednik), Nevenka Emri in Marjan Maučec (lektorja).

Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/I, telefoni: novinarji 21 232, 21 064 in 21 383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelki, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21 064 in 21 383; dopisništvo Gornja Radgona 74 597, dopisništvo Lendava 75 085 in dopisništvo Ljutomer 83 317. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Polletna naročnina 4.000, letna naročnina za delovne organizacije 11.000 din, letna naročnina za tuje 322 šilingov, 46 mark, 24 kan. dol., 18. am. dol., 38 šv. frankov. Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512. Cena posamezne številke je 200 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

TRAKTOR TOMO VINKOVIČ 420, s priključki, prodam. Telefon: 76 119. M-16382

SLAMO IN OVES prodam. Telefon: 24 381. M-16383

CISTERNO, 2200 l, in originalni plug, zetor dvobrazni, prodam. Sakovič, Petoča 97. M-16384

POHIŠTVO ZA DNEVNO SOBO prodam. Murska Sobota, Aškerčeva 2, telefon: 25 040. M-16385

TELEVIZOR GORENJE, črnobeli, prodam. Štefan Baranja, Murska Sobota, Lendavska 19 a, od 14. do 17. ure. M-16386

OTROŠKI ŠPORTNI VOZIČEK prodam. Ogled po 16. uri. Mekiš, Murska Sobota, St. Rozmana 9. M-16387

KRAVO, brejo osem mesecev, staro šest let, prodam. Čepinci 19. M-16388

AVTO AUSTIN 1300, letnik 1970, prodam za 10 sm. Miran Ferš, Lomanoše 36. M-16389

KOMBAJN ZMAJ 133, letnik 1983, »heder« in adapter za kurozo, ugodno prodam. Vlado Leskovar, Stjepana Majerje, Radčiča 54, pri Varaždinu, telefon: (042) 601 582. M-16390

SOBNO POHIŠTVO POCENI PRODAM. Murska Sobota, Šerčerjevo naselje 18. M-16391

NESNICE, mlade jarčice, pasme hisec, rjave, stare 12 tednov, 3-krat cepljene, odlične nesnice, napredaj po zelo ugodni ceni. Vsak, ki kupi 10 jarčic, dobi eno zastoj. Pohitite z ugodnim nakupom, ki bo samo do 12. junija, po tem datumu bo prodaja za letošnja končana. Naročila sprejema in daje vse potrebne informacije: Anica Lacković, Beltinci, Ravenska 40, telefon: (069) 71-434.

AVTO RENAULT 4 TL, star štiri leta, prodam. Telefon: 21 667, popoldne. M-16392

OBRAČALNIK ZA BCS prodam za 6 SM. Kobilje 80. M-16393

MOTOKULTIVATOR GORENJE MUTA s priključki prodam. Marija Lazar, Sanjeveci 26 ali Furjan, telefon: (061) 319-631. M-16394

ZASTAVO 750, starejši letnik, ugodno prodam. Gančani 58. M-16395

ŽAGAN LES ZA OSTREŠJE, kompletno, prodam. Tončka Rakuš, Radenski Vrh 24. M-16396

POLONEZ 1500, letnik 1980, ugodno prodam. Deziderij Bot, Lendava, Tomšičeva 3. M-16398

KOSILNICO BCS prodam. Nemčevci 1 a. M-16399

ZAMRZOVALNIK CALEKS, uvožen, 50 l, v zelo dobrem stanju, prodam. Štefan Petkovič, Murska Sobota, Lendavska 16. M-16314

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, ohranjen, ugodno prodam. Murska Sobota, Cankarjeva 34. M-16315

SADIKE VODENIC, zelo lepe, po ugodni ceni prodam. Markišavci 36 b. M-16316

KOMPRESOR, 330 l, malo rabljen, in dve lovski puški (risanco, kaliber 30.06 z daljnogledom, novo, in šibranico, rabljeno), prodam Zdravko Kovač, Hodoš 66. M-16318

MOTOR IMR 034, generalno obnovljen, ugodno prodam GD Markovci. Informacije in ogled: Markovci 67, p. Šalovci. M-16322

125 P ugodno prodam. Puževci 125. M-16323

KOMBAJN ZMAJ 132 prodam. Strehovci 28. M-MM

KARAMBOLIRANO KAROSERIJU ZA JUGO 45 prodam. Tropovci 61 b, p. Tišina. M-16327

GOSPODINJE!
Če vam zamrzovalna skrinja toči vodo ali led, pokličite **IZOLACIJSKI SERVIS P. Majdnjak**
G. Slaveč 6, KUZMA
(069) 78 271
Popravilo z garancijo opravimo na vašem domu.

ZASTAVO 101, letnik 1973, generalno popravljen, prodam. Mirko Sraka, Murska Sobota, Stara ulica 1. M-16328

KOSILNICO BCS, kompletno z vozičkom in obračalnikom, prodam. Viktor Kaučič, Zg. Konjščice 2, p. Apače. (Podgorje pri gostilni). GR-13511

OSEBNI AVTO LADA I200 registrirano do 4. novembra 1987, prodam. Cena 65 SM. Franc Kremlj, Črešnjevci 135. GR-15512

MLATILNICO znamke KROVAT, manjšo, prodam. Vladimir Methaus, Nasova 41, p. Apače. GR-13514

ZETOR 4911, star pet let, prodam. Cena po dogovoru. Viktor Domanjko, Janžev Vrh 48, p. Radenci. GR-13515

ZASTAVO 126 P, letnik 1980, ugodno prodam. Herman Mauko, Nasova 5, Apače. GR-13517

STANOVANJSKA HIŠA V KAMOVCIH in zemljišče v izmeri 0,75 ha naprodaj. Informacije v Dolgi vasi št. 147 b. LE-10778

TRAKTOR STEYR 15 KS, s koso, plugi in brano, avto mini morris, registriran do decembra 1987, in motorno kolo MZ, neregistriran, vozen (za 30 SM), prodam. Telefon: 26-260. M-16330

MALE PUJSKE PRODAM. Krajna 41. M-16331

BARVNI TELEVIZOR ISKRA in kopalno kad prodam. Ernest Recek, Sodišinci 45. M-16332

OBRAČALNIK PANONIJA ZA SENO in enosono prikolico, 2,5 t, prekucnik, prodam. Vidonci 143. M-16333

IMT 533 prodam. Flegar, Lomanoše 34, Gornja Radgona. M-16335

PRIKOLICO BRAKO, nerabljeno, ugodno prodam. Telefon: (069) 73-355. M-16336

HLEVIT, 550 kg (10 odstotkov ceneje), prodam. Rogač, Tišina 64. M-16337

KRAVO, staro sedem let, brejo osem mesecev, kontrola A, prodam. Krajna 34. M-16339

STANOVANJSKO HIŠO S KONČANO IL GRADBENO FAZO, v Finžgarjevem naselju v Murski Soboti, prodam. Telefon: 21-177. M-16342

FIAT 127, letnik 1974, prenovljen, prodam. Breznik, Lendavska 17 b telefon: 25-172. M-16343

AVTO SAAB 99, letnik 1976, prodam. Anton Trček, BOLNIŠNICA, Murska Sobota, M-16344

AUDI 80, 1. registracija december 1976, motor generalno obnovljen, prodam. Cena 1.800.000 din. Ogled popoldne. Branko Kolenko, Lendava, Zupančičeva 6. M-16345

PONY EKSPRES in okno z roletom (140 x 180), prodam. Franc Lukač, Krog, Murska 96. M-16346

TESARSTVO POREDOŠ BELTINCI ZAPOSILI VEČ KV ALI NK DELAVCEV KOV-LESNE SME RI ZA IZDELAVO SANI

AUDI 60, letnik 1969, tudi po delih, prodam. Anton Kolmanič, Kadrenci 15, 62236 Cerkvenjak, telefon: (062) 74-29. M16347

KOSO OLT ZA TRAKTOR prodam. Anton Benko, Spodnja Ščavnica 10, p. Gornja Radgona. M-16348

DIANO prodam. Šavel, Košarovci 2, Informacije po 16. uri. M-16349

KRAVO, drugi brejo, kontrola A, prodam. Mirko Žibrek, Krapje 1. M-16350

AUSTIN 1300, letnik 1975, registriran, poceni prodam. Anton Forjanič, Murska Sobota, Arh. Novaka 19. M-16351

TRAKTORSKO GUMO (11,4, 11,28) in dvobrazni plug, 10-colni, prodam. Trdkova 27. M-16352

TRAKTOR STEYR, 18 KS, stružnico, delovna dolžina 1,25 m, in avto SPAČEK FURGON, letnik 1976, prodam. Murska Sobota, Kidričeva 31. M-OP

KOMBAJN JOHN DEERE UGODNO PRODAM. Kodba, Gibina 49, Ljutomer. M-16448

PUJSKE PRODAM. Krajna 15. M-16449

TROSED (ležišče) prodam. Telefon: 25-048. M-16450

MALE PUJSKE PRODAM. Vanča vas 28. M-16452

FIAT 126 P prodam. Anton Žalik, Dokležovec 188. M-16453

PRALNI STROJ GORENJE, generalno popravljen, ugodno prodam. Informacije telefon: 74-778. M-16454

FIAT 124 SPORT prodam ali menjam. Marjanci 74. M-16555

RAČUNALNIK COMMODORE 64 in kasetofon prodam. Telefon: 22-279. M-16456

MOTOKULTIVATOR GORENJE MUTA s priključki in 30 arov mešanega gozda na Goričkem prodam. Naslov v upravi lista, ali telefon: 22-279. M-16457

ZASTAVO 101 CONFORT, letnik 1980, prodam. Marjan Horvat, Mojsirska 1, telefon: 26-574. M-16457

PEUGEOT 304, starejši letnik, prodam po zelo ugodni ceni. Drago Puklavac, Radenci, Ljutomerska 13. Tervol, trdi, 5 cm, prodam. Cena 2.500 za m². Flisar, Korovci 30. M-16459

FIAT 126 P, letnik 1977, registriran eno leto, ugodno prodam. Gomboc, Tišina 42 a. Tel. 46-106 dopoldan. M-16461

AVTO RENAULT 9, diesel, star dve leti in pol, prodam. Franc Litrop, Turnišče, Pod logom 29, tel. 70-223. M-16462

ZASTAVO 750, letnik 1982, prodam. Polana 11. M-16463

MALE PUJSKE PRODAM. Gradišče 42. M-16464

TRAKTOR IMT 579, na prednji in zadnji pogon, prodam ali zamenjam za manjši traktor, in motor za KOMBANI 780, komplet ali po delih, prodam. Štefan Černjavič, mehanik, Gradišče 39 a, tel. 069/46-062. M-16465

PRALNI STROJ generalno obnovljen, prodam. Gider, Kidričeva 16, M. Sobota.

LADO, novo 1200 S, prodam. Tel. 069/82-562, od 8. do 13. ure ob delavnikih. IN-18144

DVE ZASTAVI 101, letnik 79 in 80, in štiri gume 145 x 12 prodam. Boris Žitek, Mota 8, Ljutomer. IN-18140

TELICO prodam. Alojz Gabor, Rincetova Graba 10, Ljutomer. IN-18141

NEDOKONČANO ATRUSKO HIŠO na izredni lokaciji na hribu, kilometer od centra Ljutomer, parcela meri 16 arov, sončna lega, voda in elektrika v hiši, ugodno prodam. Za resne interese informacije pri Ivi Rajhu, Slamnjak 8, 69240 Ljutomer. IN-18142

ZASTAVO 750, letnik 1982, prevoženih 28000 km, prodam. Tel. 069/81-120, od 7. do 14. ure ob delavnikih. IN-18143

TRAKTOR FERGUSON 65 prodam. Vargazon, Pristava 5, Ljutomer. IN-18136

DVOSTANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem, nekaj zemlje v Koračicah 9, Tomaž pri Ormožu, prodam. Gorazd Boksa, Koračice 9, Tomaž pri Ormožu. IN-18137

TOMOS ELEKTRONIK nujno prodam. Bojan Copot, Cezanjevci 41, Ljutomer. IN-18138

EMO CENTRAL 23, nov, in šotor za 3 osebe, nov, prodam. Informacije tel. 70-151. Črenšovci. LE-10785

DVOBOBNO STANOVANJE, 60 m², v zasebni hiši, ugodno prodam. Informacije: odvetnik Danilo Hari, tel. 23-122.

SAMONAKLADALNO PRIKOLICO SIP, 17 m², brezhibno, prodam. Moravske Toplice, Dolga ulica 84. Tel. 48-122. M-16473

ZASTAVO 750 LE, letnik 1982, in CITROEN GS, letnik 79, prodam. Lang, Petoča 42. M-16315

OJACEVALEC s predjočevalcem AIWA MINI COMPO, tuner JVC FM/MW/LW, gramofon ELAK/BSR, kasetofon AKAI, vse stereo Hi-Fi, barvni Tv hitachi, ekran 32 cm, idealen monitor in tehn. stat. kalkulator sharp prodam. Murska Sobota, Lendavska 23 b, 4. nadstropje, stanovanje št. 171. M-16397

VITRINO, pisalno mizo in kavč, prodam. Hodošek, Murska Sobota, Prežihova 3. M-16404

KAKOVOSTNE FOTOGRAFSKE USLUGE — DOMA IN NA TERENU. VAM PONUJA FOTO HOCHSTADTER, MURSKA SOBOTA, TRG ZMAGE 3.

KOMBI IMV, motor morris, 1. registracija leta 1986, neregistriran, prodam. Cena po dogovoru. Sadri Veseli, M. Sobota, Slaščičarna Jagoda, pri Blagovnici. M-16405

SEDEŽNO GARNITURO ugodno prodam. Naslov v upravi lista. M-16406

BMW 2002, registriran do aprila 88, in BMW 520, registriran, nevozen, prodam. Dankovci 26. M-16407

GOLF JL, letnik 1980, prodam. Telefon: (069) 21-177. M-16408

ZASTAVO 101 GTL, november 1984, prodam. Ivanka Uroša, Lendava, Ribarjevo naselje 23, telefon: 75-943. M-16409

MIZO ZA NAMIZNI TENIS, štedilnik na trda goriva gorenje in colorex, pomivalno korito, moško kolo, vse rabljeno, poceni prodam. Ogled v soboto dopoldne. Murska Sobota, Mladinska 31. M-16410

TRAJNOGOREČI ŠTEDILNIK ZA ETAŽNO CENTRALNO OGREVANJE GORENJE MIV KS 15, nov, ugodno prodam. Slavko Lučik, Murska Sobota, Cankarjeva 6. M-16411

OBRAČALNIK SIP prodam. Sakovič, Zenkovi 41. M-16412

ROTACIJSKO KOSILNICO 165. METALNA, PRODAM. Rudi Koler, Benedikt. M-MM

PUJSKE, stare 8 tednov, prodam. Rakičan, Zvezna 15. M-16413

PRALNI STROJ IN ZAMRZOVALNO SKRINJO, 220 l, rabljeno prodam. Biserka Jelenovec, Murska Sobota, Čopova 15. M-16414

ZASTAVO KOMBI 850, staro tri leta, registrirano do leta 1983, prodam. Slavko Žnidarič, Rački Vrh 9 b, Radenci. M-16416

KLADIVAR, DVA OKENSKA OKVIRJA TRIDELNIH IN EN OKVIR DVODELNEGA OKNA, zastekljeno, rabljeno, prodam. Bakovci, Zvezna 25. M-16417

DVE KRAVI, kontrola A, prodam. Moščanci 23. M-16419

MOPED TOMOS M 14, letnik 1982, malo vožen, 5 prestav, prodam. Murska Sobota, Trstenjakova 4, telefon: 24-646. M-16420

MALE PUJSKE PRODAM. Satahovci 33. M-16421

AUSTIN MAXI ugodno prodam. Grad 176. M-16425

MALE PUJSKE PRODAM. Vanča vas 16. M-16427

AVTO MOSKVIČ 1500, na novo registriran, prodam. Karel Černjavič, Trg zmage 8. M-16420

SMREKOV LES (okrogel, debelina nad 55 cm), prodam. Naslov v upravi lista. M-16429

VISOKOTLAČNO STISKALNICO MASSEY FERGUSON prodam. Murski Črnci 26, telefon: 46-073. M-16431

ZASTAVO 750, letnik 1982, in MOPED AVTOMATIK, letnik 1985, prodam. Murska Sobota, Okt. revolucije 9. M-16432

DVA RADIJSKA KASETOFONA IN PEČ NA TRDA GORIVA KUPERBUSCH ter preprogo (3,5 x 2,5) prodam. Marija Broder, Gradišče 48 a. M-16433

MALE PUJSKE PRODAM. Franc Žilavec, Vanča vas 44. M-16434

IMT 567 prodam. Janko Horvat, Pečarčevci 19. M-16437

ELEKTRIČNI ŠTEDILNIK, kromirano pomivalno korito (2), bojler, 10 l, kotni element s krožno vrtljivo polico ter starejšo pohištvo za spalnico poceni prodam. Telefon: 24-882. M-16439

razno

PREKLIC!
PREKLICUJEM VELJAVNOST obračunskega lista od prodaje mleka za mesec april in vrednostnega bona za marec in april za vpis v hranilno knjižico št. 9268-4. HKS Panonka M. Sobota. Geza Car, Poznanovci 26. p. Mačkovi. M-16325

KARLEKU FICKU iz Kamenščaka se opravičujem za izrečene žaljive besede, ki sem jih izrekel 30. aprila 1987. Ciril Dolamič, Ljutomer. IN-18122

Z ŽENO SPREJEMVA V NOVI HIŠI V LJUTOMERU V POPOLNO OSKRBO STAREJŠO ŽENSKO, KI BI NAMA LAHKO MATERIALNO POMAGALA. Naslov v upravi lista. IN-18121

SELITVE, TUDI IZ TUJINE, OPRAVIM. Telefon 72-912. M-16340

PREKLIC!
Preključujem veljavnost hranilne knjižice št. 279901, izdano pri HKS Panonka. M. Sobota. Karel Lazar, Stanjeveci 42. M-16358

OBVESTILO!
Obveščam javnost, da Karel Lucu iz Križevca v Prekmurju 14 ni lastnik premoženja in nepremičnin in nima pravice do kakršnekoli prodaje le-teh. Morebitne kupce bomo sodno preganjali. Ana Lucu, Križevci v Prekmurju. M-16364

NOVEJŠE DVOBOBNO STANOVANJE V MURSKI SOBOTI zamenjam za podobno v Mariboru, Lenartu ali Ptuj. Informacije: Vorišč, telefon od 18. do 19. ure: (062) 25-275. M-16374

VARSTVO ZA ENO LETO STAREGA OTROKA iščem. Informacije po telefonu: 25-361. M-16426

ZA HIDROIZOLACIJO VLAŽNIH ZIDOV BREZ IZSEKOVANJA, AMPAK Z VRTANJEM in kemičnim prepravljanjem, in za izolacijo vlažnih, mokrih kleti, za izdelavo drenaž se obrnite na naslov: Janez Hak, 69223 Dobrovnik 244. M-16430

LOKAL z 20 posteljami, 500 m od hotela Lipa, dam v najem. Informacije tel. 70-169, zvečer. LE-10784

zaposlitve

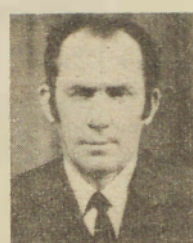
FRIZERSKO POMOČNICO IN NKV DELAVCO takoj zaposli FRIZERSKI SALON SREČKA PUŠKARIČ, M. Sobota. M-16326

PRIUČENEGA TERASERSKEGA DELAVCA ALI CEMENTARJA, vestnega, zaposlim. OD po dogovoru. Štefan Bunderla, kamnoseštvo. Grad 64. M-16338

ZIDARJA IN DVA DELAVCA sprejemam v redno delovno razmerje. OD po dogovoru. Hrana in stanovanje preskrbljeno. Zidarstvo Revek, Ob lazniškem potoku 7, 62341 Limbuš pri Mariboru. M-16360

ZIDARJA zaposlim. Samsko stanovanje v Radovljici zagotovljeno. Telefon: 064 74-736. M-16365

Delo iščem pri dobrosrčnem zasebniku s težko gradbeno mehanizacijo. Cezanjevci 62, Ljutomer. IN-18139

Štefan Lovenjak

iz Gornjih Slaveč 39

Prehitro so minila leta, odkar te ni več med nami, a bolečina je še vedno v naših srcih, kot tudi spomin na tvoj dragi lik. Daleč si, pa vendar vedno z nami; težko je bilo tvoje življenje, pa vendar si še rad živel med nami.

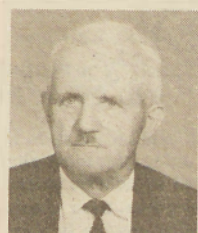
Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, ga krasite s cvetjem in prižigate sveče. Vsem — prisrčna hvala!

V tibi žalosti: TVOJI DOMAČI IN VSI, KI SO TE IMELI RADI

Že tri leta v hladnem grobu spiš, a v naših srcih še živiš. Ne mine ura, dan, ne noč, povsod v mislih si navzoč.

V SPOMIN
Minila so tri leta, polna žalosti, solza in bolečine, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in sorodnik

Male oglase in zahvale sprejemamo do sobote za objavo v naslednjem tednu. Delovni čas od 7. do 15. ure, v soboto pa od 8. do 12. ure.

V SPOMIN
21. maja poteka žalostno leto, odkar nas je lepega večera za vedno zapustil naš dragi mož, oče, stari tast in dedek

Ludvik Rituper

iz Kančevca

V naših srcih in mislih bo ostal spomin nate, dokler bomo živeli mi.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

A dan je črni moral priti,
bridkosti dan, oj dan solzan,
teško bilo se je ločiti,
a solze vse, ves jok zamen.

(S. Gregorčič)

V SPOMIN
31. maja bo minilo žalostno leto, odkar nas je v 50. letu starosti zapustil naš dragi

Štefan Novak

iz Otover

V naših srcih živiš in boš živel še naprej. Hvala vsem, ki se ga še spominjate!

VSI NJEGOVI

Srce je dalo vse, kar je imelo,
nobene bilke zase ni poželo.
Odšel si sam na pot neznano,
zapustil si družino žalostno in samo!

V SPOMIN
24. maja mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, brat in stari oče

Koloman Perkič

iz Murskih Črnc

Težko je dojeti neizprosno resnico, da se nikoli več ne boš vrnil. Z ljubeznijo in spoštovanjem bomo ohranili tvoj pošten lik in dobrosrčnost. Najlepša hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob in ste ga ohranili v lepem spominu.

ŽALUJOČI: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA
2. maja je v 87. letu starosti prenehalo biti plemenito srce moža, očeta, dedka in pradedka

Karla Kranjca

iz Nuskove

Najtopleje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste dragega pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje, v najtežjih trenutkih slovesa pomagali in sočustvovali z nami.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS. Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

Žalujoči: žena Terezija, hčerki Sida in Marija z družinami, sin Franc z družino, sin Karel in drugo sorodstvo

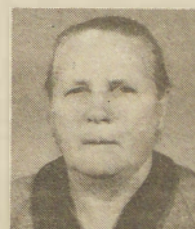
V SPOMIN
16. maja sta minili dve leti, polni žalosti, odkar nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

Janez Lenaršič

iz Markovec 91

Spomin nate bo večni, kot je večna zemlja, ki te pokriva. Hvala vsem, ki se ga spominjate, obiskujete njegov grob, prinašate cvetje in prižigate sveče.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

ZAHVALA
Ob smrti moje drage žene, mame, babice, prababice in tete

Ljudmile Pahor

roj. Devetak
iz Pince-Marofa

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih dneh kakorkoli pomagali in z nami sočustvovali. Zahvaljujemo se sosedom, sorodnikom, kolektivu SO Lenda-va, prijateljem od blizu in daleč za vence in cvetje ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala g. župniku za opravljeni obred, pevcem za odpete žalostinke in predstavnikom ZZB NOV.

Žalujoči: mož Franc, sinovi in hčerke z družinami, vnuki in pravnuki ter drugo sorodstvo

Bolečina v srcih naših je
kamorkoli se ozremo,
povsod vse prazno je,
ni več ljubeče roke mamine ...

Umrta je naša draga žena, mama, tašča in babica

Karolina Vrečič

roj. Pollak

Za teboj je ostala velika praznina in nepopisna bolečina.

Žalujoči: mož Matija, sin Boris z družino in drugo sorodstvo

Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
ker tebe ljuba mama, stara mama ni,
da bi skupaj še bili.

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je po krajši bolezni zapustila draga žena, mama in stara mama

Jožefa Mir

roj. Šumak
z Janžvega Vrha 96 pri Radencih

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter jo pospremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu.

Posebna hvala sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, č. g. župniku, g. kaplanu za pogrebni obred ter tov. Jožetu Vaupotiču za poslovljne besede. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Žalujoči: sinova Ivan in Ciril, hčerki Marija in Silva z družinami ter rejenki Jožica in Frančka

Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
tebe dragi mož in oče ni,
da bi skupaj še bili.

V SPOMIN
1. junija bo minilo leto, polno žalosti, odkar nas je zapustil dragi mož, oče, brat in zet

Franc Celec

iz Jurja 126

hvala vse, ki ste ga ohranili v lepem spominu ter vsem, ki se ustavite ob njegovem preranem grobu, mu poklonite cvetje in prižigate sveče.

Vsem še enkrat — prisrčna hvala!

ŽALUJOČI: VSI TVOJI

Ti draga mama in stara mama,
spiš v temni jami,
naše srce pa joče in trpi v žalosti.

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je za vedno zapustila draga mama, stara mama, tašča, svakinja, teta in botra

Irena Bencak

iz Moravskih Toplic

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter gasilcem, ki ste jo v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti, ji poklonili vence in cvetje ali prispevali v dobrodelne namene. Zahvaljujemo se osebju internega oddelka bolnišnice v Rakičanu, patronažni službi in vsem zdravnikom za zdravljenje v času njene bolezni. Posebno se zahvaljujemo g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku KS.

Žalujoči: mož Franc, sin Franc z ženo Marijo ter vnuka Kristjan in Sebastjan, sin Štefan z ženo Julijano ter vnuka Bojan in Anita

Ko živela sem, ljubila sem vas vse!
Zdaj, ko mene več med vami ni,
ljubite me v spominu vi.
Ko se spomnite na me,
pa prižgite svečke mi.

V SPOMIN

29. maja mineva boleče leto žalovanja, odkar smo izgubili našo dobro ženo, ter nadvse skrbno in ljubo mamo

Jožefo Markoč

iz D. Slaveč 39

Grenko je spoznanje, da se nikoli več ne vrneš v naš dom. Ne priklidejo te nazaj ne solze ne bridka bolečina naših src. Naš dom je ostal pust in prazen, toda v naših srcih se ziviš in boš živel do konca naših dni.

Hvala vsem, ki se ustavite pri njenem grobu, ji prinašate cvetje ali prižigate svečke.

Žalostno v srcih tvoji najdražji: mož Alojz, sin Martin ter hčerki Hermina in Olga z družinami

Vse teče, nič se ne povrne
in nič ne pride več nazaj,
nikoli val se ne obrne,
sijoča zvezda se utrne,
v temi zgubi se njen sijaj.

Lili Novy

V SPOMIN

23. maja je minilo leto, polno žalosti in bolečine, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Ludvik Lendvaj

iz Moščanec 72

Hvala vsem, ki se ga še spominjate in z lepo mislijo postojite ob njegovem grobu.

ŽALUJOČI: VSI NJEGOVI

TEMNA PLAT »BLEŠČEČEGA« 20. STOLETJA

Sodobne odisejane z romskim priokusom

O tem je že bilo veliko slišati, pa vendar se je zdelo, da je sramotno trgovino z ljudmi mogoče prekiniti. Kaže, da vendar ni tako. Na Zahod (največ v Italijo) izvažamo — izraz je res suhoparen ekonomističen, vendar točen — množico otrok, večinoma romskih. Poti izmenjave sodobnih sužnjev seveda nujno vodijo prek Slovenije, ki se tako v največji meri ubada z vprašanjem repatriacije (repatriiranec je mladostnik, ki so ga »prodali« na Zahod, vendar so ga tamkajšnje oblasti vrnile v matično deželo). Kaj torej z deportiranci? To je bilo temeljno vprašanje dvodnevne posveta jugoslovanskih strokovnjakov s tega področja, ki je prejšnji teden potekal v soboškem hotelu Diana.

Na pogovorih so sodelovali predstavniki vseh republik in pokrajin, razen Črne Gore. Že udeležba — naštejmo le nekaj institucij: zvezni in republiški sekretariat za notranje zadeve, zvezni in republiški komiteji za zdravstvo in socialno skrbstvo, centri za socialno delo, republiške in pokrajinske skupnosti socialnega skrbstva... — je bila porok, da razpravljajo o resnično pereči problematiki, ki jo kaže čim bolj rešiti, če že ni možno povsem izkoreniniti nehumanega trgovanja.

Za kaj pravzaprav gre? Skupine kriminalcev — največkrat gre za Rome, saj jih je po ocenah med vrnjenimi 90 odstotkov — iz jugoslovanskih republik organizirano prodajajo mladostnike na Zahod. Največkrat gre za to, da jih kasneje tamkajšnje podzemlje »prevzgoji« v »dobre kriminalce«. Cena otroka je tačas od 5 do 10 starih milijonov, če pa obvlada katero od tatinskih spretnosti, je cena višja. Italijanske oblasti so do konca lanskega avgusta vrnile 552 mladostnikov, največ jih je starih okrog 12 let — to je bolj ali manj razumljivo, ker po italijanski zakonodaji osebe do 14 let kazensko ne odgovarjajo.

Vrnjeni so nato skrb slovenskih institucij — najprej organov za notranje zadeve, nato centrov za socialno delo in slednjič mladinskih sprejemališč. Postopki vračanja v matični kraj pa so

skoraj onemogočeni, ker je identifikacijski postopek izredno težavno delo. Mladostniki so največkrat brez osebnih dokumentov. Italijani jih npr. vrnejo v Jugoslavijo že, če se sami opredelijo za to državo. Na soboškem posvetu so skušali najti skupni jezik kaj in kako z repatriiranci, katerih število od začetka 80. let vztrajno narašča. Dodatna težava pa je, da se jih kraji, od koder so prišli, večinoma otepajo in ne poravnajo stroškov, ki jih imajo slovenske institucije. Tudi zato je odstotek povratnikov v mladinskih sprejemališčih relativno visok — okrog 50 odstotkov.

Strokovnjaki so se v Murski Soboti torej menili in upajmo tudi kaj zmenili. Ob vsem ostaja grenak priokus, da se pogovarjamo šele, ko je treba ukrepati post festum, ko so procesi že tako daleč, da jih je mogoče le omiliti, odpraviti pa se jih skoraj ne da več. Poleg omenjene problematike so na pogovorih spregovorili nasploh o romskem vprašanju.

Med posvetom so obiskali Puščo pri Murski Soboti, ki je eno naših najbolj urejenih romskih naselij.

Bojan Peček

Dan mladosti dobiva v Pomurju tudi mednarodno obeležje, saj se prireditev udeležujejo tudi mladi Madžarske. Tako so bili na dvojezični osnovni šoli v Centerovcih v gostih šolarji z dvojezične osemletke v porabskih Stevanovcih, Srednješolski center kovinarske, pedagoške in ekonomske usmeritve Lendava je gostil srednješolce iz Lentije, na Srednješolskem centru tehniško-pedagoške usmeritve Murska Sobotica pa so nastopili mladi pevci iz Körmenda. Tamkajšnji mladinski pevski zbor se je na predvečer dneva mladosti predstavil tudi na Hodošu, od koder je naš posnetek. (J. G.)

Foto: A. A.

SREBRNI ZNAK ZA MLADE

Na praznični dan mladih so na slavnostni seji soboške občinske konference podelili priznanja, srebrni znak Zveze socialistične mladine Slovenije, delovnim iz njihovih vrst. Prejeli so jih Klavdija Kuhar, Ksenja Kous, Nada Maučec, Renata Vežnar, Sašo Kolar, Anton Horvat, Tibi Cigut, Miran Matis, Stanko Gomboc, Marko Hanc in Danilo Horvat.

Spomnili pa so se tudi mentorjev mladinskih organizacij in drugih društev, kjer delajo mladi in žanjejo take ali drugačne uspehe. Priznanja so dali Nadi Mladenović, Heleni Fruen, Ernestu Kološi, Janezu Štajerju, Štefanu Balašku in Mariji Gerencer.

Zbranim pa je spregovoril predsed-

nik soboške občinske konference, ki je povedal, da so mladi za družbo, kjer je mesto za boj mnenj in argumentov, torej dialog, in so proti enostranskim in hitrim odločitvam.

M. H.

NOV PIONIRSKI PRAPOR

Dan mladosti je bil še posebno slovesen na Osnovni šoli Jože Hedžet Safarsko. Pripravili so športno in kulturno srečanje z mladimi na osemletki v Štrigovi (SR Hrvaška), nazadnje pa so povabili medse še predstavnike družbenopolitičnega življenja občine Ljutomer in svoje krajevne skupnosti ter druge goste, pa tudi ljutomersko godbo na pihala. Razvili so namreč nov pionirski prapor in so zato želeli dati temu dogodku kar največji pomen. To jim je tudi uspelo.

-aj

J. S.

Lovci so zaskrbljeni nad zavlačevanji

Koordinacijski odbor lovsko-gojitvenega območja za Pomurje deluje šele leto dni, zato ima pred sabo veliko nerešenih vprašanj. Na seji, ki je bila prejšnji četrtek v Murski Soboti, so poudarili, da se bodo morali ob vse-mogočih posegih v naravo bolj zavzemati za velikost življenjskega prostora glavnih vrst divjadi, za ravnovesje strukture in številčnosti divjadi z drugim živalstvom in rastlinstvom. Pri uresničevanju te pomembne naloge pa bodo morali v najkrajšem času podpisati družbene dogovore z odgovornimi v kmetijstvu, gozdarstvu in drugimi dejavniki in tako poskrbeti za medsebojno usklajevanje interesov. Prav tako si prizadevajo, da bi v najkrajšem času podpisali samoupravne sporazume o preprečevanju škode na divjadi in tiste, ki jo divjad povzroča. Doslej je za področje gozdarstva tak sporazum podpisan le v lendavski občini. Na pomurskem lovsko-gojitvenem območju pa še vedno nimajo sklada za poravnavanje škode, ki jo povzroča divjad. Morda zato, ker bo pri tem potrebna dobršna mera solidarnosti in razumevanja.

Zdaj, ko sta na pomurskem območju dve zvezi lovskih druščin, bo treba nadaljevati z enotnim in učinkovitim delom in se vključevati povsod, kjer se bo odločalo o varstvu narave in posegih vanjo, več pozornosti pa bodo morali nameniti tudi ekološki kulturi.

Na seji so tudi poudarili, da je treba v Pomurju čim prej namestiti lovskega inšpektorja.

DAN POMURSKIH PLANINCEV

Planinsko društvo MURA iz Murske Sobotice je prireditelj 7. dneva pomurskih planincev, ki bo v nedeljo, 31. maja 1987, ob brodu pri Krogu.

Vsako leto eno od pomurskih planinskih društev (skupno jih je šest) organizira to prijetno srečanje, kjer se poleg planincev zberejo tudi drugi ljubitelji narave. Želimo, da bi tudi to nedeljo prireditev pritegnila mnogo ljudi. Ob 11. uri bo slovesni govor, nato planinsko obarvan kulturni program, popoldne pa srečelov, glasba in ples.

Murini planinci že ves mesec pripravljajo vse potrebno za planinsko srečanje in zagotavljajo, da bo poskrbljeno za vse: jedi in pijače, zanimive dobrote pri srečelovu, zabavo in prijetno planinsko vzdušje.

Planinci običajno izberemo za naše srečanje gore ali vsaj hribe, mi pa smo tokrat izbrali najpravnejši del naše ožje dežele: Murino pobočje pri Krogu, kjer še vozi brod, nekdanja edina vez med Prekmurjem in Štajersko.

Ta kraj smo izbrali zaradi lahke dostopnosti, saj je le 3 km oddaljen od Murske Sobotice, prijetnega zelenega rastlinja ob Muri, tej široki reki, ki v skupno strugo zbira vode s štajerske in prekmurske strani, in zaradi broda, ki še vozi, morda edini v naši deželi ljudi in tovore z enega na drugi breg reke.

Člani Planinskega društva MURA se zahvaljujemo vsem organizacijam, društvom in zasebnikom, ki so prispevali k organizaciji planinskega srečanja v dobrih ali na drug način. Želimo, da bi bila zadnja majska nedelja sončna in da bi se nas na dnevu pomurskih planincev zbralo čimveč. Pridite!

I. K.

VERŽEJ

Razstava cvetja

Minuli konec tedna je Turistično društvo iz Veržeja pripravilo razstavo cvetja in domačih izdelkov. V zadružnem domu je svoje rože ter nekatere domače izdelke (gobeline, prte, pletenice) prikazalo 40 razstavljalcev in razstavljalcev s prek 800 eksponatov. Razstavljenih je bilo nekaj redkih rož in dreves: figa, limona, asparagusi in rododendrumi. Prireditev je sodila v okvir letošnjega Meseca narcisa.

D. L.

Prvič v severovzhodni Sloveniji

PRVO PRLEŠKO GOSTUVANJE

Prava prleška gostija ali v naravi »Provo prleško gostuvalje« bo turistična prireditev, ki bo prav gotovo privabila veliko domačih in tujih gostov.

Turistično društvo Križevci pri Ljutomeru se je že izkazalo s Kmečkim balom lani septembra, nato pa so se v kratkem času odločili in z dobrim scenarijem dosegli soglasje Turistične zveze Slovenije za prireditev, ki bo na nek način podobna Kmečki ohceti in Ljubljani. Ob pravi poroki (letos se je prijavil le en par) bodo prikazali vse stare običaje pred poroko in med njo.

»Provo prleško gostuvalje« se bo začelo že v petek, 5. junija, ob 18. uri, ko bo na posebej pripravljenem prostoru (pri igrišču) svatovanje, deključina in fantovščina po starih običajih s pevci podoknic. Naslednjega dne bodo od 10. do 14. ure tekmovali gasilci in ribiči, ob 14. uri bodo nastopile folklorne skupine ljutomerske občine, nato pa se bo spet začelo gostuvalje, in sicer šranganje in slovo neveste. Ob 16. uri bo civilna poroka, nato pa še cerkevna. Posebnost je tudi prihod neveste na možovo doma-

čijo po končani poroki. Prireditev bo v času občinskega praznika in obiska gostov Vlaka bratstva in enotnosti, z zanimanjem pa si jo bodo ogledali tudi gostje iz pomurskih zdravilišč.

Bernarda Peček

ZADNJA VEST

KONFERENCA SE NADALJUJE

Pomurci so se tudi kot posamezniki dejavno odzvali na februarski poziv javnosti za sodelovanje v javni razpravi za problematiko konferenco slovenske socialistične zveze o ekologiji, energiji in varčevanju. Posredovali so več zanimivih predlogov, ki jih je konferenca sprejela in jih bodo republiški organi, ustanove in organizacije upoštevali pri ukrepih na tem področju.

Sicer pa bi mogli sporočiti s sklepnega dejanja obširnih in poglobljenih priprav, s same torkove problemske konference v Ljubljani, strniti takole: konferenca se ne sme raziti, ampak ostati kot gibanje in dialog. Pomurski delegati so na njej predstavili problematiko gradnje vodnih elektrarn na reki Muri in možnosti izkoriščanja alternativnih energijskih virov (geotermalna energija, biomasa). O usodi njihovih pobud bomo še poročali.

B. Ž.

DANES AKCIJA!

Pred tednom solidarnosti je Rdeči križ Slovenije za danes pripravil devetnajsto akcijo zbiranja oblačil, obutev in papirja, ki poteka istočasno v vsej Sloveniji, pridružujejo pa se ji seveda tudi pomurski odbori humanitarne organizacije. V pomurskih mestih bodo pobirali od hiše do hiše, v nekaterih krajevnih skupnostih pa bodo to opravile osnovne šole. Na šolah so se tudi odločili, da zbrane ne bodo delili na isti šoli, ampak bodo oblačila in obutev izmenjali z drugo osnovno šolo.

M. H.

ARCEOMURKA
ČESA TAKEGA ŠE NI V SLOVENIJI!
ESKO GRILL

- sveža pečena krača
- kuhani prekajeni svinjski jeziki
- mesna solata iz govejih srčkov
- pomurska solata
- bela jetra
- nabodalo z govejimi jetri
- obloženi kruhki
- hamburger
- pleskavica
- zrezek grill
- odprto pivo
- coca-cola
- kava...

PRODAJALNA Z MESOM IN DELIKATESAMI

- vedno sveže meso
- ves proizvodni program soboške mesne industrije.

Otvoritev nove pridobitve jutri, v petek,
29. maja, ob 12.00.

ESKO GRILL IN PRODAJALNA Z MESOM IN
DELIKATESAMI NA LENDAVSKI CESTI V MURSKI
SOBOTI JE PRIDOBITEV, KI PONUJA NEKAJ VEČ!